

พฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต
กรณีศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อภิชนา ศรีมณีมงคล

26 เล.ธ. 2548

5118978
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มีนาคม 2548

อภิขญา ศรีมณีมงคล. (2548). พฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต กรณีศึกษาเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา พฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต กรณีศึกษาเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในห้างสรรพสินค้า และ ศูนย์การค้า ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร รวม 4 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต และ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows Version 11.5 สถิติและวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square) และการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ระหว่าง 15,001 - 30,000 บาทต่อเดือน ถือบัตรเครดิตจำนวน 3-5 ใบ ระยะเวลาถือบัตรเครดิต 3 - 5 ปี และมีวงเงินรวมของบัตรเครดิตระหว่าง 100,000 - 150,000 บาท ด้านพฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิต พบว่าเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตลำดับแรก คือ การได้ประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที รองลงมา คือ การได้รับความสะดวกสบายและความคล่องตัว ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิตที่คำนึงถึงมากที่สุด ได้แก่ ความจำเป็นในการใช้จ่ายครั้งนั้น สถานที่ที่นิยมใช้บัตรเครดิต ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า บิมน้ำมัน และซูเปอร์มาร์เก็ต หมวดสินค้าและบริการที่ซื้อโดยใช้บัตรเครดิตบ่อยที่สุด ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม การชำระหนี้บัตรเครดิต ส่วนใหญ่ชำระเต็มจำนวนยอดการใช้จ่าย จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิตเท่ากับ 201 - 500 บาทต่อครั้ง ความถี่ในการใช้บัตรเครดิตจำนวน 6-10 ครั้งต่อเดือน การบริโภคผ่านบัตรเครดิตอยู่ระหว่าง 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน และการบริโภครวมอยู่ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน

ด้านการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% ของการบริโภคเดิม โดยเป็นการบริโภคเพิ่มขึ้นในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย และหมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว ในขณะที่ เพศ สถานภาพสมรส และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการบริโภคในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ผู้ถือบัตรเครดิตมีการบริโภคขั้นต่ำเท่ากับ 1,270 บาท และค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคเท่ากับ 0.65

**CONSUMPTION BEHAVIOR AND FACTORS RELATING TO
COMSUMPTION OF CREDIT CARD HOLDERS :
A CASE STUDY AT PATHUMWAN DISTRICT, BANGKOK METROPOLIS**

AN ABSTRACT

BY

MS. APICHAYA SRIMANEEMONGKON

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Economics degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University**

March 2005

Apichaya Srimaneemongkon. (2005). *Consumption Behavior and Factors Relating to Consumption of Credit Card Holders : A Case Study at Pathumwan District, Bangkok Metropolis*. Master's Project, M.Econ. (Managerial Economics). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assoc. Prof. Dr.Pisamai Jarujittipant.

This research is conducted with the purpose of studying credit card holders' consumption behavior and factors related to consumption. Samples used in this study comprised of 400 credit card holders who spent for services in 4 department stores and shopping malls in Pathumwan District, Bangkok Metropolis. A questionnaire was conducted and used as a tool to collect data. It included 2 parts; part 1 was general data, part 2 was statement concerned to credit card holders' consumption behavior. The data were analyzed by SPSS for Windows Version 11.5. Frequency, percentage, Chi-Square test and simple regression technique were used to analyze data.

The results revealed that most credit card holder were female, aged around 26 – 35 years old, single, earned bachelor degree, employed in private offices, earned baht 15,001 – 30,000 of monthly income, hold 3 – 5 credit cards with 3 – 5 years of credit cards holding duration, and had baht 100,001 – 150,000 total credit card line.

The reason of using credit cards were the utility of paying cash later and receiving convenience in consumption. Most effective factor for consumption decision through credit card was the necessary for consumption. The place where credit cards using frequently occurred were department store, shopping mall, gas station, and supermarket, respectively. The type of goods and services which credit cards using frequently were food-beverage, cloth, transportation-communication and entertainment-travelling, respectively. Most credit card holder prefer to pay for the whole amount of expense. The minimum paying by credit card was baht 201–500 per time, and spending through credit card 6-10 times per month. The average consumption through credit card was baht 3,001–6,000 per month and average total consumption was baht 10,001–20,000 per month.

After credit card holding, their consumption had been increased less approximately 1-50% especially in food-beverage, cloth, and entertainment-travelling. Sex, marriage status and income had statistically significant relation to consumption behavior changing after holding credit card at 0.05.

In the aspect of relation between income and consumption, income had statistically significant relation in the same direction to consumption at 0.01. The basic consumption of credit card holder was baht 1,270 per month and the marginal propensity to consume is 0.65.

พุดิกรรุมการบริโศคและบั้งจ้ยที่มึคความสั่มพันธ์กับการบริโศคของผู้อึบัตริเครดิ
กรณึศึกรษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมฮานคร

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวอภิชญา ศรีมณึมงคค

เสนอต่อบั้งทึตวิทยาลัย มฮาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึงของการศึกรษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรฐศาสตรึการจัตการ

มึนาคม 2548

ลึขลึทึเป็นของมฮาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบพิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

คณะกรรมการสอบ

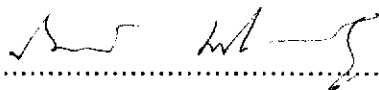
ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ประภาพร เฟื่องฟูสกุล)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาเศรษฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่.....๕.....เดือน มีนาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีคุณค่า ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยอย่างดียิ่ง นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จสิ้นเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี และ อาจารย์ประภาพร เพ็ญฟูสกุล ที่กรุณาเป็นกรรมการเพิ่มเติมในการสอบสารนิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี และ อาจารย์ อุดุลย์ ศุภันท์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือและให้คำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามได้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณ คุณจรัสบุญ ฮวดมัย และเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด และทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นพยายามจนประสบความสำเร็จ

คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดามารดา ที่ได้อบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณงามความดี และความมานะ อุตสาหะ ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

อภิชญา ศรีมณีมงคล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบัตรเครดิต.....	9
ความหมายและประโยชน์ของบัตรเครดิต.....	9
ประวัติความเป็นมาของบัตรเครดิต.....	15
ประกาศราชการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิต.....	21
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของเงิน.....	29
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภค.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	49
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	49
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต.....	58
พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและเหตุผลที่ใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร...	61
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้บัตรเครดิต	
หลังมีบัตรเครดิต.....	72
ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการใช้บัตรเครดิต.....	82
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	90
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป.....	94
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก ค่าทางสถิติที่กำหนดขนาดตัวอย่าง.....	100
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	102
ภาคผนวก ค ข้อมูลดิบที่รวบรวมจากแบบสอบถาม.....	108
ภาคผนวก ง ค่าทางสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์.....	119
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	126
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	128

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเพิ่มขึ้นของบัตรเครดิต สินเชื่อคงค้าง และปริมาณการใช้จ่ายผ่าน บัตรเครดิตของประชากรไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2546.....	2
2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต.....	58
3 จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต.....	62
4 จำนวนและร้อยละของปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต.....	63
5 จำนวนและร้อยละของสถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต.....	64
6 จำนวนและร้อยละของหมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต.....	65
7 จำนวนและร้อยละของจำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิตต่อครั้ง.....	66
8 จำนวนและร้อยละของความถี่ในการใช้บัตรเครดิตต่อเดือน.....	66
9 จำนวนและร้อยละของการชำระหนี้บัตรเครดิต.....	67
10 จำนวนและร้อยละของการบริโภคผ่านบัตรเครดิต.....	67
11 จำนวนและร้อยละของการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต.....	67
12 จำนวนและร้อยละของการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต.....	68
13 จำนวนและร้อยละของการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิต.....	68
14 จำนวนและร้อยละของเพศและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต	72
15 จำนวนและร้อยละของอายุและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต	73
16 จำนวนและร้อยละของสถานภาพสมรสและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค หลังมีบัตรเครดิต.....	74
17 จำนวนและร้อยละของการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค หลังมีบัตรเครดิต.....	75
18 จำนวนและร้อยละของอาชีพและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค หลังมีบัตรเครดิต.....	76
19 จำนวนและร้อยละของรายได้และการเปลี่ยนแปลงการบริโภค หลังมีบัตรเครดิต.....	77
20 จำนวนและร้อยละของจำนวนบัตรเครดิตและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค หลังมีบัตรเครดิต.....	78
21 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาถือบัตรเครดิตและการเปลี่ยนแปลง การบริโภคหลังมีบัตรเครดิต.....	79

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
22 จำนวนและร้อยละของวงเงินรวมบัตรเครดิตและการเปลี่ยนแปลง การบริโภคหลังมีบัตรเครดิต.....	80
23 สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต	81
24 จำนวนขนาดตัวอย่างจากร้อยละการตัดสินใจ.....	101

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตร.....	8
2 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต.....	8
3 สมมติฐานการบริโภคว่าด้วยวัฏจักรชีวิตของแอนโดและโมดิเกลียนี้.....	33
4 เส้นงบประมาณของผู้บริโภคก่อนมีบัตรเครดิต.....	40
5 เส้นงบประมาณของผู้บริโภคภายหลังมีบัตรเครดิต.....	41
6 ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาและรายรับรวมของร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต	92

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกปัจจุบันนี้ซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยี ความสะดวกสบายและความรวดเร็วนับเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิต การใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดจึงเป็นที่นิยมแพร่หลายในทุกระดับชั้นไม่จำกัดเฉพาะกับนักธุรกิจและผู้มีรายได้สูงเช่นแต่ก่อน เนื่องจากบัตรเครดิตมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับเงินมากจนกระทั่งมีการเปรียบเทียบว่าบัตรเครดิตก็คือเงินพลาสติกนั่นเอง เมื่อพิจารณาแล้วบัตรเครดิตมีได้เพียงเป็นสิ่งที่ใช้ทดแทนเงินสดในการซื้อสินค้าและบริการเท่านั้น แต่ยังมีถึงสิทธิประโยชน์อันมากมาย และภาพลักษณ์อันน่าเชื่อถือที่ผู้ถือบัตรจะได้รับ ซึ่งประเภทของบัตรเครดิตก็มีให้เลือกหลากหลายตามคุณสมบัติเฉพาะของบัตรนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกันออกไป

บัตรเครดิตได้เข้ามามีบทบาทต่อระบบการเงินของไทยนับตั้งแต่ปี 2512 โดยในสถาบันการเงินทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ก็เร่งส่งเสริมบัตรเครดิตของตนเองเพื่อที่จะครองส่วนแบ่งตลาดให้ได้มาก ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการบริการลูกค้าในกลุ่มของตนเอง และหวังผลตอบแทนจากค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อนำมาชดเชยกับอัตรากำไรที่ลดลงเนื่องจากการแข่งขันกันระดมเงินฝากและแข่งขันกันด้านเงินกู้มากขึ้น

ในอดีตการใช้จ่ายเงินด้วยระบบเงินผ่อนหรือระบบเงินสดผ่านบัตรเครดิตนับว่ามีบทบาทอย่างมากในระบบเศรษฐกิจ ผลจากระบบดังกล่าว ทำให้พฤติกรรมการใช้จ่ายสินค้าและบริการเปลี่ยนแปลงไป โดยการใช้จ่ายสินค้ามีความคล่องตัวขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคสามารถจับจ่ายใช้สอยได้ก่อนแต่ผ่อนส่งหรือจ่ายทีหลัง สถาบันการเงินก็ได้กำไรจากการคิดดอกเบี้ยจากการปล่อยสินเชื่อ และกำไรจากการคิดค่าธรรมเนียมจากร้านค้า แต่ร้านค้าก็ได้ประโยชน์จากยอดขายที่เพิ่มขึ้นจากผู้ถือบัตรเครดิต

ความนิยมในการใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด การขยายตัวดังกล่าวเกิดจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นจากภาวะเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวย อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศอยู่ในอัตราที่ต่ำ ความพยายามของรัฐบาลเพื่อสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวสินเชื่อรายย่อยและสินเชื่อบุคคล การผ่อนปรนเงื่อนไขในการให้บริการบัตรเครดิต กอปรกับความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการมีบัตรเครดิตเพื่อความคล่องตัวในการใช้จ่าย และผู้ออกบัตรได้ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดหลายรูปแบบ เช่น การอนุมัติให้ถือบัตรเครดิตกับผู้ที่ไม่มีรายได้ดังกล่าวข้างต้นและการไม่คิดค่าธรรมเนียม เช่น ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าธรรมเนียมรายปีในปีแรก หรือค่าธรรมเนียมรายปีตลาดซีพี เป็นต้น

จากแนวนโยบายในการขยายสินเชื่อบัตรเครดิตของรัฐบาล ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีประกาศธนาคารฯ ที่ ธพท.สนส.(21)ว.906/2545 เรื่อง การให้บริการบัตรเครดิต โดยให้กำหนด

นโยบายและแผนงานในการดำเนินธุรกิจบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งประกอบด้วยทิศทางและแนวทางในการให้บริการ ที่มีเป้าหมายในการให้บริการแก่ลูกค้าตามระดับรายได้ของผู้ถือบัตร ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถวางนโยบายและแผนงานในการกำหนดวงเงินรายได้ของผู้ถือบัตรได้เอง ซึ่งเดิมธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดวงเงินรายได้ของผู้ถือบัตรขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 15,000 บาท ซึ่งภายหลังได้มีธนาคารพาณิชย์หลายแห่งใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดในการอนุมัติให้ถือบัตรเครดิตกับผู้มีรายได้ต่ำสุดประมาณ 7,500 – 8,000 บาท ในหลายธนาคาร รวมทั้งการกำหนดการผ่อนชำระหนี้บางส่วนที่กำหนดให้ผู้ถือบัตรต้องชำระขั้นต่ำ (Minimum Payments) ในแต่ละงวดต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของยอดสินเชื่อบัตรเครดิตคงค้างทั้งสิ้น (Total Outstanding Balance) ซึ่งเดิมกำหนดไว้ที่ร้อยละ 10

จากนโยบายของรัฐบาลให้เกิดการขยายสินเชื่อส่วนบุคคล กลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ออกบัตรเครดิต และความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการมีบัตรเครดิตเพื่อความคล่องตัวในการใช้จ่าย ส่งผลให้จำนวนบัตรเครดิต การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต และสินเชื่อคงค้างสูงขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 1 การเพิ่มขึ้นของบัตรเครดิต สินเชื่อคงค้าง และปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของประชากรไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2542 - 2546

ปี พ.ศ.	จำนวนบัตรเครดิต (ใบ)	สินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	ปริมาณการใช้จ่าย ผ่านบัตรเครดิต (ล้านบาท)
2542	1,629,301	33,644.87	151,945
2543	1,765,640	32,596.61	178,813
2544	2,567,961	41,018.46	233,614
2545	3,425,052	57,083.29	286,204
2546	4,224,362	76,193.07	343,213

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2547). (ออนไลน์).

จากรายงานของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 1 มกราคม 2546 โดย ปิยสวัสดิ์ อัมระนันท์ เรื่อง “ระวังหนี้บัตรเครดิตไทย ก่อฟองสบู่เทียมแก้ไขยาก” สรุปว่า คนไทยกำลังถูกหล่อหลอมนิสัยให้ชอบใช้บัตรเครดิต ซึ่งจะทำให้เกิดดีมานด์เทียมในกลุ่มคนรายได้ไม่เพียงพอ จนในที่สุดจะย้อนกลับมาเป็นฟองสบู่เหมือนในอดีต โดยในความเป็นจริงแล้ววัตถุประสงค์ของการใช้บัตรเครดิตคือ ให้ใช้แทนเงินสด แต่จะมีกลุ่มคนบางกลุ่มใช้บัตรเครดิตในด้านการกู้ยืมเงิน ซึ่งธนาคารผู้ออกบัตรจะได้ประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ย และค่าธรรมเนียมการค้างชำระมากมาย ทั้งนี้ถ้าผู้ถือบัตรเครดิตไม่มีวินัยในการบริหารเงิน ก็จะทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ภายหลังได้

จึงเป็นที่น่าสนใจว่า พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตหลังจากมีบัตรเครดิต โดยเฉพาะเป็นการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยนั้น เป็นเช่นไร และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังจากมีบัตรเครดิต รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภค เพื่อที่หน่วยงานผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิต ได้แก่ หน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิต จะสามารถใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการในการวางแผนการตลาดเพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค และหน่วยงานซึ่งกำกับและควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิต สามารถใช้ผลงานวิจัยเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการกำกับดูแลธุรกิจบัตรเครดิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรในเขต ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังจากมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภค ของผู้ถือบัตรเครดิตในเขต ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อมูลและผลการวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบัตรเครดิต ได้แก่ หน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิตและร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต ในการใช้ข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางในการในการวางแผนการตลาดเพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค และหน่วยงานซึ่งกำกับและควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิต ในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางในการกำกับดูแลธุรกิจบัตรเครดิต ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขต ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยอาศัยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ณ ขนาดประชากรตั้งแต่ 100,000 คน ถึง ∞ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคลาดเคลื่อน 5%) โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ถือบัตร

เครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง (วิรัช วรณรัตน์. 2535 : 299)

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้หลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stages Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาตามความมุ่งหมายข้อ 1 จำแนกเป็น

1.1 เหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต

1.2 พฤติกรรมการบริโภค

1.2.1 การตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต

1.2.2 สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต

1.2.3 หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต

1.2.4 จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต

1.2.5 ความถี่ในการใช้บัตรเครดิต

1.2.6 การชำระหนี้บัตรเครดิต

1.2.7 การบริโภคผ่านบัตรเครดิต

1.2.8 การบริโภค

1.2.9 การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

1.2.10 การเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิต

2. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาตามความมุ่งหมายข้อ 2 จำแนกเป็น

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

2.1.1 เพศ

2.1.2 อายุ

2.1.3 สถานภาพสมรส

2.1.4 ระดับการศึกษา

2.1.5 อาชีพ

2.1.6 รายได้

2.1.7 จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่

2.1.8 ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต

2.1.9 วงเงินรวมของบัตรเครดิต

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

2.2.1 การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

3. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาตามความมุ่งหมายข้อ 3 จำแนกเป็น

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รายได้

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การบริโภค

นิยามศัพท์เฉพาะ

บัตรเครดิต หมายถึง บัตรที่ผู้ประกอบการธุรกิจให้แก่ผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ประกอบการธุรกิจกำหนดเพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระเงินด้วยเงินสดหรือเพื่อใช้เบิกถอนเงินสด แต่ไม่รวมถึงบัตรที่ได้มีการชำระค่าสินค้า ค่าบริการหรือค่าอื่นใดไว้ล่วงหน้าแล้ว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2545. ออนไลน์ ; อ้างอิงจาก สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค.)

ผู้ถือบัตรเครดิต หมายถึง ลูกค้านาคาร สถาบันการเงิน หรือบริษัทผู้ให้บริการบัตรเครดิตที่ได้สมัครเป็นผู้ถือบัตรเครดิต และได้รับการอนุมัติวงเงินสินเชื่อให้เป็นผู้ถือบัตรเครดิตเพื่อใช้บัตรเครดิตชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินสดในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

เหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต หมายถึง เหตุผลที่ผู้ถือบัตรเครดิตตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านบัตรเครดิต จำแนกเป็น การได้รับประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที ความปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการถือเงินสด ความคล่องตัวและสะดวกสบายในการซื้อสินค้าและบริการ การต้องการได้รับสิทธิประโยชน์จากบัตรเครดิต การต้องการเป็นที่ยอมรับและส่งเสริมภาพพจน์ทางสังคม การเลียนแบบผู้อื่น และเหตุผลอื่น ๆ

พฤติกรรมการบริโภค หมายถึง การตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต ความถี่ในการใช้บัตรเครดิต จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต การชำระหนี้บัตรเครดิต การบริโภคผ่านบัตรเครดิต การบริโภค การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต และการเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิต

การตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต หมายถึง ปัจจัยที่ผู้ถือบัตรเครดิตคำนึงถึงในการตัดสินใจใช้จ่ายเพื่อการบริโภคผ่านบัตรเครดิต จำแนกเป็น วงเงินบัตรเครดิตที่เหลืออยู่ ความสามารถในการชำระคืนเต็มจำนวน อัตราดอกเบี้ย ความจำเป็นในการบริโภค รายได้สุทธิ รายจ่ายทั้งหมด และอื่น ๆ

สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต หมายถึง สถานที่ที่ผู้ถือบัตรซื้อสินค้าและบริการผ่านบัตรเครดิต จำแนกเป็น ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ภัตตาคารหรือร้านอาหาร ปั้มน้ำมัน แหล่งบันเทิงหรือท่องเที่ยว เบิกเงินสดที่ธนาคารหรือตู้เอทีเอ็ม และสถานที่อื่น ๆ

หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต หมายถึง หมวดของสินค้าและบริการที่ผู้ถือบัตรซื้อโดยชำระเงินผ่านบัตรเครดิต จำแนกเป็น หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย หมวดเคหสถานและเครื่องใช้ในบ้าน หมวดยารักษาโรคและการตรวจรักษา หมวดพาหนะ ขน

ส่ง และการสื่อสาร หมวดการอ่านและการศึกษา หมวดการบันเทิง และการท่องเที่ยว หมวดยาสูบ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต หมายถึง จำนวนเงินขั้นต่ำต่อครั้งโดยเฉลี่ย ผู้ถือบัตรตัดสินใจชำระค่าสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคผ่านบัตรเครดิต

ความถี่ในการใช้บัตรเครดิต หมายถึง จำนวนครั้งโดยเฉลี่ยต่อเดือนในการซื้อสินค้าและบริการผ่านบัตรเครดิต

การชำระหนี้บัตรเครดิต หมายถึง สัดส่วนในการชำระหนี้บัตรเครดิตโดยเฉลี่ย จำแนกเป็น ชำระตามยอดการชำระขั้นต่ำ ชำระมากกว่ายอดชำระขั้นต่ำ แต่ไม่เกินร้อยละ 50 ชำระมากกว่าร้อยละ 50 แต่ไม่เต็มยอดการใช้จ่าย และชำระเต็มยอดการใช้จ่าย

การบริโภคผ่านบัตรเครดิต หมายถึง การบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตในกรณีที่ซื้อสินค้าและบริการผ่านบัตรเครดิต วัตถุประสงค์ใช้จ่ายต่อเดือนโดยเฉลี่ยในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคผ่านบัตรเครดิต ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

การบริโภค หมายถึง การบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตทั้งกรณีที่ซื้อสินค้าและบริการผ่านบัตรเครดิตและไม่ผ่านบัตรเครดิต วัตถุประสงค์ใช้จ่ายรวมโดยเฉลี่ยต่อเดือนในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อการบริโภค ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการบริโภคโดยเฉลี่ยของผู้ถือบัตรหลังจากมีบัตรเครดิตไปแรก จนถึงช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล จำแนกเป็น บริโภคลดลง บริโภคไม่เปลี่ยนแปลง และบริโภคเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังจากมีบัตรเครดิต หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการบริโภคโดยเฉลี่ยของผู้ถือบัตรหลังจากมีบัตรเครดิตไปแรก จนถึงช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล จำแนกเป็น บริโภคลดลง บริโภคไม่เปลี่ยนแปลง และบริโภคเพิ่มขึ้น ในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย หมวดเคสสถานและเครื่องใช้ในบ้าน หมวดยารักษาโรค และการตรวจรักษา หมวดพาหนะขนส่ง และการสื่อสาร หมวดการอ่านและการศึกษา หมวดการบันเทิง และการท่องเที่ยว หมวดยาสูบ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต หมายถึง เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต และวงเงินรวมของบัตรเครดิต

สถานภาพสมรส จำแนกเป็น โสด สมรส/อยู่ด้วยกัน หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ และอื่น ๆ

ระดับการศึกษา หมายถึง การสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ถือบัตรเครดิต ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล จำแนกเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง อาชีพประจำของผู้ถือบัตรเครดิต จำแนกเป็น พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ กิจการส่วนตัว/ค้าขาย และอื่น ๆ

รายได้ หมายถึง รายได้ของผู้ถือบัตรเครดิตทั้งจากรายได้ประจำและรายได้อื่น ๆ ต่อเดือน วัตถุประสงค์จากรายได้ทั้งหมดต่อเดือนโดยเฉลี่ยของผู้ถือบัตรเครดิต

จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ หมายถึง จำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดที่ผู้ถือบัตรถือครองอยู่ ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

ระยะเวลาถือครองบัตรเครดิต หมายถึง จำนวนปีทั้งหมดที่ถือครองบัตรเครดิตหลังจากมีบัตรเครดิตใบแรก จนถึงช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

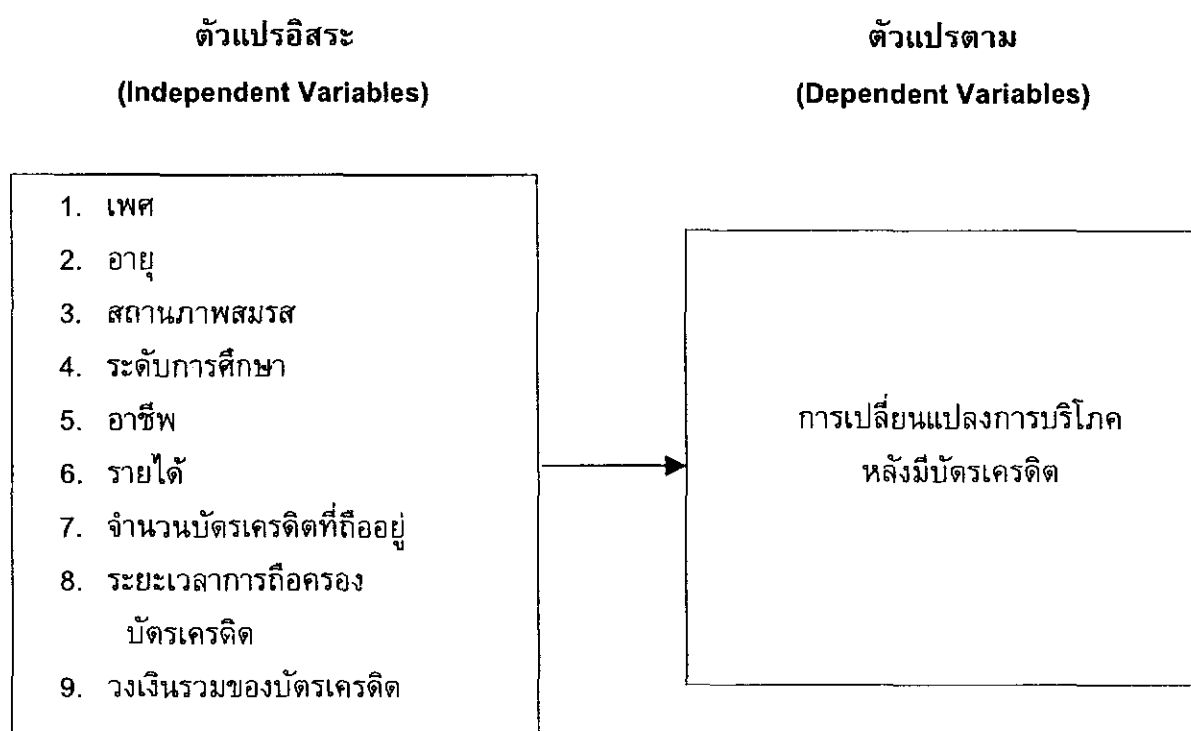
วงเงินรวมของบัตรเครดิต หมายถึง วงเงินของบัตรเครดิตทุกใบที่ผู้ถือบัตรเครดิตถือครองอยู่ ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

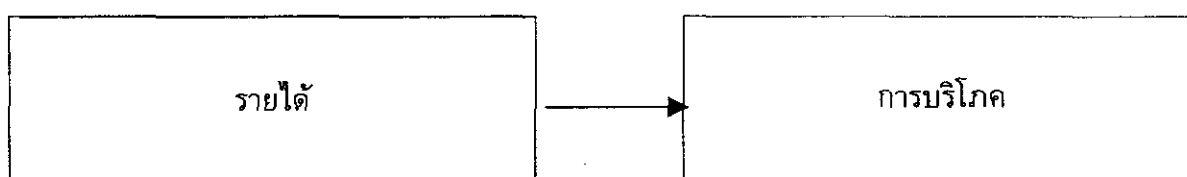
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้กระทำภายใต้กรอบความคิดที่ว่า พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ โดยทำการศึกษาด้านเหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต การตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต ความถี่ในการใช้บัตรเครดิต จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต การชำระหนี้บัตรเครดิต การบริโภคผ่านบัตรเครดิต การบริโภค การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต และการเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิต

ในขณะเดียวกัน คุณลักษณะของผู้ถือบัตรในด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ตลอดจนจำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต และวงเงินรวมของบัตรเครดิต น่าจะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

นอกจากนี้ รายได้น่าจะมีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตร โดยแสดงในภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตร

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ของรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กระทำโดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต และวงเงินรวมของบัตรเครดิต มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตร

2. รายได้มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบัตรเครดิต
 - 1.1 ความหมายและประโยชน์ของบัตรเครดิต
 - 1.2 ประวัติความเป็นมาของบัตรเครดิต
 - 1.3 ประกาศราชการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิต
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของเงิน
 - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภค
 - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบัตรเครดิต

ความหมายและประโยชน์ของบัตรเครดิต

ความหมายของบัตรเครดิต

บัตรเครดิต (Credit Card) สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 คำ คือ Credit และ Card ซึ่งคำว่า Credit เป็นภาษาอังกฤษ ที่มีรากศัพท์มาจากคำภาษาละตินว่า Credo (เครโด) หมายความว่า “ข้าพเจ้าไว้วางใจ” ซึ่งก็คือความน่าเชื่อถือในการชำระหนี้ Card แปลเป็นภาษาไทยว่า “บัตร” หมายถึง แผ่นเอกสาร ปึก หรือสิ่งที่ใช้สำหรับการเขียนหรือการพิมพ์ข้อความลงไป เพื่อสื่อความหมายหรือบันทึกข้อมูล หรือข้อความ

ดังนั้น บัตรเครดิต หรือ Credit Card ก็คือ เครื่องมือในการชำระค่าสินค้าที่ทำให้ผู้ถือบัตรสามารถได้สินค้าหรือบริการจากร้านค้า อันเนื่องมาจากการเตรียมการของผู้ออกบัตร ซึ่งตกลงรับชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการให้แก่ลูกค้า โดยผู้ถือบัตรมีหน้าที่ในการชำระเงินแก่ผู้ออกบัตรตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ และบางกรณีบัตรเครดิตสามารถนำไปใช้เบิกเงินสดได้ด้วย (อนุช ชาญศิริวงศ์. 2546 : 24)

สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ได้ให้ความหมายของบัตรเครดิตไว้คือ บัตรที่ผู้ประกอบการธุรกิจให้แก่ผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ประกอบการธุรกิจกำหนดเพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระเงินด้วยเงินสดหรือเพื่อใช้เบิกถอนเงินสด แต่ไม่รวมถึงบัตรที่ได้มีการชำระค่าสินค้า ค่าบริการหรือค่าอื่นใดไว้ล่วงหน้าแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทย (ไพศาล ลากสมบุญชัย. 2546 : 27 ; อ้างอิงจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2545.)

อนึ่งการใช้บัตรเครดิตชำระค่าสินค้าหรือบริการแทนเงินสด หรือเช็ค นั้นถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้สินเชื่อผู้บริโภค (Consumer Credit) ด้วยเหตุนี้ผู้ถือบัตรเครดิตสามารถบริโภคสินค้าและบริการได้ก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยชำระเงินเมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ตัดบัญชี ซึ่งต่างกับการซื้อสินค้าและบริการด้วยเงินสด เนื่องจากต้องชำระเงินสดทันที (ธวัชชัย ประจักษ์เศรณี. 2545 : 15)

ลักษณะของบัตรเครดิต

ลักษณะบัตรเครดิต เป็นแผ่นพลาสติก รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีสีสันตลอดจนรูปลักษณะต่าง ๆ ปรากฏอยู่บนบัตร ซึ่งรูปลักษณะต่าง ๆ จะแตกต่างกันไปตามแต่ละสถาบันที่เป็นเจ้าของบัตร หรือผู้ออกบัตร จะออกแบบหรือประดิษฐ์ให้มีความสวยงามอย่างไร แต่ที่มีความหมายเหมือนกันคือ บัตรเครดิตจะต้องเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขอบทั้งสี่โค้งมนเล็กน้อย มีขนาดเท่ากัน คือ 5.5 เซนติเมตร ยาว 8.5 เซนติเมตร และหนาประมาณ 1 มิลลิเมตร ด้านหน้าของบัตรจะมีชื่อ สัญลักษณ์ของธนาคาร หรือสถาบันผู้ออกบัตร พิมพ์อยู่ในเนื้อเดียวกับบัตรขูดลบออกไม่ได้ และตัวบัตรจะมีการเคลือบด้วยกรรมวิธีพิเศษทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ด้านหน้าบัตรจะมีตัวเลขและอักษรรวม 3 บรรทัด บรรทัดแรกจะมีตัวเลข 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 ตัว รวมเป็น 16 ตัว ซึ่งก็คือ หมายเลขบัตรเครดิต ถัดลงมาเป็นช่วงเวลาที่สามารถใช้บัตรได้ โดยจะมีตัวเลขบอกเฉพาะเดือนปีที่สามารถใช้บัตรได้ เช่น ตัวเลข 10/97 หมายถึง บัตรใช้ได้ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 1997 เป็นต้นไป และเดือนปีที่บัตรหมดอายุ เช่น 10/98 ก็หมายถึง บัตรใช้ได้ถึง เดือนตุลาคม 1998 จากนั้นถัดลงมาบรรทัดสุดท้าย เป็นชื่อผู้ถือบัตร ตัวอักษรทั้ง 3 บรรทัดเป็นการพิมพ์นูน (Embossing) นอกจากนี้บางบัตรยังปรากฏแถบเรืองแสง (Hologram) หรือบางบัตรจะมีรูปถ่ายผู้ถือบัตรเครดิตพิมพ์ลงไปด้วย เพื่อป้องกันการปลอมแปลงบัตรเครดิต ด้านหลังบัตรจะมีแถบแม่เหล็ก (Magnetic Stripe) ซึ่งเป็นแถบสีดำคาดอยู่ ส่วนบนของด้านหลังบัตร แถบแม่เหล็กมีความกว้างประมาณ 1 เซนติเมตร และจะมีการบรรจุข้อมูล (Encoding) ประเภทเดียวกับที่พิมพ์นูนด้านหน้าบัตรไว้ ถัดลงมาเป็นแถบลายมือชื่อผู้ถือบัตร (Signature Panel) ซึ่งเมื่อผู้เป็นเจ้าของบัตรได้รับบัตรเครดิตแล้ว จะต้องเซ็นชื่อของตนเองลงในบัตรดังกล่าวนี้ทันที ก่อนที่จะนำบัตรไปใช้ (อนุช ชาญศิริวงศ์. 2546 : 24-25)

ประเภทของบัตรเครดิต

สามารถจำแนกประเภทของบัตรเครดิตตามลักษณะต่าง ๆ ได้ 5 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามอาณาเขตการใช้บัตร ได้แก่

1.1 บัตรเครดิตในประเทศ (Local credit card) เป็นบัตรเครดิตที่ผู้ออกบัตรเพื่อให้ผู้ถือบัตรใช้ซื้อสินค้าและบริการในประเทศ กล่าวคือบัตรเครดิตประเภทนี้สามารถใช้ได้เฉพาะในประเทศเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในต่างประเทศได้ เช่น บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย เป็นต้น

1.2 บัตรเครดิตต่างประเทศ (International credit card) เป็นบัตรเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินเป็นตัวแทนออกบัตรให้กับลูกค้า เช่น บัตรวีซ่า มาสเตอร์การ์ด เป็นต้น หรือบริษัทเจ้าของบัตรจะเป็นผู้ออกบัตรโดยตรง เช่น บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส และบัตรไดเนอร์ส คลับ เป็นต้น สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในประเทศและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

2. ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามกลุ่มของผู้ออกบัตร ได้แก่

2.1 บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารหรือสถาบันการเงินของประเทศ เช่น บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย บัตรเครดิตธนาคารกรุงไทย เป็นต้น

2.2 บัตรเครดิตของธนาคารหรือสถาบันการเงินในต่างประเทศ แต่ธนาคารไทยเป็นผู้ร่วมออกบัตร กล่าวคือ เป็นบัตรเครดิตที่ออกโดยสถาบันการเงินที่เกิดจากการรวมกลุ่มธนาคาร โดยจะเปิดโอกาสให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินของต่างประเทศเข้าร่วมดำเนินการออกบัตรเครดิตด้วย เช่น บัตรวีซ่า มาสเตอร์การ์ด เป็นต้น

2.3 บัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทบัตรเครดิตที่มาตั้งบริษัทในเครือ หรือสาขาในประเทศ เช่น บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส และบัตรไดเนอร์ส คลับ เป็นต้น

2.4 บัตรร่วม (Affinity card) เป็นความร่วมมือของธนาคารหรือสถาบันการเงินกับหน่วยธุรกิจต่าง ๆ เพื่อออกบัตรเครดิตร่วมกัน ทั้งนี้นอกจากลูกค้าจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามเงื่อนไขการให้บริการของหน่วยธุรกิจนั้น ๆ แล้วยังสามารถชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ จากร้านค้าที่รับบัตรเครดิตของธนาคารผู้ออกบัตรนั้นด้วย เช่น บัตรเครดิตที่ธนาคารกสิกรไทยออกร่วมกับห้างสรรพสินค้าโรบินสัน เป็นต้น

2.5 บัตรเครดิตที่ออกโดยร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้า ซึ่งสามารถใช้ได้เพียงในร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าที่ออกบัตรเท่านั้น เช่น บัตรเครดิตของห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล เป็นต้น

3. ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามประโยชน์ใช้สอย ได้แก่

3.1 บัตรเครดิต (Charge-it card หรือ Charge card) คือ บัตรเครดิตที่ใช้จ่ายแทนเงินสดเมื่อซื้อสินค้าหรือบริการ และจะมีการเรียกเก็บเงินภายหลังตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ประโยชน์ที่ผู้ออกบัตรจะได้รับ คือ ส่วนลดจากร้านค้า และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากผู้ใช้บัตร

3.2 บัตรเงินสด (Cash card) คือ บัตรเครดิตที่สามารถใช้เบิกเงินสดได้ ซึ่งอาจจะเบิกผ่านเครื่องเอทีเอ็ม หรือเคาน์เตอร์ของธนาคารพาณิชย์โดยไม่จำเป็นต้องมีเงินฝากในบัญชี ถือเป็น การเบิกเงินสดล่วงหน้า (Overdraft) ผู้ออกบัตรจะเรียกเก็บเงินที่เบิกล่วงหน้าในภายหลังพร้อมดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนดไว้

4. ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการใช้ ได้แก่

4.1 บัตรเครดิตเอกประสงค์ (Limited-purpose credit card) เป็นบัตรเครดิตสำหรับใช้ซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือจำกัดประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ หรืออาจจะใช้ซื้อสินค้าหรือบริการจากบริษัทแห่งเดียวหรือกลุ่มเดียวเท่านั้น เช่น บัตรเครดิตที่ออกโดยห้างสรรพสินค้าหรือร้านอาหาร เป็นต้น

4.2 บัตรเครดิตอเนกประสงค์ (Multi-purpose of universal credit card) ซึ่งจำแนกเป็น

4.2.1 บัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทผู้ให้บริการบัตรเครดิต (Company card หรือ Charge card) เป็นบัตรเครดิตที่มุ่งเน้นด้านการเดินทางและความบันเทิง (Travel and entertainment card) หรือเรียกโดยย่อว่า T&E card เช่น บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส และบัตรไดเนอร์สคลับ เป็นต้น

4.2.2 บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ (Bank card) หรือเช่น บัตรวีซ่า บัตรเครดิตของธนาคารกรุงเทพ เป็นต้น Bank card ของต่างประเทศมี 2 ลักษณะ คือ การให้วงเงิน (Credit line) เพื่อผ่อนชำระ และการให้ความสะดวก แต่ของประเทศไทยนั้นการชำระหนี้จะถูกออกไปจากบัญชีผู้ถือบัตรเครดิตทันทีหลังจากครบกำหนดระยะเวลาการปลอดชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันได้ ระยะเวลาการปลอดชำระหนี้เองที่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยถือว่าเป็นการให้สินเชื่อ (Credit) แก่ผู้ถือบัตร จึงเรียกบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารว่า Credit card

5. ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามรูปแบบของสัญญาบัตรเครดิต โดยขึ้นอยู่กับจำนวนคู่สัญญาที่เข้ามาเกี่ยว ได้แก่

5.1 บัตรเครดิตที่มีคู่สัญญา 2 ฝ่าย เช่น บัตรเครดิตที่ใช้เฉพาะร้านค้าที่เป็นผู้ออกบัตรหรือสาขาที่ออกบัตรเท่านั้น คู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่ายในระบบบัตรเครดิตจะมีลักษณะเป็นสัญญาซื้อขายเงินเชื่อ ซึ่งเป็นสัญญาที่ให้ความสะดวกแก่ลูกค้าในการที่จะชำระค่าสินค้าในภายหลังได้ โดยสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาจะอยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายลักษณะซื้อขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5.2 บัตรเครดิตที่มีคู่สัญญา 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ออกบัตร (Issuer) ซึ่งปกติแล้วจะได้แก่ธนาคารหรือบริษัทเอกชนต่าง ๆ ผู้ถือบัตร (Cardholder) และร้านค้าที่ยอมรับบัตรเครดิต (Creditor or merchant) เช่น บัตรมาสเตอร์การ์ด บัตรวีซ่า บัตรไดเนอร์สคลับ เป็นต้น

5.3 บัตรเครดิตที่มีคู่สัญญา 4 ฝ่าย คือนอกจากจะประกอบด้วยผู้ออกบัตร ผู้ถือบัตร และร้านค้าเช่นเดียวกับบัตรเครดิตที่มีคู่สัญญา 3 ฝ่ายแล้ว ยังมีบุคคลที่ 4 ซึ่งปกติจะได้แก่ธนาคาร โดยทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวแทนของผู้ออกบัตร ในการเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตรและชำระเงินแก่ร้านค้า รายได้ของบุคคลที่ 4 ได้แก่ ค่าธรรมเนียมที่ผู้ออกบัตรจ่ายให้ตามปริมาณหลักฐานใบซื้อขาย (Sales slip) และตามจำนวนเงิน (ภาณุรัตน์ รัตนวราหะ. 2540 : 29-32)

ประโยชน์ของบัตรเครดิต (Credit card Benefit)

เดิมบัตรเครดิตเป็นบริการเสริมที่สถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์เสนอให้กับลูกค้าในกลุ่มของตนเอง ต่อมาได้กลายเป็นบริการหลักและเกิดการแข่งขันกันมากขึ้นของกลุ่มผู้ออกบัตรเครดิตอันเนื่องมาจากผลประโยชน์จากธุรกรรมที่มีมากขึ้น ส่วนผู้ใช้บริการเองนอกจากจะได้รับ

ผลประโยชน์จากการแข่งขันนั้นด้วย สำหรับร้านค้าที่ให้บริการรับบัตรเครดิตก็จะได้รับผลประโยชน์ด้วยเช่นกัน

1. ประโยชน์ของผู้ออกบัตรเครดิต

1.1 เป็นการเพิ่มรายได้ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมและดอกเบี้ยจากผู้ถือบัตรเครดิต ค่าธรรมเนียมจากร้านค้า เป็นต้น

1.2 เป็นการเพิ่มธุรกิจให้กับสถาบันการเงิน ทั้งด้านเงินฝากและเงินกู้

1.3 เป็นเครื่องมือสำหรับการติดตามข้อมูล และดูความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้าจากลักษณะพฤติกรรมในการใช้บัตรเครดิต รวมทั้งหลักฐานและคุณสมบัติต่าง ๆ ที่สมาชิกบัตรได้ให้ข้อมูลไว้

1.4 เป็นการสร้างจุดเด่นในด้านบริการของสถาบันการเงิน เพราะนอกจากจะเป็นการเสนอบริการที่สะดวกปลอดภัยแก่ลูกค้าเพิ่มขึ้นอีกบริการหนึ่งแล้วยังเป็นการสร้างภาพพจน์ใหม่ให้แก่ธนาคารด้วย

1.5 เป็นเครื่องมือทางการเงินใช้สำหรับเป็นกลยุทธ์ในการแข่งขันของสถาบันการเงิน

2. ประโยชน์ของผู้ถือบัตรเครดิต

2.1 เพื่อเพิ่มความสะดวกสบาย ความคล่องตัวในการจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยไม่ต้องพกเงินสดเป็นจำนวนมาก

2.2 ได้รับวงเงินจากบัตรเครดิต (Revolving Credit) เพื่อเป็นขีดจำกัดในการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิตและเป็นจำนวนเงินสูงสุดที่ทั้งผู้ออกบัตรเครดิตและผู้ถือบัตรเครดิตต่างก็มีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบซึ่งกันและกันในการให้บริการหรือรับบริการทางด้านบัตรเครดิต กล่าวคือในกรณีที่ผู้ถือบัตรไม่สามารถชำระหนี้อันเกิดจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตแล้วผู้ออกบัตรเครดิตก็จะมีคามเสียหายสูงสุดไม่เกินวงเงินจำนวนที่ให้สินเชื่อ ทำนองเดียวกันหากบัตรเครดิตดังกล่าวถูกนำไปใช้โดยมิชอบหรือถูกลักลอบนำไปใช้โดยสมาชิกผู้ถือบัตรไม่ได้มีส่วนรู้เห็น เช่น บัตรสูญหาย บัตรถูกขโมย เป็นต้น เจ้าของบัตรก็มีความเสียหายที่ต้องรับผิดชอบสูงสุดไม่เกินจำนวนเงินที่ได้รับสินเชื่อ

2.3 ได้รับการเพิ่มอำนาจในการจับจ่ายใช้สอย (Purchasing power) ทางอ้อมคือ ผู้ถือบัตรเครดิตสามารถซื้อสินค้าและบริการได้โดยมิต้องจ่ายเงินสดทันที เนื่องจากผู้ออกบัตรจะให้เครดิตแก่ผู้ถือบัตรเครดิต โดยไม่ต้องชำระเงินทันทีและไม่ต้องเสียดอกเบี้ยในช่วงระยะเวลาหนึ่งตามที่ตกลงกันไว้

2.4 ช่วยแก้ปัญหาหรือบรรเทาปัญหาในยามฉุกเฉิน เร่งด่วน หรือเฉพาะหน้าโดยที่มิได้มีการคาดคะเนไว้ก่อน

2.5 ได้รับส่วนลดหรือรางวัลพิเศษ และสิทธิประโยชน์พิเศษจากร้านค้าผู้รับบัตรเครดิตและจากผู้ออกบัตรเครดิต

- 2.6 ได้รับความปลอดภัยในการที่ไม่ต้องพกเงินสดติดตัวในระหว่างการเดินทาง
ท่องเที่ยว
- 2.7 ช่วยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างประวัติความน่าเชื่อถือทางเครดิตส่วนบุคคล
- 2.8 ช่วยเสริมภาพพจน์และความน่าเชื่อถือทางสังคม
3. ประโยชน์ของร้านค้าสมาชิกผู้รับบัตรเครดิต
- 3.1 ช่วยเพิ่มยอดขายเพราะผู้บริโภคมีทางเลือกในการชำระค่าสินค้ามากขึ้น
- 3.2 ไม่เป็นการเสี่ยงต่อหนี้สูญ เพราะสถาบันการเงินผู้ออกบัตรเครดิตจะเป็นผู้
รับการเสี่ยงแทน
- 3.3 อำนวยความสะดวกให้กับร้านค้าเพื่อป้องกันทุจริตของพนักงานขาย และ
ตัดปัญหาเรื่องธนบัตรปลอม
- 3.4 เป็นการสร้างลูกค้ารายใหม่ให้กับร้านค้า และยังเป็นลูกค้าคุณภาพเพราะได้
รับการถนอมการดูแลจากสถาบันการเงินมาก่อนแล้ว
- 3.5 ช่วยในการส่งเสริมภาพพจน์ และยกระดับมาตรฐานของร้านค้าสมาชิกผู้รับ
บัตรเครดิต (ภาณุรัตน์ รัตนวราหะ. 2540 : 32-34)

ผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจบัตรเครดิต

หน้าที่และผลประโยชน์ ผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจบัตรเครดิตอาจจำแนกเป็น 4 ฝ่าย คือ ผู้
ออกบัตร ผู้ถือบัตร ร้านค้าผู้รับบัตร และผู้ควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิต

ผู้ออกบัตรเครดิต ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทผู้ให้บริการบัตรเครดิต บริษัทห้าง
ร้านต่าง ๆ เป็นต้น มีหน้าที่เป็นผู้ออกบัตรเครดิตและดำเนินการให้ผู้ถือบัตรเครดิตสามารถใช้
ประโยชน์จากบัตรเครดิตในการชำระค่าใช้จ่ายและค่าบริการต่าง ๆ จากร้านค้าและสถานบริการที่ได้
ตกลงกับผู้ออกบัตรเครดิตไว้แล้ว โดยผู้ออกบัตรจะได้รับประโยชน์ทางใดทางหนึ่งหรือหลายทางใน
ลักษณะดังต่อไปนี้ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมการออกบัตร ทั้งค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าธรรมเนียมราย
ปี รวมทั้งค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ผู้ที่ให้บริการเป็นผู้กำหนด เช่น ค่าธรรมเนียมการเบิกถอนเงินสด
ล่วงหน้า ดอกเบี้ยค้างชำระจากผู้ถือบัตรเครดิต เบี้ยปรับ และส่วนลดการทำเคลียร์ริงรายการซื้อขาย
(Sales Slip) ต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ออกบัตรยังยอมเป็นผู้รับความเสี่ยงทั้งหมดในกรณีที่ไม่สามารถ
เรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตรเครดิตอีกด้วย

ผู้ถือบัตรเครดิต จะได้รับประโยชน์จากการใช้บัตรเครดิตชำระค่าสินค้าและบริการใน
ด้านต่าง ๆ เช่น ความสะดวกสบาย ความปลอดภัยอันเกิดจากการที่ไม่ต้องพกพาเงินสดติดตัวเป็น
จำนวนมาก การเป็นที่ยอมรับของร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต การได้รับสิทธิพิเศษบางประการที่ร้านค้า
หรือผู้ออกบัตรเครดิตจัดให้มีขึ้น สามารถเบิกเงินสดฉุกเฉินล่วงหน้า สำหรับบรรเทาความเดือดร้อน
ได้ สำหรับบัตรเครดิตบางประเภทผู้ถือบัตรอาจได้รับประโยชน์จากการได้รับข้อมูลข่าวสารบาง

ประการ จากผู้ออกบัตรเครดิตส่งมาให้ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ออกบัตรเครดิตมีหน้าที่ที่ต้องชำระเงินภายในระยะเวลาตามข้อตกลง ตลอดจนชำระค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ย หรือเบี้ยปรับตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงไว้แล้วเช่นกัน

ร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต มีหน้าที่ยินยอมให้ผู้ออกบัตรเครดิตชำระค่าสินค้าและบริการด้วยบัตรเครดิตแทนการชำระด้วยเงินสดด้วยความสุจริตและระมัดระวังตามสมควร โดยร้านค้าจะเรียกเก็บเงินจากผู้ออกบัตรเครดิตในภายหลังต่อไป ประโยชน์ที่ได้รับคือ การเพิ่มปริมาณการขายสินค้าหรือบริการเพิ่มมากขึ้นจากสมาชิกผู้ออกบัตรเครดิต และการจัดรายการพิเศษที่อาจจัดขึ้นมาเองหรือร่วมกับผู้ออกบัตรเครดิต โดยสามารถส่งผ่านข้อมูลข่าวสารทางช่องสื่อสารระหว่างผู้ออกบัตรเครดิตกับผู้ออกบัตรเครดิต โดยยอมเสียส่วนลดให้แก่ผู้ออกบัตรเครดิตเพื่อเป็นค่าบริการเรียกเก็บเงินจากผู้ออกบัตรเครดิต

ผู้ควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิต ให้เกิดความเป็นธรรมและผลประโยชน์แก่เศรษฐกิจของชาติ ได้แก่ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา สำนักคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ในฐานะที่บัตรเครดิตเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา ทั้งนี้ทำให้บัตรเครดิตทุกชนิด และทุกประเภทต้องอยู่ภายใต้กฎหมายดังกล่าว อันก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งเดิมมีความแตกต่างในสาระของสัญญาของผู้ให้บริการบัตรเครดิตแต่ละรายอยู่พอสมควร ด้านธนาคารแห่งประเทศไทย ในฐานะเป็นผู้กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ซึ่งควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิตในส่วนของสถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นผู้ออกบัตรเครดิตชนิด Bank Card และการควบคุมการใช้จ่ายอันเกิดจากการนำบัตรเครดิตไปใช้ในต่างประเทศ ทั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยควบคุมด้านคุณสมบัติของผู้ถือบัตรเครดิต ดูแลการใช้จ่ายอันเกิดจากบัตรเครดิตเพื่อให้เหมาะสมกับพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ ตลอดจนอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง เป็นต้น (รัชชัย ประจักษ์เสรี. 2545 : 16-17)

ประวัติความเป็นมาของบัตรเครดิต

ประเทศที่คิดค้น และนำบัตรเครดิตมาใช้เป็นประเทศแรกคือ สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1914 (พ.ศ. 2457) โดยบริษัทเยนเนอร์ลิปโตรเลียม คอร์ปอเรชั่น ออฟแคลิฟอร์เนีย (ปัจจุบัน คือ บริษัท โมบิล ออยล์) ได้ออกบัตรเครดิตชนิดหนึ่งให้กับพนักงานของบริษัท และลูกค้าของตนบางรายที่ได้เลือกสรรแล้ว ให้ใช้บัตรดังกล่าวแทนเงินสดได้ โดยสามารถนำไปใช้ชำระค่าน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ใช้ได้เฉพาะกลุ่มตนเองเท่านั้น นำไปใช้กับบุคคลอื่นไม่ได้ และบัตรเครดิตใบแรกนี้ มีลักษณะเป็นเหรียญโลหะ

ต่อมาปี ค.ศ. 1920 (พ.ศ. 2463) บริษัทจำหน่ายน้ำมัน ก็ได้ออกบัตรในลักษณะเช่นเดียวกันให้แก่ลูกค้าเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก (Courtesy Card) แต่ก็ปรากฏว่าเป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือในวงจำกัดแค่บริษัทที่จำหน่ายน้ำมันเท่านั้น และยังคงจำกัดอยู่ในท้องถิ่นนั้นด้วย หลังจาก

นั้นก็ได้มีการตกลงระหว่างบริษัทว่าจะมีการยอมรับ และให้ความเชื่อถือบัตรที่ออกโดยบริษัทที่เป็นคู่สัญญากัน จากข้อตกลงนี้ทำให้ลูกค้าสามารถใช้ซื้อสินค้าและบริการตามหน่วยบริการน้ำมันได้อย่างกว้างขวางขึ้น แต่ก็ยังคงจำหน่ายเฉพาะตามหน่วยบริการน้ำมันของบริษัทคู่สัญญาเท่านั้น หลังจากนั้นก็เกิดปัญหา เนื่องจากบริษัทจำหน่ายน้ำมันมีเป็นจำนวนมาก ลูกค้าก็ต้องพกบัตรติดตัวเป็นจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้บริการ จึงทำให้เกิดความคิดในเรื่องที่จะต้องตั้งหน่วยงานกลางขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนในการติดตามเก็บเงินจากลูกค้าให้กับบริษัทน้ำมันทุกบริษัท และให้เป็นผู้ออกบัตรที่จะใช้ในธุรกิจการจำหน่ายน้ำมัน

ในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ.2493) นายแฟรงค์ แมคนามารา (Frank McNamara) นักธุรกิจชาวนิวยอร์ก ได้รับประทานอาหารเย็นที่ภัตตาคารแห่งหนึ่ง แล้วลืมพกกระเป๋าเงินติดตัวไป จึงไม่มีเงินชำระค่าอาหาร ต้องโทรศัพท์ให้ภรรยาโอนเงินไปให้ จากเหตุการณ์นี้เองทำให้เขาคิดว่าน่าจะมีบัตรพิเศษที่ใช้แทนเงินสดได้ เขาจึงนำความคิดนี้ไปปรึกษากับนายราล์ฟ ชไนเดอร์ (Ralph Schneider) ทนายความที่ปรึกษาของเขาว่า วิธีการดังกล่าวจะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด และในที่สุดทั้งสองจึงได้จัดตั้งบริษัทไดเนอร์ส คลับ (Diners Club) ออกบัตรเครดิต Diners Club เพื่อใช้ในการซื้อสินค้าและบริการ ฯลฯ แทนการชำระเงินสด ซึ่งคำว่า Diner นั้นมาจากคำว่า Dinner ที่แปลว่าอาหารเย็นนั่นเอง

บัตรเครดิต Diners นี้ได้แพร่หลายทั่วไป ผู้ถือบัตรสามารถนำไปใช้กับโรงแรม และภัตตาคารในนิวยอร์กได้ ในระยะแรกนั้นเริ่มมีภัตตาคารเพียง 40 แห่งที่ยอมรับ และให้ความเชื่อถือในบัตร Diners Club แต่ในปัจจุบันการใช้และการยอมรับบัตรนี้แพร่หลายไปทั่วโลก และนับว่าเป็นบัตรเครดิตบัตรแรกที่แตกต่างไปจากบัตรเครดิตของบริษัทโมบิลอยส์ เพราะบริษัท Diners Club ไม่ได้เป็นผู้จำหน่ายสินค้าเอง เพียงแต่มีข้อตกลงกับสมาชิกผู้รับบัตรว่า Diners Club จะเป็นผู้ชำระเงินให้ เมื่อสมาชิกบัตรหรือผู้ถือบัตรได้ใช้บัตรนั้นซื้อสินค้าหรือบริการ จากนั้นเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตร ทุกวันนี้ปรากฏว่าบัตรดังกล่าวได้รับความนิยมแพร่หลายเป็นที่รู้จักในรูปแบบของ "บัตรเครดิตอเนกประสงค์" (All Purposes Credit Card)

ปี ค.ศ. 1951 (พ.ศ.2494) ธนาคารแฟรงค์ลิน เนชั่นแนล (Franklin National Bank) ซึ่งถือว่าเป็นธนาคารแห่งแรกที่ได้เข้ามาดำเนินธุรกิจบัตรเครดิต แต่ต้องประสบกับปัญหาการถูกบัตรปลอม ทำให้ธนาคารได้รับความเสียหาย

ในปี ค.ศ. 1958 (พ.ศ. 2501) บริษัท อเมริกัน เอ็กซ์เพรส มีการเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ถือบัตรเป็นรายปี และเก็บค่าธรรมเนียมจากร้านค้ารับบัตรเครดิตในอัตราส่วนตามราคาสินค้าและบริการ บัตรนี้ได้มีวิวัฒนาการขึ้นเรื่อย ๆ จนปัจจุบันแพร่หลายไปยังทวีปยุโรป เอเชีย ตะวันออกกลาง และแอฟริกา

ปี ค.ศ. 1959 (พ.ศ.2502) ธนาคารแห่งอเมริกา (Bank of America) ในรัฐ California ได้ออกบัตรเครดิตของตนเองชื่อ "Bank America" ซึ่งได้รับความนิยมจากประชาชนมากถึง 1 ล้านคนใน 2 ปี และขยายเพิ่มเกือบ 3 ล้านคนในปี 2510 ต่อมาธนาคารได้จัดตั้ง Bank of America Service Corporation เพื่อทำหน้าที่ออกบัตรให้ความสะดวกแก่ผู้ถือบัตรและดูแลเก็บค่าบริการต่าง ๆ ตลอด

จนขยายความร่วมมือกับสถาบันการเงินต่าง ๆ ในการออกบัตรเครดิต ในปี ค.ศ. 1970 (พ.ศ.2513) มีสถาบันการเงินต่าง ๆ เข้าร่วมมากกว่า 3,000 แห่ง บัตรเครดิตดังกล่าวได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในประเทศและนอกประเทศสหรัฐอเมริกา จนต้องตั้งองค์กรอิสระระหว่างประเทศชื่อ IBANCO เพื่อดูแลและขยายบัตรเครดิตไปทั่วโลกซึ่งต่อมาองค์กร IBANCO ได้เปลี่ยนชื่อเป็น VISA International ออกบัตรเครดิต VISA ซึ่งเป็นที่นิยมทั่วโลกในขณะนี้

ในปี ค.ศ. 1969 (พ.ศ. 2512) ธนาคารหลายแห่งได้ร่วมกันทำธุรกิจบัตรโดยใช้ชื่อว่ามาสเตอร์ชาร์จ (Master Charge) ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526) เปลี่ยนชื่อเรียกเป็น มาสเตอร์การ์ด (Master Card) และได้ใช้ชื่อนี้มาตลอดถึงปัจจุบัน (วัชชัย ประจักษ์เสถณี. 2545 : 17-18)

ความเป็นมาของบัตรเครดิตในประเทศไทย

บัตรเครดิตในประเทศไทยเริ่มมีการนำเข้ามาใช้ในประเทศตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1969 หรือปี พ.ศ. 2512 แต่ไม่เป็นที่รู้จักกันมากนัก จุดเริ่มต้นที่แท้จริงเนื่องมาจากธนาคาร Standard Charter ซึ่งถือหุ้นใน ไดเนอร์ส คลับ (Diner's Club) เอเชียที่ฮ่องกง และธนาคาร Standard Charter ต้องการที่จะนำบัตรไดเนอร์ส คลับ เข้ามาสู่ตลาดเมืองไทย จึงได้ชักชวนคุณชาติรี โสภณพานิช กรรมการผู้จัดการใหญ่ธนาคารกรุงเทพ มาดำเนินการธุรกิจบัตรเครดิตไดเนอร์ส คลับ ในประเทศไทย โดยได้มีการรวมกับกลุ่มธุรกิจสำคัญ ซึ่งช่วงนั้นตระกูลหวั่งหลีได้เข้ามาร่วมด้วย ในช่วงแรกการที่จะชักชวนร้านค้าให้มารับบัตรเครดิตนั้นยากมาก แต่ถ้าเป็นร้านค้าที่มีชาวต่างประเทศมาใช้บริการบ่อย ๆ ก็อาจจะชักชวนได้ง่ายกว่า

สำหรับทางด้านผู้ถือบัตรเครดิต ทางบริษัทฯ ได้ใช้กลยุทธ์ในการเจาะตลาดลูกค้าคนนั้น ด้วยการส่งพนักงานขายเข้าไปหาผู้ใหญ่ หรือนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงในวงสังคม พร้อมกับต้องมีสมาชิกเก่ารับรองสมาชิกใหม่ด้วย อย่างไรก็ตามแม้การรณรงค์หาสมาชิกในยุคบุกเบิกนั้นจะได้แรงหนุนที่ดี แต่ก็เป็นที่รู้จักยังไม่เป็นที่รู้จักจึงไม่ถ่วงนักในการที่จะเจาะตลาดด้านนี้ได้

บัตรเครดิตไทยในช่วงยุคบุกเบิก (พ.ศ. 2516-2530)

ธนาคารกสิกรไทยเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งแรก ที่ริเริ่มให้บริการบัตรเครดิต โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ซึ่งครั้งนั้นได้ร่วมกับธนาคารศรีนคร ออกบัตรเครดิต ชื่อ "บัตรเครดิตอเนกประสงค์" แต่ทั้งสองธนาคารก็ประสบปัญหาด้านการบริหารและความขัดแย้งในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ถือบัตร" ทำให้ต้องแยกตัวออกจากกันที่สุดในที่สุด

ช่วงปี พ.ศ. 2517 เมื่อธนาคารกสิกรไทยได้แยกตัวจากธนาคารศรีนครแล้วก็ได้มาติดต่อกับตัวแทนของมาสเตอร์การ์ด (Master Card) ในต่างประเทศ และขอเป็นตัวแทนในประเทศไทย ดังนั้นธนาคารกสิกรไทยจึงได้เริ่มบุกเบิกตลาดบัตรเครดิตเรื่อยมา ซึ่งสามารถสรุปเรียงตามปีตามวิวัฒนาการของธุรกิจบัตรเครดิต ได้ดังนี้

ในปี 2520 ตลาดบัตรเครดิตในประเทศไทยต้องคึกคักด้วยการที่ บริษัทอเมริกันเอ็กซ์เพรส เริ่มเข้าในประเทศไทยโดยเซ็นสัญญากับบริษัท ซีทัวร์ จำกัด เพื่อเป็นสถานธุรกิจที่รับบัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส และเป็นตัวแทนสำนักงานท่องเที่ยวในประเทศไทย

ในปี 2521 ประเทศไทยเริ่มมีบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารในประเทศไทย ซึ่งธนาคารที่เป็นผู้ริเริ่มทำธุรกิจด้านบัตรเครดิตอย่างจริงจังก็คือ ธนาคารกสิกรไทย ด้วยนโยบายที่ต้องการให้ตลาดบัตรเครดิตในประเทศไทยประสบผลสำเร็จ จึงได้ออกบัตรเครดิตของธนาคารออกมาใช้ชื่อว่า "บัตรเครดิตกสิกรไทย" ถือได้ว่าเป็นบัตรเครดิตใบแรกของประเทศไทย โดยในช่วงแรกนั้นธนาคารกสิกรไทยได้กำหนดให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องเปิดบัญชีเงินฝากกับทางธนาคารเพื่อเป็นการรับประกันการใช้บัตร ต่อมาได้เพิ่มเงื่อนไขในการพิจารณารับสมัครผู้ถือบัตรซึ่งจัดได้ว่าค่อนข้างจะเคร่งครัดและมีความระมัดระวังเป็นอย่างมาก เพื่อให้ได้ผู้ถือบัตรที่มีคุณภาพมากกว่าที่จะขยายฐานลูกค้าแต่เพียงอย่างเดียว

ในปี 2524 ธนาคารไทยพาณิชย์ เริ่มเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับในตลาดบัตรเครดิต โดยการออกบัตรวีซ่า และบัตรมาสเตอร์การ์ด

ในปี 2527 ธนาคารกสิกรไทยพยายามพัฒนาระบบงานบัตรเครดิตให้เข้าสู่สากลและพยายามพัฒนาให้ผู้ถือบัตรมากขึ้น โดยการนำเอาบัตรวีซ่าเข้าให้บริการ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ถือบัตรสามารถเลือกใช้บริการได้กว้างขวางมากขึ้น

ในปี 2528 ธนาคารทหารไทยได้เริ่มเปิดให้บริการบัตรเครดิต โดยร่วมกับวีซ่า ออกบัตรเครดิตต่างประเทศใช้ชื่อว่า บัตรเครดิตทหารไทย-วีซ่า

ในปี 2530 ธนาคารกรุงศรีอยุธยา เริ่มออกบัตรเครดิตของธนาคารโดยให้ลูกค้าเงินฝากของธนาคารเป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยออกบัตรร่วมกับ วีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนล ใช้ชื่อว่า บัตรวีซ่า-ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

ธุรกิจบัตรเครดิตกับการแข่งขันในช่วงต้น (พ.ศ. 2531-2535)

ในปี 2531 มีการเปลี่ยนแปลงในวงการบัตรเครดิตอย่างมากเมื่อธนาคารขนาดเล็กหลายธนาคาร ได้เข้าร่วมกับวีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนล เพื่อออกบัตรวีซ่า ได้แก่ ธนาคารนครหลวงไทยออกบัตรวีซ่าชฎาทอง ธนาคารสหธนาคารออกบัตรวีซ่าของธนาคารสหธนาคาร ธนาคารมหานครออกบัตรวีซ่าของธนาคารมหานคร ซึ่งทั้ง 3 ธนาคารได้ให้ธนาคารกสิกรไทยเป็นสื่อกลางกับวีซ่า อินเตอร์เนชั่นแนลในการถ่ายทอดข้อมูลซึ่งกันและกัน ในช่วงปลายปี 2531 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2531 ธนาคารกรุงเทพได้เปิดตัว บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ โดยธนาคารกรุงเทพมุ่งเจาะตลาดบัตรเครดิตภายในประเทศ โดยมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมการขายโดยให้โควต้าแก่สาขา เพื่อเชิญลูกค้ารายใหญ่มาเป็นสมาชิกบัตรโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารกรุงเทพได้สังเกตเห็นว่าลูกค้ากลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะถือบัตรได้

ในปี 2532 ธนาคารไทยพาณิชย์ได้ออกบัตร เจ.ซี.บี. การ์ด อีกบัตรหนึ่งซึ่งเป็นบัตรที่มาจากประเทศญี่ปุ่น แต่ยังไม่แพร่หลายมากนัก เนื่องจากว่าบัตรเครดิตดังกล่าวนิยมใช้กันเฉพาะผู้ถือบัตรชาวญี่ปุ่นและผู้ถือบัตรที่ติดต่อกับชายกับชาวญี่ปุ่นเท่านั้น

ในปี 2533 ธนาคารกรุงไทยได้เข้ามามีส่วนร่วมในธุรกิจบัตรเครดิต โดยใช้กลยุทธ์ในการเสนอบัตรให้กับบุคคลที่มีชื่อเสียงโดยทำบัตรให้ฟรีไม่เสียค่าธรรมเนียม เพื่อหวังให้ตัวบุคคลเหล่านั้นสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับเครดิตของธนาคาร

ธนาคารกสิกรไทยได้ขยายขอบข่ายและพัฒนาระบบบัตรเครดิต โดยการซื้อซอฟต์แวร์ Card Pac มาจากประเทศสิงคโปร์ เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบบัตรเครดิตและรองรับการขยายฐานผู้ถือบัตรของธนาคาร อีกทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการแก่ผู้ถือบัตรให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารทหารไทย ธนาคารสหธนาคาร ธนาคารมหานคร ธนาคารศรีนคร และธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ได้ร่วมมือกันออกบัตรเครดิตขวัญนคร ซึ่งได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2533 โดยที่ทั้ง 6 ธนาคารได้ร่วมกันจัดตั้งบริษัทกลาง คือ บริษัททุนรวมการจำกัด ทำหน้าที่ในการประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ ของบัตรเครดิตขวัญนครและคอยประสานงานระหว่างธนาคารทั้ง 6 ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้วย

ธนาคารซีทีแบงก์ก็ได้เข้ามาสู่ตลาดบัตรเครดิตในประเทศไทย โดยอาศัยสาขาในกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางในการออกบัตร วิชา-ซีทีแบงก์ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการให้บริการมากขึ้น และเป็นผู้นำทางด้านบัตรเครดิตในประเทศไทย โดยที่ไม่หวังเพียงจำนวนสมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตที่มากขึ้นเท่านั้น ยังหวังจะเป็นผู้นำทางด้านบริการและสิทธิประโยชน์พิเศษแก่สมาชิกอีกด้วย แผนการตลาดที่ผ่านมาจะใช้วิธีแจกของสมนาคุณต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกใหม่ หลักเกณฑ์ในการเข้าเป็นสมาชิกนั้นไม่เข้มงวดมากนัก เพื่อให้สามารถขยายฐานผู้ถือบัตรได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ธนาคารไทยพาณิชย์ ได้นำกลยุทธ์ใหม่ของบัตรเครดิตออกมาใช้ โดยการออกบัตรเครดิตร่วมกับธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งเรียกบัตรที่ออกมาใหม่นี้ว่า บัตรร่วม (Affinity Card) มาใช้เป็นรายแรกในประเทศไทย บัตรดังกล่าวเป็นความร่วมมือกันระหว่างธนาคารผู้ออกบัตรเครดิตและสถาบันธุรกิจต่าง ๆ เพื่อออกบัตรเครดิตร่วมกัน ทั้งนี้นอกจากลูกค้าจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามเงื่อนไขการให้บริการของธุรกิจนั้น ๆ แล้วยังสามารถใช้ชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินสดได้อีกด้วย เช่นเดียวกับผู้ถือบัตรเครดิตโดยทั่วไปของธนาคาร ธุรกิจแรกที่เข้าร่วมกับธนาคารไทยพาณิชย์คือ บริษัท อุตสาหกรรมใหม่ไทย โดยได้ออกบัตรเครดิตจิมทอมป์สัน และได้ขยายความร่วมมือไปยังต่างประเทศโดยการออกบัตรเครดิต กอล์ฟการ์ด จาก Lipo Bank ของประเทศอินโดนีเซีย Malayan Banking Berhad ของประเทศมาเลเซีย และ United Oversea Bank ของประเทศสิงคโปร์ หลังจากนั้นได้มีกลุ่มธุรกิจได้เข้ามาร่วมออกบัตรเครดิตอีกหลายกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มชินวัตรคอมพิวเตอร์ กลุ่มบริษัทสหวิริยาโอเอ บริษัทสวีเดนมอเตอร์ ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน ห้างฟินิกซ์ชลบุรี ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียล และบริษัทน้ำมันคาลเท็กซ์ไทย จากจุดเริ่มต้นนี้ทำให้บัตรเครดิตของอีกหลายธนาคาร

หันมาสนใจในกลยุทธ์นี้ในการขยายฐานผู้ถือบัตร จนถือได้ว่าเป็นแนวทางในการแข่งขันในตลาดบัตรเครดิตในปัจจุบัน

ในปี 2534 ธนาคารกสิกรไทยได้นำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ในการรับบัตรเครดิตอัตโนมัติ คือ Electronic Data Capture หรือ EDC มาติดตั้งให้แก่ร้านค้าที่เป็นสมาชิกของธนาคารโดยที่เครื่องนี้สามารถอนุมัติวงเงินและสามารถติดต่อกับธนาคารผู้ออกบัตรได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้โทรศัพท์ไปยังธนาคารเพื่อขออนุมัติวงเงิน

ในปี 2535 ธนาคารกรุงเทพ ได้ออกบัตรร่วม (Affinity Card) เพื่อขยายฐานผู้ถือบัตร เช่น ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ โรบินสัน ธนาคารกรุงไทยได้ร่วมมือกับทางมาสเตอร์การ์ด ออกบัตรต่างประเทศ ซึ่งบัตรดังกล่าวสามารถใช้เป็นบัตรเอทีเอ็มเบิกถอนเงินจากตู้เอทีเอ็มได้อีกด้วย

ธุรกิจบัตรเครดิตกับการแข่งขันทางเทคโนโลยี (พ.ศ. 2536-ปัจจุบัน)

ธนาคารกลุ่มขวัญนครได้พยายามขยายฐานผู้ถือบัตรออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยการออกบัตรเครดิตร่วมกับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ธนาคารกสิกรไทยได้เปิดตัวบัตรเครดิตกสิกรไทยอัจฉริยะ (Thai Farmer's Bank Smart Card) ซึ่งบรรจุคอมพิวเตอร์และหน่วยความจำอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (ไมโครชิป) อยู่บนด้านซ้ายของตัวบัตรเครดิตเพื่อใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ เช่น ด้านสุขภาพเบื้องต้น ข้อมูลลับเฉพาะและรหัสลับ เพื่อให้บริการทางการเงินอื่น ๆ หรือเพื่อเป็นการบันทึกคะแนนสะสมจากการใช้บัตรเครดิตของธนาคาร

ช่วงต้นปี 2537 ธนาคารไทยพาณิชย์ได้มีนโยบายชัดเจนที่จะบุกตลาดบัตรเครดิตอย่างจริงจัง โดยเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2537 ธนาคารไทยพาณิชย์ได้จัดตั้งองค์กรอิสระ แยกจากธนาคาร ใช้ชื่อว่า บริษัท ไทยพาณิชย์ธนพัทธ์ จำกัด มีจุดประสงค์เพื่อบริหารงานบัตรเครดิตอย่างเดียวและเป็นแห่งแรกของธนาคารในประเทศไทยที่ฝ่ายบริการบัตรเครดิตได้แยกตัวออกมาเป็นองค์กรอิสระจากธนาคาร สาเหตุที่ต้องแยกออกมานี้เพื่อที่จะให้ความคล่องตัวในการดำเนินงาน สามารถให้บริการแก่ผู้ถือบัตรได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น และสามารถดำรงไว้ซึ่งความชำนาญพิเศษของนักบริหารมืออาชีพในสาขาบัตรเครดิต โดยบริษัทดังกล่าวจะทำหน้าที่บริหารบัตรเครดิตทั้งหมดของธนาคารไทยพาณิชย์ และทำหน้าที่ออกบัตรเครดิตที่เป็นของบริษัทเองหรือรับจ้างองค์กรอื่น ๆ ออกบัตรเครดิตให้ รวมทั้งพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นผู้เชี่ยวชาญดูแลความเสี่ยงให้กับผู้ออกบัตรเครดิต ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2537 ชิตีแบงก์ ได้รับปรับปรุงระบบให้สามารถบริการข้อมูลข่าวสารและสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับบัตรเครดิตทางโทรศัพท์ โดยใช้ระบบตอบรับอัตโนมัติตลอด 24 ชั่วโมง และยังได้ออกบัตรเครดิตที่มีรูปถ่ายของผู้ถือบัตรบนบัตรเครดิตเพื่อป้องกันการทุจริตปลอมแปลงบัตรและการที่มีบุคคลอื่นนำไปใช้ในกรณีที่บัตรสูญหาย

ในปี 2538 ธุรกิจบัตรเครดิตมีการแข่งขันกันรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังพยายามที่จะให้ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางทางการเงินของภูมิภาคนี้ ช่วงต้นปี 2538 ธนาคารกสิกรไทยประสบความสำเร็จในการทำ Re-engineering ซึ่งทำให้ธนาคารมีกำไรเกิน 10,000 ล้านบาท ดังนั้นจึงได้นำแนวความคิดการ Re-engineering นี้มาใช้กับ

ธุรกิจบัตรเครดิตด้วย โดยว่าจ้างให้บริษัท Bozze Allen จากสหรัฐอเมริกาเป็นที่ปรึกษาและทางธนาคารกสิกรไทยเชื่อว่าสามารถลดต้นทุนในการบริหารลงได้ รวมทั้งการบริการผู้ถือบัตรก็จะมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมด้วย สิ่งที่จะทำการปรับปรุงนั้นก็ทางด้านการตลาด การออกบัตรให้รวดเร็วขึ้น วิธีการเก็บเงิน การชำระเงิน รวมไปถึงการปรับปรุงโครงสร้างของกลุ่มผู้ถือบัตรเครดิต

ภายหลังจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้ขนาดธุรกิจบัตรเครดิตโดยรวมลดลง ทั้งในด้านปริมาณบัตรเครดิตและปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต และได้เกิดการส่งเสริมการขายโดยการชำระเงินในการซื้อสินค้าเงินผ่อนจากห้างสรรพสินค้าและร้านค้าทั่วไปผ่านทางบัตรเครดิต ต่อมาอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศได้ลดลงทั้งอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ เกิดการกระตุ้นในการบริโภคภายในประเทศ ทำให้ธุรกิจบัตรเครดิตกลับมาเติบโตอีกครั้งโดยมุ่งเน้นการขยายฐานผู้ถือบัตรเครดิต การให้บริการหลากหลายรูปแบบ เช่น การส่งเสริมการขายร่วมกับร้านค้าผู้รับบัตร ในรูปแบบของสิทธิพิเศษ ส่วนลด การผ่อนชำระเป็นงวด และการมีคะแนนสะสมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต เป็นต้น การให้สินเชื่อส่วนบุคคล และการออกบัตรของห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยการร่วมกับบริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านบัตรเครดิต เช่น บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) บริหารร่วมกับ ห้างสรรพสินค้าสยามจัสโก้ เดอะมอลล์ ดั่งฮั่วเส็ง บริษัทจีอีแคปปิตอล ร่วมกับ เทสโก้โลตัส เซ็นทรัลและบริษัทในเครือ เช่น พาวเวอร์บาย ฯลฯ และบริษัท เซทเมเลม ร่วมกับ บิ๊กซี คาร์ฟูร์ เป็นต้น ประกอบกับ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีประกาศธนาคารฯ ที่ ธทป.สนส.(21)ว.906/2545 ถึงธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร เรื่องการให้บริการบัตรเครดิต ทำให้เกิดการขยายตัวของบัตรเครดิตมากขึ้น เนื่องจากการไม่ได้กำหนดวงเงินรายได้ขั้นต่ำของผู้ถือบัตร (ปรวีร์ หัตถกรรม. 2541 : 6-10)

ประกาศราชการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิต

จากการเติบโตของบัตรเครดิตซึ่งผู้ออกบัตรเครดิตไม่ใช่สถาบันการเงินและไม่ใช่ผู้ออกบัตรเครดิตให้แก่ผู้บริโภคเพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการอันเป็นธุรกิจของตนเองในอัตราที่สูงมากและสูงกว่าอัตรา การเติบโตของบัตรเครดิตที่ออกโดยสถาบันการเงิน ทำให้กระทรวงการคลังมีประกาศควบคุม เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2545 และธนาคารแห่งประเทศไทย ได้อาศัยประกาศของกระทรวงการคลังดังกล่าว ออกประกาศเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ โดยควบคุมการให้การประกอบธุรกิจบัตรเครดิต เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตประมาณ 12 ราย (ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2545. ออนไลน์.) ดังนี้

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5 ข้อ 7 ข้อ 8 และข้อ 14 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม 2515 ว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชนอันเป็นประกาศของคณะปฏิวัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยว

กับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงออกประกาศกำหนดให้การออกบัตรเครดิตอันเป็นกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการธนาคารซึ่งมีลักษณะตามที่ระบุไว้ในประกาศนี้เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาตดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“บัตรเครดิต” หมายความว่า บัตรที่ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตออกให้แก่ผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตกำหนด เพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสด หรือเพื่อใช้เบิกถอนเงินสด ทั้งนี้ไม่รวมถึงบัตรที่ได้มีการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดไว้ล่วงหน้า

บัตรเครดิต ให้ความหมายรวมถึงบัตรเดบิตด้วย เว้นแต่จะกำหนดเป็นอย่างอื่นในประกาศนี้

“บัตร” หมายความว่า เอกสารหรือวัตถุอื่นใด และให้หมายความถึงตัวเลข ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการธุรกิจให้แก่ผู้บริโภค

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

“ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

(1) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

(2) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตาม

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

หมวดที่ 1 การจัดตั้งและการขออนุญาต

ข้อ 2 ให้การประกอบธุรกิจบัตรเครดิต เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่

(1) สถาบันการเงิน

(2) ผู้ออกบัตรเครดิตให้แก่ผู้บริโภคเพื่อชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดอัน

เป็นธุรกิจของตนเอง

ข้อ 3 ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต ต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน จำกัด และต้องได้รับใบอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรี การยื่นขออนุญาตให้ยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานที่ระบุไว้ในแบบดังกล่าว ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(1) สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนบริษัท

(2) สำเนาหนังสือปรีคณห์สนธิของบริษัท

(3) สำเนาข้อบังคับของบริษัท

(4) สำเนาทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท

ข้อ 4 ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ต้องมีเงินทุนจดทะเบียน ซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท

หมวดที่ 2 เงื่อนไขในการดำเนินการ

ข้อ 5 ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ต้องระบุรายละเอียดค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันเนื่องจากการใช้บริการบัตรเครดิต ให้ครบถ้วนชัดเจนในเอกสารชี้ชวน ใบสมัคร และสัญญา ทั้งนี้ตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ข้อ 6 ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ต้อง

(1) แจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบถึงการเปิดสำนักงานสาขาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนเปิดทำการสำนักงานสาขานั้น

(2) รักษาข้อมูลของผู้บริโภคไว้เป็นความลับ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) การเปิดเผยโดยได้รับคำยินยอมเป็นหนังสือจากผู้บริโภค

(ข) การเปิดเผยตามหน้าที่ หรือเพื่อสาธารณประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี

(ค) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตนั้น

(ง) การจัดส่งข้อมูลให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต

(จ) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมาย

ข้อ 7 ห้ามผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตกระทำการดังต่อไปนี้

(1) ลดทุนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

(2) ย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่ หรือย้ายหรือปิดสำนักงานสาขาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

(3) โอนหนี้ที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิตไปเป็นหนี้ตามสัญญาบัญชีเดินสะพัด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถือบัตรก่อน หนี้อันเกิดจากใช้บัตรเครดิตที่ยังไม่ได้โอนไปเป็นหนี้ตามสัญญาบัญชีเดินสะพัดจะเอาดอกเบี้ยนั้นทบเข้ากับต้นเงินแล้วคิดดอกเบี้ยในจำนวนที่ทบเข้ากันนั้นไม่ได้

(4) หยุดหรือระงับการดำเนินกิจการเกี่ยวกับบัตรเครดิตโดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

ข้อ 8 ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

(1) คุณสมบัติของผู้ถือบัตรเครดิต

(2) ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียมใด ๆ เกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต

(3) การตรวจสอบและการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต

(4) การชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้

(5) การจำหน่ายและโอนหนี้

- (6) การปฏิบัติและจัดการเกี่ยวกับข้อมูลผู้บริโภค
- (7) การปฏิบัติเมื่อมีการร้องเรียน
- (8) การจัดทำบัญชีและรายงาน
- (9) เรื่องอื่น ๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าจำเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือผาสัก

ของประชาชน

ข้อ 9 ห้ามผู้ใดซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ เป็นกรรมการผู้จัดการหรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

- (1) เคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (2) เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต

(3) เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนการอนุญาตตามข้อ 10

ข้อ 10 เมื่อปรากฏว่า

(1) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการดำเนินงานประการใดประการหนึ่ง

(2) ฐานะการเงินหรือการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชนอย่างร้ายแรง ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตนั้น แก้ไขการที่ได้ฝ่าฝืนละเลยหรือแก้ไขฐานะการเงิน หรือการดำเนินงานให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดและให้รายงานให้รัฐมนตรีโดยไม่ช้า

หากผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตมิได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตระงับการดำเนินงานทั้งหมด หรือแต่บางส่วนเป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ในการนี้รัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตปฏิบัติตามก็ได้

หากผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตยังคงฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามคำสั่งรัฐมนตรีตามความในวรรคสอง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตนั้น และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 11 ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตมีความประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ให้แจ้งรัฐมนตรีผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเพื่อเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกิน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาและมีคำสั่งควรถูกอนุญาตให้เลิกได้เมื่อใดและวิธีการอย่างไร ทั้งนี้ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับรายงานจากธนาคารแห่งประเทศไทยตามวรรคสอง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จ

ในระยะเวลาดังกล่าวให้รัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิตทราบก่อนครบกำหนดดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาออกไปได้อีกไม่เกิน 30 วันนับตั้งแต่กำหนดครบระยะเวลาดังกล่าว

ข้อ 12 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบดำเนินงานของกิจการตามที่กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้

ข้อ 13 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิต ต้องจัดให้กรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้สอบบัญชีของผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิตมาให้ถ้อยคำหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสารและหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิตนั้นตามความประสงค์ของพนักงานเจ้าหน้าที่

บทเฉพาะกาล

ข้อ 14 ผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิตที่ได้ประกอบการกิจอยู่ในวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบกิจการต่อไปให้ยื่นคำขอรับอนุญาตภายใน 60 วันนับตั้งแต่ประกาศนี้ใช้บังคับ

ข้อ 15 ผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิตที่ยื่นคำขอรับอนุญาตตามข้อ 14 หากมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วต่ำกว่าจำนวนเงินที่ระบุในข้อ 4 เมื่อได้รับอนุญาตให้ประกอบการจดทะเบียนแล้ว ต้องจดทะเบียนเพิ่มทุนและเรียกชำระทุนเพิ่มให้ครบถ้วนภายใน 2 ปีนับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ

ข้อ 16 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2545

นาย สมคิด จาตุศรีพิทักษ์

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิต

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกประกาศเรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2545 กำหนดให้การประกอบธุรกิจบัตรเครดิต เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต รวมทั้งกำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 8 แห่งประกาศกระทรวงการคลังฉบับที่กล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิตที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ผู้ประกอบการจดทะเบียนเครดิต จะออกบัตรเครดิตให้แก่ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคได้ เมื่อผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) มีรายได้จากแหล่งที่มาต่าง ๆ กันรวมกันไม่ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือนหรือไม่ต่ำกว่า 180,000 บาทต่อปี โดยแสดงหลักฐานที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้ หรือ

(2) มีเงินฝากในบัญชีที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตพิจารณาแล้ว เห็นว่าเป็นมีฐานะทางการเงินเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ตามบัตรเครดิตได้

ข้อ 2 ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ต้องถือปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย ค่าปรับ และค่าธรรมเนียมใด ๆ เกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) ปิดประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการใช้บัตรเครดิตซึ่งมีผลบังคับใช้ในขณะนั้นตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ตามประกาศนี้ ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ทำการทุกแห่ง ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราดังกล่าว หรือเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องแจ้งให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริหารภาพล่วงหน้า ก่อนวันที่เปลี่ยนแปลงไม่น้อยกว่า 30 วัน

(2) แจ้งรายละเอียดตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตาม (1) ให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริหารที่ประสงค์จะขอมีบัตรทราบ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาขอมีบัตร

(3) ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต จะเรียกเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ถือบัตรหรือผู้บริหารนอกเหนือจากรายการตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตาม

(1) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจะต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน

(4) ในการให้บริการเบิกถอนเงินสดผ่านบัตรเครดิต ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใด ๆ รวมกันได้ไม่เกินร้อยละ 3 ของเงินสดที่เบิกถอนนั้น

(5) ภายใต้บังคับ (4) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอาจเรียกเก็บดอกเบี้ยในหนี้ค้างชำระ หรือดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดชำระหนี้ หรือค่าปรับในการชำระหนี้ล่าช้ากว่ากำหนด หรือค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการอื่นใดจากผู้ถือบัตรหรือผู้บริหารได้ แต่ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม และค่าบริการนั้น เมื่อคำนวณรวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ 18 ต่อปี ทั้งนี้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอาจคำนวณจำนวนวันตั้งแต่วันที่ทดลองจ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรเครดิตหรือผู้บริหาร หรือวันที่สรุปยอดรายการ หรือวันที่ผู้ถือบัตรหรือผู้บริหารต้องชำระเงินหรือถูกหักบัญชีตามใบแจ้งหนี้ก็ได้

(6) ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการอื่นใดตาม (5) ไม่รวมค่าธรรมเนียมในการดำเนินงานที่ระบุในแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตาม (1) และค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ตาม (3) และ (4) และค่าใช้จ่ายตาม (7)

(7) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต อาจเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ถือบัตรหรือผู้บริหารได้ตามจำนวนเงินดังต่อไปนี้

(ก) ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการติดตามทวงถามการชำระหนี้ตามจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจริงและพอสมควรแต่กรณี

(ข) ค่าปรับกรณีเช็คคืนไม่เกิน 200 บาทต่อครั้ง

(8) ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตนำค่าปรับตามข้อ (5) และค่าใช้จ่ายตามข้อ (7) มารวมกับหนี้ที่ค้างชำระเพื่อคิดค่าปรับอีก

ข้อ 3 ในการเรียกให้ชำระหนี้และติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตติดต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) หากผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตประสงค์จะให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคร่อนชำระหนี้เป็นงวด จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการร่อนชำระหนี้โดยให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคชำระในแต่ละงวดไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของยอดคงค้างทั้งสิ้น และต้องมีหนังสือเตือนผู้ถือบัตรหรือผู้บริภากล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 20 วันก่อนดำเนินการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย

(2) จัดส่งใบแจ้งหนี้ให้แก่ผู้ถือบัตรหรือผู้บริภากล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 10 วันก่อนวันถึงกำหนดชำระหรือหักบัญชี ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการคิดดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายในหนี้ค้างชำระให้แสดงรายละเอียดการคำนวณดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวในใบแจ้งหนี้ด้วย

ข้อ 4 ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต จะต้องดำเนินการตรวจสอบเมื่อผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต และแจ้งความคืบหน้ารวมทั้งชี้แจงขั้นตอนต่อไปให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริภากล่วงหน้าภายใน 7 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้งการร้องเรียน รวมทั้งดำเนินการแก้ไขข้อร้องเรียนนั้นให้แล้วเสร็จ และแจ้งให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริภากล่วงหน้าโดยเร็ว

ข้อ 5 ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต จะต้องจัดทำรายงานตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายประกาศนี้ทุกไตรมาส และส่งมายังธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 30 วันนับจากสิ้นไตรมาส โดยเริ่มตั้งแต่ไตรมาสที่สิ้นสุดเดือนธันวาคม 2545 เป็นต้นไป

ข้อ 6 ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตได้ออกบัตรเครดิตให้แก่ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคแล้วในวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ หากคุณสมบัติของผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคไม่ตรงตามประกาศนี้ ให้บัตรเครดิตนั้นมีผลใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดอายุของบัตรเครดิตหรือผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตบอกยกเลิกการใช้บัตรเครดิตตราสัญญาการใช้บัตรเครดิตนั้น

ข้อ 7 ข้อกำหนดในประกาศนี้ ไม่ใช่บังคับต่อกรณีการออกบัตรเดบิตเพื่อใช้เบิกถอนเงินสดหรือหักถอนค่าสินค้าหรือบริการ จากบัญชีเงินฝากในขณะที่ใช้บัตรนั้น

ข้อ 8 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 เป็นต้นไป เว้นแต่ข้อ (2) (4) (5) (6) (7) และ (8) ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 6 วันนับแต่วันที่ในประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2545
ม.ร.ว. ปรีดียาทร เทวกุล

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ออกประกาศและหนังสือให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติอีก 3 ฉบับในลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ประกาศเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ ประกาศเรื่องดอกเบี้ยและค่าบริการที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หนังสือถึงธนาคารพาณิชย์เรื่องค่าธรรมเนียมในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์

จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับบัตรเครดิต และแนวนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับบัตรเครดิต พบว่า บัตรเครดิตได้มีการใช้ในประเทศไทยมากกว่า 30 ปี และมีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ โดยธุรกิจบัตรเครดิตในประเทศไทยในปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการขยายตัวภายหลังภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจนับจากปี พ.ศ. 2540 โดยการขยายตัวมีความชัดเจนตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา ทั้งนี้สอดคล้องกับการลดลงของอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศ การที่ไม่สามารถหาแหล่งสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ รวมทั้งดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในประเทศเพิ่มขึ้น ประกอบกับการกระจายรายได้จากงบประมาณแผ่นดิน และต่อมาได้มีการผ่อนปรนหลักเกณฑ์ในการให้บริการบัตรเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2545 ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตมีการแข่งขันกันมากขึ้น โดยการกำหนดระดับรายได้ต่อเดือนของผู้ถือบัตรในระดับที่ต่ำประมาณ 7,000 บาทต่อเดือน จากเดิมที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเคยกำหนดไว้ที่ 15,000 บาท มีการยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเก็บค่าธรรมเนียมรายปีที่ต่ำ หรือไม่เก็บค่าธรรมเนียมรายปีเลยในบางธนาคาร และมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยที่ยาวนานขึ้น แต่ก็มีกรณีการคิดอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ และค่าธรรมเนียมในอัตราที่สูงและซ้ำซ้อน ซึ่งก็ไม่ได้มีผลกระทบต่อขยายตัวของธุรกิจ การขยายตัวของบัตรเครดิตซึ่งเดิมให้บริการสินเชื่อบัตรเครดิตเพื่อการซื้อสินค้าแทนเงินสดและสินเชื่อในการเบิกเงินสดล่วงหน้า แต่ในปัจจุบันได้ดำเนินการไปควบคู่กับการบริการสินเชื่อเพื่อการซื้อสินค้าเงินผ่อนด้วย โดยการร่วมมือกับห้างสรรพสินค้าชั้นนำและร้านค้าทั่วไปอย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้บริโภครู้สึกว่าสามารถซื้อสินค้าและบริการที่เดิมไม่สามารถซื้อได้จากรายได้ในปัจจุบันโดยใช้หลักการของสินเชื่อในการกระตุ้นให้นำรายได้ในอนาคตมาตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน ก่อให้เกิดการเร่งให้มีความต้องการซื้อ (demands) ที่สูงในปัจจุบันตามมา รวมทั้งการตอบสนองความต้องการระยะสั้นของผู้บริโภค โดยการเบิกถอนเงินสดล่วงหน้าเพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน หรือความต้องการเร่งด่วนที่ไม่สามารถทำได้จากสินเชื่อประเภทอื่นนอกจากการกู้ยืมเงินนอกระบบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้อัตราการขยายตัวของบัตรเครดิตซึ่งผู้ออกบัตรเครดิตไม่ใช่สถาบันการเงินและผู้ออกบัตรเครดิตให้แก่ผู้บริโภคเพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการที่ไม่เป็นธุรกิจของตนเอง มีในอัตราที่สูงมากและสูงกว่าอัตราการเติบโตของบัตรเครดิตที่ออกโดยสถาบันการเงิน ทำให้รัฐบาลโดยกระทรวงการคลัง หันมาตระหนักถึงผลกระทบต่อผู้บริโภคและภาวะเศรษฐกิจในอนาคต โดยมีประกาศควบคุม เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2545 และธนาคารแห่งประเทศไทย ได้อาศัยประกาศของกระทรวงการคลังดังกล่าว ออกประกาศเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตสำหรับผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ใช้ธนาคารพาณิชย์ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 โดยควบคุมการให้การประกอบธุรกิจบัตรเครดิต เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต ซึ่งครอบคลุมถึงผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตประมาณ 12 ราย ที่ในจำนวนนี้มีผู้ประกอบการรายใหญ่ เช่น บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน และ บริษัท จีอี แคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด เป็นต้น โดยการกำหนดให้การออกบัตรเครดิตอันเป็นกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการธนาคาร เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาตโดยให้ระยะเวลาดำเนินการ 60 วัน และเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของผู้ถือบัตรต้องมีรายได้ต่อเดือนไม่ต่ำกว่า 15,000 บาท เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใด ๆ บริการเบิกถอน

เงินสดผ่านบัตรเครดิตรวมกันได้ไม่เกินร้อยละ 3 ของเงินสดที่เบิกถอน เรียกเก็บดอกเบี้ยในหนี้ค้างชำระ หรือดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดชำระหนี้ หรือค่าปรับในการชำระหนี้ล่าช้ากว่ากำหนด หรือค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการอื่นใดจากผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคได้ รวมกันแล้วจะต้องไม่เกินร้อยละ 18 ต่อปี เป็นต้น ซึ่งคาดว่าจะมีผลกระทบต่อรายได้ของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

จากการศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบัตรเครดิตข้างต้น ทำให้ทราบถึงประเภทของบัตรเครดิต ผู้ที่ได้ประโยชน์หรือเกี่ยวข้องกับธุรกิจบัตรเครดิต การแข่งขันที่รุนแรงของบัตรเครดิตในปัจจุบัน และการกำกับควบคุมและธุรกิจบัตรเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการกำหนดความสำคัญของการวิจัย และการนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของเงิน

เพราะบัตรเครดิตได้เข้ามาแทนการใช้เงินสดได้อย่างเกือบสมบูรณ์แบบ ไม่ว่าจะเป็นด้านสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน การให้สินเชื่อ และเบิกเงินสด เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องศึกษาการนิยามความหมายของเงินรูปแบบต่าง ๆ (Different definition of money) ตามการพิจารณาของจอห์นสันและเฟก (Johnson and Feige) ได้แบ่งแนวคิดการนิยามความหมายของเงินออกเป็น 4 แบบด้วยกัน คือ

1. The Convention Approach คือ แนวคิดที่เก่าแก่และเป็นที่ยอมรับมากที่สุด โดยเน้นคุณลักษณะของเงินที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (Medium of exchange) ซึ่งจะต้องเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป (Acceptability) ของสังคมด้วย ดังนั้นปริมาณเงินในความหมายของ The Conventional Approach จะประกอบด้วย เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวัน

2. The Chicago Approach เป็นการนิยามความหมายของเงินโดยฟร็ดแมน (Friedman 1956) ร่วมกับนักเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยชิคาโก โดยมุ่งเน้นที่ให้เงินมีลักษณะหรือมีหน้าที่ของการเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และเป็นเครื่องรักษามูลค่า (Store of value) หรือความมั่งคั่ง (Wealth) โดยมีหลักเกณฑ์ในการนิยามความหมายของเงินอยู่ 2 ประการ คือ

2.1 ทรัพย์สินที่จะนำมาคิดรวมเป็นเงินในความหมายนั้น ต้องเป็นทรัพย์สินที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับรายได้ (Highly correlated with income) คือ สามารถใช้พยากรณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงในรายได้ประชาชาติได้

2.2 หลักเกณฑ์ในทฤษฎีที่ว่าด้วยเรื่องการเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งเดียวกัน (As a single goods) คือ สิ่งนั้นสามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ (Perfect substitutions for each other)

จากการนิยามของ The Chicago Approach เงินจึงประกอบไปด้วย เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร เงินฝากเพื่อเรียก เงินฝากประจำ

3. The Gurley and Shaw Approach ได้นิยามความหมายในลักษณะของเงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และหน้าที่เป็นเครื่องรักษามูลค่าที่มีสภาพคล่อง (Liquidity store of

value) ซึ่งเป็นการนิยามที่คล้ายคลึงกับ The Chicago Approach แต่เกอร์รี่และชอร์ (Gurley and Shaw) ได้ขยายจำนวนของทรัพย์สินประเภทนี้ออกไปอีก โดยได้คิดรวมถึงหนี้สิน (Liability) ทุกประเภทของสถาบันการเงินเข้าไว้ทั้งหมดซึ่งทรัพย์สินที่จะนำมานิยามเป็นเงินนั้นจะต้องถ่วงน้ำหนัก (Weighted) โดยอยู่บนพื้นฐานของระดับความสามารถในการทดแทน (Degree of substitution) จากคำนิยามของ The Gurley and Shaw Approach ปริมาณเงินประกอบไปด้วย เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากประจำ เงินฝากและเงินกู้ยืมในระบบ และเงินฝากของธนาคารทุกประเภท

4. The Central Bank Approach พิจารณาความหมายของเงินโดยเป็นการมองเงินในลักษณะกว้างที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่ธนาคารกลางซึ่งรับผิดชอบต่อการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศ ทำให้ความหมายของเงินออกมาในลักษณะที่เป็นสินเชื่อ (Credit) โดยเป็นสินเชื่อทั้งหมดไม่ว่าจะออกโดยแหล่งใดก็ตาม ซึ่งจากนิยามนี้ทำให้ปริมาณเงิน คือ ปริมาณสินเชื่อทั้งหมด จอร์ห์นสัน (ภาณุรัตน์ รัตนวราหะ. 2540 : 9-11 ; อ้างอิงจาก Johnson. 1967. *Essays in Monetary Economics*. pp.132)

จากการศึกษาแนวคิดในการนิยามความหมายของเงินข้างต้น สามารถนำมาพิจารณาได้ว่า บัตรเครดิต (Credit Card) มีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับเงินอย่างมาก โดยพิจารณาจากการทำหน้าที่ในปัจจุบันซึ่งพบว่านอกจากจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นเครื่องวัดและรักษามูลค่า รวมทั้งลักษณะของการเป็นสินเชื่ออีกด้วย ซึ่งจากคุณลักษณะนี้ในอนาคต เมื่อประชาชนมีการยอมรับบัตรเครดิตกันกว้างขวางขึ้นในคนทุกกลุ่ม จนสามารถใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดได้อย่างสมบูรณ์แล้ว การนิยามของเงินซึ่งรวมถึงบัตรเครดิตด้วยก็ไม่น่าจะมีผิดนัก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภค

ฟังก์ชันการบริโภคและการออม

เราสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับตัวกำหนดต่าง ๆ ด้วยสัญลักษณ์ทางพีชคณิต ซึ่งเรียกว่าฟังก์ชันการบริโภค (Consumption function) ดังนี้

$$C = f(Y_d, A_1, A_2, A_3, \dots)$$

C คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภค

Y_d คือ รายได้ที่ใช้จ่ายได้ (Disposable Income)

A_1 คือ สินทรัพย์ของผู้บริโภค

A_2 คือ สินค้ำคงทนที่ผู้บริโภคมีอยู่

A_3 คือ การคาดการณของผู้บริโภค ฯลฯ

จาก The General Theory of Employment, Interest and Money เคนส์ระบุว่า รายได้ที่ใช้จ่ายได้เป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่สุดในรายจ่ายเพื่อการบริโภคและการออม ดังนั้น รายได้ที่ใช้จ่ายได้จึงเป็นตัวกำหนดโดยตรง (Direct determinant) ของการบริโภคและการออม ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ถือเป็นตัวกำหนดโดยอ้อม (Indirect determinant)

สมมติว่าปัจจัยอื่น ๆ อันเป็นตัวกำหนดโดยอ้อมอยู่ที่ ฟังก์ชันการบริโภคจะเป็นดังนี้

$$C = f(Y_d)$$

จากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ระดับการใช้จ่ายเพื่อการบริโภทย่อมแปรผันโดยตรงกับระดับของรายได้ที่ใช้จ่ายได้ นั่นคือเมื่อระดับรายได้สูงขึ้นการบริโภคจะมากขึ้น และเมื่อระดับรายลดลงการบริโภคจะลดลงด้วย มีข้อสังเกตว่าแม้ว่าระดับรายได้จะมีค่าเท่ากับศูนย์ก็ยังคงมีการบริโภคอยู่ระดับหนึ่ง ทั้งนี้พิจารณาได้จากสังคมที่ประสบภัยธรรมชาติผลผลิตถูกทำลายสิ้นประชาชนก็ยังจำเป็นต้องบริโภคเพื่อประทังชีวิตโดยอาศัยสินค้าและบริการที่สังคมอื่นบริจาคให้มา อาจแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้ที่ใช้จ่ายได้ในรูปสมการเส้นตรง (Linear equation) ดังนี้

$$C = C_a + bY_d$$

C_a คือ ระดับการบริโภคเมื่อรายได้เท่ากับศูนย์

b คือ ค่าความชันของสมการ

ในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจมีเพียง 2 ภาคเศรษฐกิจ คือ ภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ รายได้ที่ใช้จ่ายได้ (DI) เท่ากับรายได้ประชาชาติ (NNP) และนำไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและเก็บออม นั่นคือ

$$Y_d = C + S$$

$$\text{ฟังก์ชันการออม : } S = f(Y_d)$$

$$\begin{aligned} \text{สมการการออม : } S &= Y_d - C \\ &= Y_d - (C_a + bY_d) \\ &= (1 - b) Y_d - C_a \end{aligned}$$

ความสัมพันธ์ระหว่างการออมและรายได้ก็เช่นเดียวกับการบริโภค นั่นคือระดับการออมย่อมแปรผันโดยตรงกับระดับรายได้ที่ใช้จ่ายได้

ความโน้มเอียงถัวเฉลี่ยและความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคและการออม

ความโน้มเอียงถัวเฉลี่ยในการบริโภค (Average propensity to consume, APC) คือ อัตราส่วนระหว่างรายจ่ายเพื่อการบริโภคและรายได้ที่ใช้จ่ายได้

$$APC = \frac{\text{รายจ่ายเพื่อการบริโภค}}{\text{รายได้ที่ใช้จ่ายได้}} = \frac{C}{Y_d}$$

ความโน้มเอียงถัวเฉลี่ยในการออม (Average propensity to save, APS) คือ อัตราส่วนระหว่างการออมและรายได้ที่ใช้จ่ายได้

$$APS = \frac{\text{การออม}}{\text{รายได้ที่ใช้จ่ายได้}} = \frac{S}{Y_d}$$

ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal propensity to consume, MPC) คือ การวัดค่าของการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปสืบเนื่องจากเปลี่ยนแปลงของรายได้ 1 หน่วย เขียนเป็นสูตรดังนี้

$$MPC = \frac{\text{ส่วนเปลี่ยนรายจ่ายเพื่อการบริโภค}}{\text{ส่วนเปลี่ยนรายได้ที่ใช้จ่ายได้}} = \frac{\Delta C}{\Delta Y_d}$$

ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal propensity to save, MPS) คือ การวัดค่าของออมที่เปลี่ยนแปลงไปสืบเนื่องจากเปลี่ยนแปลงของรายได้ 1 หน่วย เขียนเป็นสูตรดังนี้

$$MPS = \frac{\text{ส่วนเปลี่ยนการออม}}{\text{ส่วนเปลี่ยนรายได้ที่ใช้จ่ายได้}} = \frac{\Delta S}{\Delta Y_d}$$

ความเห็นของนักเศรษฐศาสตร์ เกี่ยวกับพฤติกรรมของ MPC และ MPS เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นยังเป็นที่ตกลงกันไม่ได้ นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านเชื่อว่า ณ ระดับรายได้สูง MPC จะมีค่าต่ำ และ MPS มีค่าสูง แต่นักเศรษฐศาสตร์จำนวนมากเชื่อว่า MPC และ MPS ของทั้งระบบเศรษฐกิจมีค่าค่อนข้างคงที่ MPC และ MPS มีความสำคัญยิ่งในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของรายได้ เพราะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายที่มีผลกระทบต่อรายได้ (วันรักษ์ มิ่งมณี นาคิน. 2540 : 62-65)

สมมติฐานวัฏจักรชีวิตของแอนโดและโมดิเกลียนี (Life-cycle of Ando and Modigliani)

สมมติฐานนี้มีข้อสมมติว่า บุคคลจะให้ได้มาซึ่งอรรถประโยชน์ก็เพียงจากการบริโภคปีปัจจุบันและการบริโภคในอนาคต ดังนั้น บุคคลจึงแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุดตลอดชีวิตของเขาเมื่อคำนึงถึงขีดจำกัดงบประมาณ (Budget constraint) ซึ่งเท่ากับทรัพย์สินสุทธิในปัจจุบันบวกด้วยมูลค่าคิดลดในปัจจุบันของรายได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ถ้าหากการกระจายประชากรไปตามช่วงอายุคงที่ ระดับรายได้ค่อนข้างคงที่ และรสนิยมระหว่างการบริโภคของบุคคลแต่ละคนเข้าด้วยกัน เป็นฟังก์ชันการบริโภคได้ดังนี้

$$C_t = k (PDV)_t$$

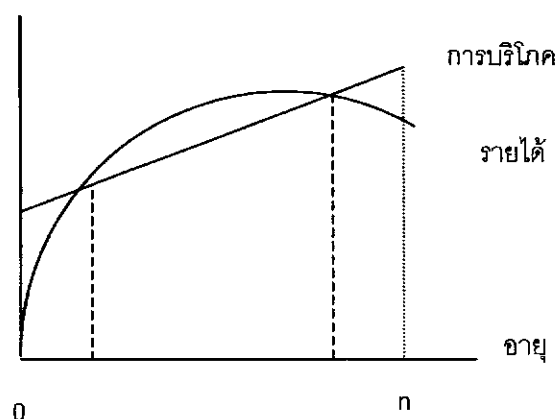
โดย k = ตัวประกอบ (Factor of proportionality)

PDV = มูลค่าคิดลดปัจจุบันของรายได้ (Present discounted value)

แนวโน้มเพื่อการบริโภคของบุคคลที่จะใช้จ่ายจากรายได้ถาวร ค่า k ขึ้นอยู่กับรสนิยมของบุคคล และการเปลี่ยนแปลงของรายได้ เช่น ซาวนา พนักงานขายของ และคนอื่น ๆ ที่มีรายได้เปลี่ยนแปลงไปไม่แน่นอน ต้องการมีการออมที่สูงขึ้นเพื่อเสริมการใช้จ่ายในระยะที่ตกต่ำ หรือปีที่ฝืดเคือง นอกจากนั้น ยังขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย เพราะบุคคลจะเต็มใจออมมากขึ้นโดยเฉลี่ยถ้าเขาได้รับอัตราดอกเบี้ยจากเงินออมสูงขึ้น

ตามสมมติฐานวัฏจักรชีวิตนี้ ผู้บริโภคจะมีแบบแผนรายได้ตลอดชีพของเขาในลักษณะที่ว่ารายได้จะต่ำมากในตอนต้นของชีวิตและค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จะมีรายได้สูงสุดในตอนกลางของชีวิต ซึ่งแสดงโดยภาพประกอบ 3

รายได้, การบริโภค

ภาพประกอบ 3 สมมติฐานการบริโภคด้วยวัฏจักรชีวิตของแอนโดและโมดิเกลียนี

ดังนั้นแบบแผนของรายได้และการบริโภคตามแนวคิดของสมมติฐานนี้จะได้ว่า ในระยะต้นของชีวิตผู้บริโภคจะต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายในการบริโภค ในระยะกลางของชีวิตเขาจะเริ่มออมเพิ่มขึ้นเพื่อนำเงินไปใช้หนี้ตอนต้นชีวิต และเก็บออมไว้ใช้เมื่อตอนปลายชีวิตด้วย พอช่วงปลายชีวิตรายได้ลดลงแต่การบริโภครยังอยู่ระดับสูง ระยะนี้อาเงินออกมาใช้จ่ายเมื่อสิ้นชีวิตไปคือเวลา n ปี

ถ้าสมมติฐานนี้เป็นจริง คนกลุ่มที่มีรายได้สูงจะมีสัดส่วนการบริโภคเมื่อเทียบกับรายได้ค่อนข้างต่ำ และคนกลุ่มที่มีรายได้ต่ำจะมีสัดส่วนของการบริโภคเมื่อเทียบกับรายได้ค่อนข้างสูง (Slavin, 1998 : 97-98)

ปัจจัยที่กำหนดการบริโภค

จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับรายจ่ายเพื่อการบริโภคพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคและการออมมีดังนี้.

1. รายได้ที่ใช้จ่ายได้ (Disposable Income) รายได้ที่ใช้จ่ายได้ คือ รายได้ที่ภาคครัวเรือนได้รับหักด้วยภาษีเงินได้ส่วนบุคคล (Personal income taxes) รายได้ที่ใช้จ่ายได้เป็นระดับ รายได้ที่ประชาชนสามารถนำไปใช้จ่ายในการบริโภคและเก็บออม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและอัตราภาษีเงินได้ส่วนบุคคลจะส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ใช้จ่ายได้ หากรัฐบาลเพิ่มอัตราภาษีเงินได้ส่วนบุคคล รายได้ที่ใช้จ่ายได้ก็จะลดลง การบริโภคและการออมก็จะลดลงตามไปด้วย ส่วนการลดอัตราภาษีก็จะมีผลกระทบในทางตรงกันข้าม รายได้ที่ใช้จ่ายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการกำหนดการบริโภค

2. สินทรัพย์ของผู้บริโภค สินทรัพย์ที่ครัวเรือนถือครองอยู่มีสภาพคล่อง (liquidity) สูงหรือต่ำไม่เท่ากัน ทั้งนี้พิจารณาจากความยากง่ายและอัตราความเสี่ยงด้านมูลค่าในการเปลี่ยนเป็นเงินสด ตามปกติสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องเรียงตามลำดับสูงไปหาต่ำ ได้แก่ เงินสด เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากประจำ พันธบัตร ทองคำ หุ่น และที่ดิน ในกรณีที่ผู้บริโภคถือสินทรัพย์สภาพคล่องสูงไว้มาก ผู้บริโภคจะรู้สึกว่าคุณสมบัติทางการเงินที่มั่นคง สามารถใช้จ่ายเพื่อการบริโภคได้มาก ส่วนกรณีที่ผู้บริโภคถือสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำไว้มาก ผู้บริโภคไม่แน่ใจว่าจะสามารถเปลี่ยนเงินสดได้ตามเวลาที่ต้องการและได้มูลค่าที่ตนพอใจมากนักน้อยเพียงใด จึงต้องชะลอการบริโภคบางส่วนไว้ก่อน

3. สินค้าคงทนที่ผู้บริโภคมีอยู่ สินค้าที่ผู้บริโภคซื้อจะมี 2 ชนิด คือสินค้านำประเภทไม่คงทน (Nondurable goods) ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และของใช้ที่หมดเปลืองอื่น ๆ รายจ่ายส่วนนี้มีระดับสม่ำเสมอและมีจำนวนค่อนข้างแน่นอน ส่วนสินค้านำประเภทคงทน (Durable goods) เช่น รถยนต์ โทรทัศน์ ตู้เย็น และเครื่องเรือน เป็นต้น หากช่วงเวลาใดครัวเรือนส่วนใหญ่ครอบครองสินค้านำคงทนไว้มากและยังมีสภาพใช้งานได้ รายจ่ายเพื่อซื้อสินค้าเหล่านี้จะอยู่ในระดับต่ำ ในทางตรงกันข้าม รายจ่ายเพื่อซื้อสินค้านำคงทนจะอยู่ในระดับสูง

4. การคาดการณ์ของผู้บริโภค สิ่งที่ผู้บริโภคคาดการณ์และส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ มีหลายอย่าง อาทิ สภาวะเศรษฐกิจ รายได้ในอนาคต ราคาสินค้า ปริมาณสินค้า ฯลฯ การคาดการณ์ของผู้บริโภคเกี่ยวกับรายได้ในอนาคตมีผลต่อการบริโภคและการออมในปัจจุบัน หากผู้บริโภคคาดการณ์ว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นในอนาคต เขาจะลดการออมและเพิ่มการบริโภคในปัจจุบัน ส่วนการคาดการณ์ในทางตรงกันข้าม จะทำให้เขาตัดสินใจเพิ่มการออมและลดการบริโภคในปัจจุบัน การคาดการณ์เกี่ยวกับราคาสินค้าอาจสรุปได้ว่า ในช่วงที่ราคาสินค้ามีแนวโน้มสูงขึ้น ผู้บริโภคมักจะคาดการณ์ว่าราคาสินค้าจะสูงขึ้นต่อไป การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะมีมาก การออมจะมีน้อย ส่วนในช่วงที่ราคาสินค้ามีแนวโน้มลดลง ผู้บริโภคมักจะคาดว่าราคาสินค้าจะลดลงเรื่อย ๆ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะมีน้อย การออมจะมีมาก

5. สินเชื่อเพื่อการบริโภคและอัตราดอกเบี้ย ณ ระดับรายได้ที่ใช้จ่ายได้เท่ากัน สินเชื่อเพื่อการบริโภค ได้แก่ บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อรถยนต์ สินเชื่อที่อยู่อาศัย เป็นต้น ในกรณีที่สังคมนั้นมีระบบการให้สินเชื่อเพื่อการบริโภคในรูปของการจ่ายเงินดาวน์ต่ำและดอกเบี้ยต่ำ จะจูงใจให้มีการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงกว่าในกรณีที่ไม่มียุทธศาสตร์การให้สินเชื่อในลักษณะดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ระบบสินเชื่อที่เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มรายจ่ายเพื่อการบริโภคในปัจจุบันนั้น ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้บริโภคมีหนี้สินเพิ่มขึ้น และมีภาระการชำระหนี้ในภายหลังเพิ่มขึ้น ทำให้ความสามารถในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและการออมในอนาคตลดลง ดังนั้นในสังคมที่ต้องการจะรักษาระดับบริโภคของประชาชนไว้ ภาคธุรกิจจึงพยายามสร้างระบบสินเชื่อเพื่อการบริโภค ทำให้ผู้บริโภคมีหนี้สินพอกพูน ในส่วนของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงจะจูงใจให้ครัวเรือนออมมากขึ้นและใช้จ่ายเพื่อการบริโภคน้อยลง ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำครัวเรือนจะมีการออมลดลง และมีการบริโภคมากขึ้น (Slavin, 1998 : 95-97)

6. ค่านิยมทางสังคม (Social value) เป็นคุณค่าที่สังคมได้กำหนดไว้ว่าเป็นสิ่งที่น่าประพฤติปฏิบัติ โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม หากค่านิยมทางสังคมให้ความสำคัญยิ่งต่อวัตถุ จะทำให้ผู้บริโภคบางกลุ่มมุ่งการใช้จ่ายในสินค้าและบริการที่ฟุ่มเฟือยและมีราคาสูง ทำให้สังคมนั้นมีการบริโภคอยู่ในระดับสูงและการออมต่ำ ส่วนสังคมที่ยึดค่านิยมการประหยัด สังคมนั้นจะมีการบริโภคและการออมอยู่ในระดับที่เหมาะสมและมีผลดีทางเศรษฐกิจในระยะยาว

7. อัตราการเพิ่มของประชากรและโครงสร้างอายุของประชากร ถ้าอัตราเพิ่มของประชากรอยู่ในระดับสูง รายจ่ายเพื่อการบริโภคจะเพิ่มในอัตราสูง ส่วนกรณีตรงข้าม รายจ่ายเพื่อการบริโภคจะเพิ่มในอัตราต่ำ นอกจากนี้ โครงสร้างอายุของประชากรก็มีอิทธิพลต่อรายจ่ายเพื่อการบริโภคและการออม โดยทั่วไปหากจำนวนประชากรวัยทำงานเทียบกับประชากรทั้งหมดมีสัดส่วนต่ำ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะมีมาก เพราะประชากรที่ไม่อยู่ในวัยทำงานแม้จะไม่มีรายได้แต่ก็ยังต้องมีการบริโภค ส่วนในกรณีตรงกันข้าม การบริโภคจะน้อยและสามารถออมได้มาก

8. การกระจายรายได้ต่อสังคม การที่บุคคลจะใช้จ่ายรายได้สุทธิของตนในการอุปโภคบริโภคมากน้อยเท่าใดนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ แล้วยังขึ้นอยู่กับรายได้ของสุทธิ

ของเขาด้วย บุคคลใดหรือครอบครัวใดที่มีรายได้สุทธิค่อนข้างสูงจะสามารถเก็บออมไว้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของรายได้สูงกว่าบุคคลหรือครอบครัวที่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ามักใช้จ่ายเป็นเปอร์เซ็นต์ของรายได้สูงกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่า ทั้งนี้เพราะประการที่หนึ่ง ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ายังขาดปัจจัยในการครองชีพอีกหลาย ๆ อย่าง เมื่อเขามีรายได้เพิ่มขึ้น เขาจะจัดสรรเงินที่ได้มาเพื่อซื้อปัจจัยเหล่านั้น ทำให้มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ประการที่สอง รายได้ของผู้มีรายได้สูงนั้นเพิ่มเร็วกว่าค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นระบบเศรษฐกิจใดที่มีการกระจายรายได้เป็นไปอย่างไม่ยุติธรรมโดยเหลื่อมล้ำกันมาก ส่วนใหญ่ของรายได้สุทธิของประเทศตกอยู่กับคนกลุ่มน้อยของประเทศแล้ว ปริมาณการออมของประเทศจะอยู่ในระดับสูง กรณีที่การกระจายรายได้ของประเทศเป็นไปอย่างยุติธรรม จะเป็นการเพิ่มระดับการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของประเทศ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2540 : 62)

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค

ลักษณะของผู้บริโภคได้รับอิทธิพลจาก ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางจิตวิทยา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural factor) วัฒนธรรมเป็นเครื่องผูกพันบุคคลในกลุ่มไว้ด้วยกัน บุคคลจะเรียนรู้วัฒนธรรมของเขาภายใต้กระบวนการทางสังคม วัฒนธรรมเป็นสิ่งกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล
2. ปัจจัยด้านสังคม (Social factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ ลักษณะทางสังคมประกอบด้วย กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาท และสถานะของผู้ซื้อ
3. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor) การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิต ครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต บุคลิกภาพและแนวความคิดส่วนบุคคล
4. ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological characteristics) การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากกระบวนการทางจิตวิทยา 6 อย่าง คือ การจูงใจ ความเข้าใจ ความรับรู้ ความเชื่อ ทักษะ และการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีปัจจัยที่กำหนดการบริโภคข้างต้น สามารถนำมาพิจารณาได้ว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในการกำหนดการบริโภค คือ รายได้ที่ใช้จ่ายได้ นอกจากนั้น การบริโภทยังขึ้นอยู่กับสินทรัพย์ที่ผู้บริโภคมี การคาดการณ์ของผู้บริโภคในด้านราคาสินค้าและรายได้ถาวร การให้สินเชื่อเพื่อการบริโภค อัตราดอกเบี้ย ช่วงอายุ และปัจจัยอื่น ๆ เช่น ค่านิยมทางสังคม การเลียนแบบทางสังคม การนิยมบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการกำหนดตัวแปรที่ศึกษาและกรอบแนวความคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ

คำว่าสินเชื่อและหนี้สินเป็นสิ่งเดียวกัน แต่พิจารณาต่างกันคนละด้านเท่านั้น สินเชื่อและหนี้สินเป็นข้อสัญญาผูกพันที่จะชำระสิ่งที่มีค่ากันในอนาคต โดยปกติจะระบุกันเป็นจำนวนเงิน ทั้งนี้เพราะเงินทำหน้าที่เป็นหน่วยวัดมูลค่าและเป็นมาตรฐานเลื่อนการชำระหนี้ในอนาคต หากพิจารณาจากผู้ให้เงินหรือสิ่งมีค่าแก่ผู้อื่นและได้รับค้ำประกันสัญญาผูกพันที่จะได้รับการชำระคืนในอนาคต เรียกว่า “สินเชื่อ” แต่ถ้าหากพิจารณาจากผู้ได้รับเงินหรือสิ่งมีค่าจากผู้อื่นและมีค้ำประกันสัญญาผูกพันที่จะชำระคืนในอนาคต เรียกว่า “หนี้สิน” ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สินเชื่อและหนี้สินเป็นเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้สินเชื่อและหนี้สินในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งนั้นจะเท่ากันเสมอ สำหรับ “สิ่งมีค่า (Something of Value) ในที่นี้อาจเป็นเงินตรา สินค้า บริการ หรือสิทธิเรียกร้องทางการเงินบางประเภท เช่น หุ่นของธุรกิจ หรือพันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น หนี้สินดังกล่าวปกติจะชำระด้วยเงิน เช่น การขายสินค้า หรือบริการแบบให้สินเชื่อ ทั้งนี้การให้สินเชื่อทางการเงินจะมีสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ในอนาคตรวมทั้งดอกเบี้ยด้วย สมมติให้หน่วยทางเศรษฐกิจหรือครัวเรือนมีรายได้และรายจ่ายโดยมีส่วนต่างเรียกว่า การออม (Saving) ซึ่งในทางเศรษฐกิจแบ่งสินเชื่อตามหน้าที่ออกเป็น 3 ประเภท คือ สินเชื่อและการบริโภค สินเชื่อและการลงทุน และสินเชื่อและกระแสหมุนเวียนของรายได้ ซึ่งจะกล่าวถึงเฉพาะสินเชื่อและการบริโภคซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่เราศึกษาคือสินเชื่อบัตรเครดิตเท่านั้น

ปัญหาหนึ่งที่แต่ละครัวเรือนจะต้องประสบก็คือ การจัดสรรการบริโภคของเขาให้เหมาะสมตามเวลาโดยคำนึงว่า จากรายได้ที่เขาได้อยู่ในปัจจุบันและรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตนั้น ถ้าหากเขาใช้จ่ายในการบริโภคมกในงวดเวลาใดเวลาหนึ่ง เขาก็จะต้องใช้จ่ายในการบริโภคน้อยลงในงวดเวลาอื่น เพื่อที่จะทำให้เขาได้รับอรรถประโยชน์รวมหรือความพอใจรวมสูงสุด แต่ละบุคคลจะต้องคำนึงถึงรายได้ปัจจุบันของเขา รายได้ในอนาคต ความต้องการในปัจจุบัน และความต้องการในอนาคต ในขณะใดขณะหนึ่ง แต่ละบุคคลจะให้ความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับบริโภคในอนาคตแตกต่างกันออกไป แม้กระทั่งบุคคล 2 คน ซึ่งต่างก็มีรายได้ปัจจุบัน รายได้ในอนาคต ความต้องการในปัจจุบัน และความต้องการในอนาคตเหมือนกันทุกประการ ก็ยังอาจให้ความสำคัญแตกต่างกันได้ เช่น บุคคลหนึ่งอาจเป็นคนที่ไม่ชอบมองการณ์ไกล คิดแต่ความสุขและความพอใจที่ได้รับในปัจจุบันเป็นใหญ่ บุคคลผู้นี้ก็จะให้ความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันมาก และยินดีที่จะเสียสละการบริโภคในอนาคตเป็นจำนวนมากเพื่อที่จะได้บริโภคในปัจจุบันเกินกว่ารายได้ปัจจุบันของเขา ในทางตรงกันข้าม บุคคลอีกคนหนึ่งอาจเป็นคนที่ชอบมองการณ์ไกลและกลัวความยากลำบากในอนาคต บุคคลผู้นี้ก็จะให้ความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันน้อยกว่า และยินดีที่จะบริโภคในปัจจุบันเป็นจำนวนที่น้อยกว่ารายได้ปัจจุบันของเขา

เมื่อแต่ละบุคคลให้คุณค่าหรือความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันและการบริโภคในอนาคตแตกต่างกัน แต่ละบุคคลก็อาจจะได้รับอรรถประโยชน์หรือความพอใจเพิ่มขึ้นได้โดยการแลกเปลี่ยนกันระหว่างการบริโภคในปัจจุบันกับการบริโภคในอนาคต คนที่ให้ความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันน้อยกว่าสามารถที่จะโอนการออมในปัจจุบันของเขา ซึ่งแสดงถึงสิทธิที่มีต่อสินค้าใน

ปัจจุบันไปให้แก่คนที่ให้ความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันมากกว่า ผู้ยืมจะชดใช้อำนาจในการบริโภคคืนให้แก่ผู้ที่ให้ยืมในภายหลัง ซึ่งผู้ที่ให้ยืมก็อาจตัดสินใจว่าเขาจะใช้ไปเพื่อการบริโภคในทันทีหรือเก็บออมไว้ต่อไปอีก ด้วยเหตุนี้ แต่ละบุคคลสามารถที่จะทำให้ตนเองได้รับความพอใจเพิ่มขึ้นได้ โดยการจัดสรรการบริโภคของเขาอย่างเหมาะสมตามเวลา ประสิทธิภาพของการบริโภคจึงเพิ่มขึ้น

ถ้าหากสังคมปราศจากสินเชื่อ การแลกเปลี่ยนระหว่างการผลิตในปัจจุบันกับการบริโภคในอนาคตก็จะมีประสิทธิภาพและกระทำได้ในขอบเขตจำกัด จนกระทั่งไม่อาจทำให้ความพอใจเพิ่มขึ้นได้ สมมติว่า ในสังคมแห่งหนึ่งยังไม่มีการใช้สินเชื่อ สังคมแห่งนี้มีสินทรัพย์เพียงสองชนิดเท่านั้นคือ สินทรัพย์กายภาพ เช่น บ้าน ที่ดิน เครื่องประดับ สัตว์เลี้ยง ฯลฯ และเงิน เช่น เหรียญกษาปณ์หรือเงินกระดาษ ซึ่งไม่ได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย ผู้ต้องการจะบริโภคมากกว่ารายได้ปัจจุบันของเขาก็จะต้องใช้จ่ายจากเงินที่เก็บหอมรอมริบไว้ หรือไม่ก็ขายสินทรัพย์ที่มีอยู่ออกไป ส่วนผู้ที่มีรายได้ปัจจุบันสูงกว่ารายจ่ายในการบริโภค และต้องการที่จะเก็บออมก็ไม่มีทางเลือกใด ๆ ในการที่จะเก็บออมมากนัก ทางเลือกที่เขาเลือกก็คือการสะสมเงินออมในรูปของเงินเพิ่มขึ้นหรือไม่ก็นำไปซื้อสินทรัพย์กายภาพ การสะสมเงินเพิ่มขึ้นย่อมมีข้อดีในแง่ที่ทำให้ผู้ออมมีสภาพคล่องสูงขึ้น แต่มีข้อเสียคือไม่ได้รับผลตอบแทนใด ๆ การมีสินทรัพย์กายภาพเพิ่มขึ้นอาจทำให้ผู้ออมได้รับรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็อาจจะมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ก็ยิ่งทำให้ผู้ออมขาดสภาพคล่องและมีความเสี่ยงบางประการเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้ออมก็อาจไม่มีแรงจูงใจที่จะออม การโอนเงินกันระหว่างผู้ต้องการใช้กับผู้ออมก็กระทำได้ลำบาก แต่ถ้าหากในสังคมนั้นมีการใช้สินเชื่อเพื่อการบริโภค (Consumer Credit) ปัญหาเช่นที่กล่าวข้างต้นก็จะน้อยลงเพราะผู้ออมสามารถโอนเงินออมของเขาซึ่งแสดงถึงสิทธิในการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการในปัจจุบันไปให้แก่ผู้ที่ต้องการใช้จ่ายโดยมีสัญญาว่าจะต้องชดใช้คืนในอนาคต

ในบางกรณี การให้สินเชื่อเพื่อการบริโภคอาจกระทำกันโดยเพียงแต่มีสัญญากันด้วยวาจา ถ้าหากเงินที่กู้ยืมกันนั้นเป็นเพียงจำนวนเล็กน้อยและเป็นการกู้ยืมกันระหว่างญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูง แต่ถ้าหากเป็นการกู้ยืมกันระหว่างบุคคลอื่น ๆ หลักฐานในการกู้ยืมที่เป็นทางการมากกว่า สัญญาด้วยวาจาก็อาจมีความจำเป็น ในกรณีนี้ บางทีก็อาจใช้วิธีการลงในบัญชีของเจ้าหนี้หรือผู้ให้กู้ยืม ซึ่งเรียกว่า "บัญชีสินเชื่อ" (Book credit) อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่แล้ว การกู้ยืมจะกระทำเป็นหลักฐานโดยการออกเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปของตัวสัญญาใช้เงิน (Promissory note) เครื่องมือทางการเงินประเภทนี้ไม่เพียงแต่จะเป็นหลักฐานทางกฎหมายซึ่งระบุจำนวนเงินและเงื่อนไขในการกู้ยืมไว้เท่านั้น แต่ยังเป็นตราสารที่สามารถนำไปซื้อและขายกันในตลาดได้อีกด้วย

ดังนั้น เราอาจสรุปได้ว่า สินเชื่อเพื่อการบริโภคมีความสำคัญสามประการ ดังนี้คือ

1. ช่วยทำให้การบริโภคมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะสินเชื่อเพื่อการบริโภคช่วยให้ครัวเรือนสามารถกระจายการบริโภคของเขาได้อย่างเหมาะสมตามกาลเวลา
2. ช่วยทำให้เกิดเครื่องมือทางการเงินซึ่งเป็นที่ดึงดูดใจผู้ออม เพราะผู้ออมบางคนอาจมีความสนใจในสินทรัพย์ทางการเงินบางประเภทที่ให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย และเป็น

สินทรัพย์ทางการเงินที่มีความปลอดภัยมากกว่า และมีสภาพคล่องสูงกว่าสินทรัพย์กายภาพบางประเภท ขณะเดียวกันก็เป็นสินทรัพย์ที่ดีกว่าเงินซึ่งไม่มีดอกเบี้ย

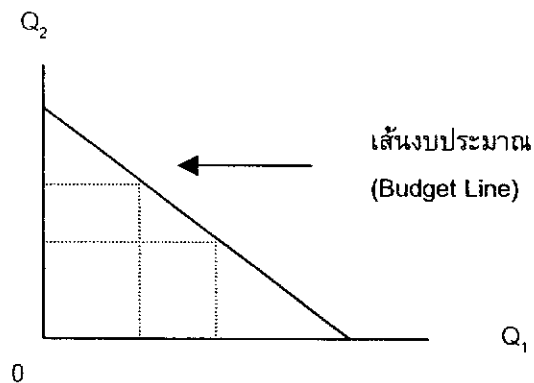
3. ช่วยกระตุ้นการขยายตัวของอุปสงค์ในรูปแบบของตัวเงินที่มีต่อสินค้าและบริการ และช่วยรักษากระแสการหมุนเวียนของรายได้ ดังเป็นที่ทราบแล้วว่า การออมคือการไม่ใช้จ่ายรายได้ไปเพื่อการบริโภคในงวดเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นการออมจึงมีผลต่อการหดตัวของเศรษฐกิจ เพราะทำให้อุปสงค์ในรูปแบบของตัวเงินที่มีต่อสินค้าและบริการลดลง และทำให้กระแสการหมุนเวียนของรายได้ลดลง แต่ถ้าหากเงินที่ออมนั้นถูกโอนไปให้ผู้อื่นใช้จ่ายแทน การใช้จ่ายนี้จะช่วยลบล้างผลของการหดตัวของระบบเศรษฐกิจได้ (ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. 2535 : 51-55)

สำหรับสินเชื่อบัตรเครดิตนั้นเป็นสินเชื่อหมุนเวียน (Revolving Credit) หรือสินเชื่อแบบเปิด (Open End Credit) โดยเป็นสินเชื่อที่จัดอยู่ในประเภท สินเชื่อเงินผ่อน (Installment Credit) ประเภทหนึ่ง มีลักษณะของสินเชื่อ ดังนี้

1. เจ้าหน้ออนุญาตให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือเช่าซื้อสินค้าแบบเชื่อจากเจ้าหน้อหรือโดยใช้บัตรเครดิต หรือกู้เงินจากเจ้าหน้อโดยตรงหรือโดยใช้บัตรเครดิต
2. จำนวนเงินที่ซื้อเชื่อหรือให้กู้รวมถึงค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมอื่น ๆ จะรวมเป็นบัญชีไว้
3. ค่าธรรมเนียม (ถ้ามี) จะคำนวณจากบัญชีดังกล่าวเป็นคราว ๆ ไป
4. ผู้บริโภคได้รับสิทธิพิเศษในการชำระเงินเต็มจำนวนในคราวเดียวหรือเลือกที่จะชำระเงินเป็นงวด ๆ และเจ้าหน้อมีสิทธิที่จะกำหนดค่าธรรมเนียมหรือดอกเบี้ยจากยอดบัญชีที่ชำระล่าช้าและอนุญาตให้ผู้บริโภคซื้อหรือเช่าซื้อสินค้าแบบเชื่อได้ต่อไป (พิสัย ณ นคร. 2545. อ้างในไพศาล ลาภสมบุรณ์ชัย. 2546 : 22)

ในสังคมปัจจุบันที่มีการให้สินเชื่อเพื่อการบริโภคมากขึ้นในรูปแบบของการให้บริการด้านบัตรเครดิต และจัดว่าเป็นสินเชื่อหมุนเวียนระยะสั้น สามารถนำทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคมาอธิบายได้ดังนี้

1. เส้นงบประมาณ (Budget Line) แต่เดิมผู้บริโภคมีงบประมาณในการใช้จ่ายอยู่อย่างจำกัด การบริโภคสินค้าจะต้องไม่ใช้เงินเกินกว่างบประมาณที่มีอยู่ ทำให้มีอำนาจซื้อน้อย เมื่อเกิดความพอใจในสินค้าและบริการ เขามีความต้องการซื้อแต่เงินสดที่มีอยู่ในกระเป๋าขณะนั้นไม่พอหรือบางครั้งมีเงินสดพอ แต่ต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมากจึงมีความรู้สึกเสียดายเงินและเกิดความลังเลใจจึงตัดสินใจไม่ซื้อ แต่เมื่อผู้บริโภคเป็นผู้ถือบัตรเครดิตทำให้มีงบประมาณที่จะใช้จ่ายมากขึ้นอำนาจซื้อจึงมากขึ้นตามไปด้วย และจะเห็นได้จากภาพประกอบ 4 และ 5 ที่แสดงเส้นงบประมาณของผู้บริโภคก่อนมีบัตรเครดิตและภายหลังมีบัตรเครดิต ตามลำดับต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 เส้นงบประมาณของผู้บริโภคก่อนมีบัตรเครดิต

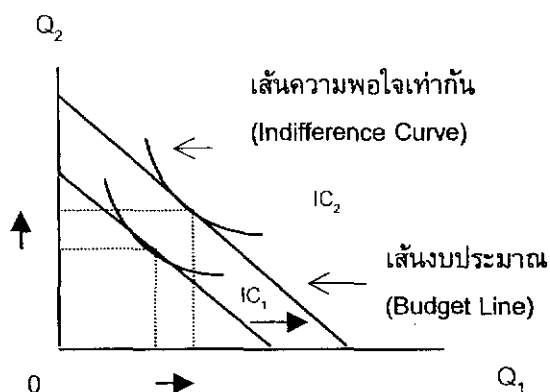
จากภาพประกอบ 4 แสดงขอบเขตการบริโภคที่ถูกกำหนดขึ้นด้วยเส้นงบประมาณที่ผู้บริโภคมีอยู่ จะเห็นได้ว่าก่อนมีบัตรเครดิตผู้บริโภคได้ใช้เงินงบประมาณที่มีอยู่ในการบริโภคสินค้าทั้งสองชนิดพอดี และไม่มีเงินเหลืออยู่เลย ดังนั้นจุดการบริโภคใด ๆ ที่อยู่เหนือเส้นงบประมาณ แสดงว่าผู้บริโภคจะบริโภคได้ก็ต้องมีเงินมากกว่างบประมาณที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งปกติเป็นไปได้เพราะรายได้ของผู้บริโภคมักจะคงที่และสมมติให้ไม่มีการกู้ยืมเงินจากคนอื่น ในทางตรงกันข้าม การบริโภคใด ๆ ที่อยู่ต่ำกว่าเส้นงบประมาณ แสดงว่ายังใช้งบประมาณที่มีอยู่ตอนนั้นไม่หมด และมีเงินเหลืออยู่บางส่วน ซึ่งตามทฤษฎีนี้ถือว่าไม่มีการออมทรัพย์ไว้ใช้จ่ายในอนาคต เช่นเดียวกันไม่มีการกู้ยืมเงินมาจากคนอื่นด้วย แต่ต้องใช้จ่ายเงินที่มีอยู่ให้หมดพอดี การบริโภค ณ จุดต่าง ๆ ที่อยู่ใต้เส้นงบประมาณจึงไม่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน ตราบเท่าที่ผู้บริโภคยังคงบริโภคสินค้าและบริการ โดยหวังจะได้รับความพอใจสูงสุดในปัจจุบันอยู่ และสามารถเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$Q_D = f(P_1, Y, P_r, T, S, \dots)$$

นั่นคือ ปริมาณความต้องการสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่กับราคาของสินค้าชนิดนั้น รายได้ ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง รสนิยม ฤดูกาล ฯลฯ แต่ภายหลังจากมีบัตรเครดิตทำให้งบประมาณการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ดังภาพประกอบ 5 สมการของผู้บริโภคเปลี่ยนไป คือ

$$Q_D = f(P_1, Y^*, P_r, T, S, \dots)$$

นั่นคือ ปริมาณความต้องการสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่กับราคาของสินค้าชนิดนั้น งบประมาณที่ได้รับ (Y^*) ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง รสนิยม ฤดูกาล ฯลฯ

ภาพประกอบ 5 เส้นงบประมาณของผู้บริโภคภายหลังมีบัตรเครดิต

จากภาพประกอบ 5 ขอบเขตการบริโภคที่กำหนดโดยเส้นงบประมาณเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีบัตรเครดิต จะเห็นว่าเส้นงบประมาณเลื่อนไปทางขวาแสดงให้เห็นว่างบประมาณเพิ่มขึ้นทำให้มีการบริโภคสินค้า Q_1 และ Q_2 เพิ่มขึ้น เพราะผู้ออกบัตรเครดิตกำหนดวงเงินใช้จ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ถือบัตรโดยผู้ถือบัตรสามารถผ่อนชำระคืนภายหลังพร้อมดอกเบี้ย จะเห็นว่าการมีบัตรเครดิตไม่ใช่เป็นการเพิ่มรายได้ แต่เป็นการเพิ่มงบประมาณการใช้จ่ายให้สะดวกสบายมากขึ้น และเป็นการนำรายได้ในอนาคตมาใช้

2. ระยะเวลาการตัดสินใจ เมื่อการมีบัตรเครดิตทำให้มีอำนาจซื้อเพราะงบประมาณที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ถือบัตรมีความมั่นใจและไม่ต้องพกเงินสดติดตัวมาก ถ้าเกิดความพอใจในสินค้าและบริการขณะนั้น เขาจะตัดสินใจซื้อได้ทันทีโดยไม่เสียตายนเงิน เพราะเขาจ่ายด้วยบัตรเครดิตแทนเงินสด จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจซื้อใช้เวลาสั้นมาก ในขณะที่การมีเงินสดทำให้เกิดความลังเลใจ การตัดสินใจใช้เวลานานเพราะเกิดความรู้สึกเสียตายนเงินที่มีอยู่ในขณะนั้นและอาจเปลี่ยนใจไม่ซื้อในที่สุด

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อย่างต้น สามารถพิจารณาได้ว่า บัตรเครดิตเป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภคประเภทหนึ่ง ทั้งนี้สินเชื่อบัตรเครดิตช่วยกระตุ้นการขยายตัวของอุปสงค์ในรูปแบบของตัวเงินที่มีต่อสินค้าและบริการและช่วยรักษากระแสการหมุนเวียนของรายได้ อีกทั้งยังทำให้การบริโภคมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้บริโภคในปัจจุบันกับการบริโภคในอนาคต อย่างไรก็ตาม หากผู้บริโภคที่ได้รับสินเชื่อบัตรเครดิตบริโภคเพิ่มขึ้นในปัจจุบันมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงรายได้ปัจจุบันของเขา รายได้ในอนาคต ความต้องการในปัจจุบัน และความต้อกรในอนาคต ก็จะมีผลเสียต่อตัวผู้บริโภคและระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยผู้บริโภคจะมีความสามารถในการบริโภคในอนาคตลดลง และอาจมีหนี้ที่ไม่สามารถชำระได้ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

Frank (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการใช้บัตรเครดิต : การเปลี่ยนไปถือบัตรเครดิตใบใหม่หรือการถือบัตรเครดิตใบเดิม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคถือบัตรเครดิตโดยเฉลี่ยคนละ 2 ใบ โดยอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นเป็นสาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนไปถือบัตรเครดิตอื่น โดยมีผลถึงร้อยละ 5.7 และความต้องการได้รับวงเงินเพิ่มจากเดิมเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนไปถือบัตรเครดิตอื่น ร้อยละ 3.4 ซึ่งตัวแปรทั้งสองสามารถอธิบายการเปลี่ยนพฤติกรรมไปถือบัตรเครดิตอื่นได้ถูกต้องร้อยละ 81 และหากผู้บริโภคมีพฤติกรรมชำระคืนตามกำหนดโดยไม่ติดค้าง อัตราดอกเบี้ยจะไม่มีผลต่อการเปลี่ยนไปถือบัตรเครดิตใหม่กับผู้บริโภคกลุ่มนี้

Pippow and Schoder (2002) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการสำรองเงินไว้ใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตมีความประสงค์ถือบัตรเครดิตไว้เพื่อใช้แทนการชำระเงินสด และถือเป็นวิธีการสำรองเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉินด้วย ในขณะที่ธนาคารให้บริการบัตรเครดิตเพื่อเป็นสื่อกลางในการรับชำระด้วยบัตรเครดิตเพื่อเพิ่มโอกาสขายสินค้าและบริการ โดยหักค่าธรรมเนียมการใช้จ่ายบางส่วนให้กับธนาคารเพื่อแลกกับหลักประกันที่ได้รับการชำระ ทั้งนี้พบว่า สิ่งที่เป็นตัวกำหนดการใช้จ่ายด้วยบัตรเครดิต คือ ต้นทุนด้านราคาของแต่ละฝ่ายต้องรับผิดชอบ โดยสิ่งที่ผู้ถือบัตรเครดิตต้องรับผิดชอบ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย และค่าธรรมเนียมการให้บริการบัตรเครดิตรายปี ในขณะที่ร้านค้ารับภาระค่าธรรมเนียมการโอนเงินและการรับชำระในส่วนที่ต้องจ่ายคืนให้แก่ธนาคาร ในขณะที่ธนาคารผู้ออกบัตรรับผิดชอบความเสี่ยงหนี้สูญ และค่าใช้จ่ายในการวางระบบการรับชำระ

สุวรรณี เนตรรักษ์สกุล (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการใช้บัตรเครดิต ศึกษาเฉพาะกรณีบัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ ผู้ถือบัตรทั่วไปไม่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีรายได้ 8,000-10,000 บาท เหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต คือ ความสะดวกและปลอดภัย ร้านค้าส่วนมากนิยมให้ลูกค้านำบัตรเครดิตมาชำระค่าสินค้าและบริการ เพราะเป็นการเพิ่มยอดขายการใช้บัตรเครดิตทำให้พฤติกรรมกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตเปลี่ยนไป และมีรายจ่ายสูงขึ้น เพราะได้เครดิตสามารถซื้อก่อนจ่ายทีหลัง

สมนา วุฒิพงษ์รักษา (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องเหตุผลของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 35-44 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ 5,001-10,000 บาท เหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต คือ มีร้านค้ารับบริการบัตรเครดิตมาก ใช้แทนเงินสดและเบิกเงินสดได้

ฐาปนีย์ กันตามระ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรมใช้จ่ายของผู้ถือบัตรธนาคารกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรธรรมดาส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อายุต่ำกว่า 31 ปี รายได้ต่อเดือน 10,000-20,000 บาท ผู้ถือบัตรทองมีอาชีพเป็นเจ้าของกิจการและผู้

บริหาร อายุ 31-40 ปี รายได้ต่อเดือน 30,001-40,000 บาท ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิตมากที่สุด คือ ห้างสรรพสินค้า รองลงมาคือร้านค้าทั่วไปและภัตตาคาร ด้านพฤติกรรมการบริโภค พบว่าผู้ถือบัตรเครดิตมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารมากที่สุด และผู้ถือบัตรเครดิตทั้งสองประเภทแต่ละระดับรายได้มีพฤติกรรมการบริโภคแตกต่างกัน โดยผู้มีรายได้ต่ำกว่ามีสัดส่วนในการใช้จ่ายค่าอาหารมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่า ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีรายได้สูงกว่ามีสัดส่วนในการใช้จ่ายค่าบันเทิงมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ด้านการบริโภคผ่านบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรธรรมดาส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน 2,001-5,000 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 9,677.89 บาทและผู้ถือบัตรทองส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน 5,001-10,000 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 15,887.26 บาท นอกจากนี้ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่ต่างพบปัญหาจากการใช้บัตรเครดิต ปัญหาที่พบได้แก่การถูกคิดค่าธรรมเนียมเพิ่ม และปัญหาร้านค้าไม่รับบัตรเครดิต

คุณิรัตน์ แววมณีวรรณ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการบริโภค และการออมของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมการออมลดลงเมื่อมีบัตรเครดิต ผู้ถือบัตรเครดิตมีค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal propensity to consume) เท่ากับ 0.73 ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal propensity to save) เท่ากับ 0.27 ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (Average propensity to consume) เท่ากับ 0.77 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นอย่างค่อนข้างชัดเจนว่า ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคในลักษณะฟุ่มเฟือยและมีพฤติกรรมการออมลดลงเมื่อมีบัตรเครดิต ดังนั้นองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งภาครัฐบาลควรจะได้ตระหนักถึงผลดังกล่าวนี้ และหาแนวทางในการกำกับดูแลการออกบัตรเครดิตและการใช้บัตรเครดิตอย่างเหมาะสม เพราะถ้าพฤติกรรมที่ค้นพบดังกล่าวเกิดขึ้นโดยทั่วไปไม่เพียงแต่เฉพาะผู้ถือบัตรเครดิตในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ผลอันไม่พึงปรารถนาต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมอาจจะบังเกิดขึ้นได้

ปรีชา กรินชัย (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตภายในประเทศ : กรณีศึกษาพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ สำนักงานใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด อายุ 31-40 ปี การศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 20,001-25,000 บาท ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายอดค่าใช้จ่ายหลักจากเริ่มใช้บัตรเครดิตมียอดสูงขึ้น ในส่วนของปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการใช้บัตรเครดิต พบว่า ในส่วนของปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ วงเงินบัตรเครดิตมีอิทธิพลมากที่สุด ในส่วนของปัจจัยด้านราคา ระยะเวลาการให้เครดิตมีอิทธิพลมากที่สุด ในส่วนของปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จำนวนสถานที่ที่ยอมรับบัตรเครดิตในการชำระค่าใช้จ่ายมีอิทธิพลมากที่สุด ในส่วนของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด การส่งเสริมการขายมีอิทธิพลมากที่สุด

ปิยะฉัตร รัตนวิบูลย์ (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตทั้งที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชนต่างก็มีสัดส่วนค่า

อาหารต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากที่สุด และผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นข้าราชการจะมีสัดส่วนของค่าอาหารต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากกว่าผู้ถือบัตรที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ขณะเดียวกันก็มีสัดส่วนของค่าสินค้าฟุ่มเฟือยและการบันเทิงน้อยกว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่าง ๆ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผลที่ได้เป็นเช่นเดียวกับสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผลการวิเคราะห์นี้ ทำให้ทราบว่า พนักงานบริษัทเอกชนมีระดับรายได้สูงกว่าข้าราชการ ซึ่งเกิดจากการที่เขามีแบบแผนรายได้แบบรายได้เปรียบเทียบ การบริโภคของเขาจึงขึ้นอยู่กับรายได้สูงสุดที่เคยได้รับ ซึ่งต่างกับข้าราชการที่มีแบบแผนรายได้แบบรายได้ถาวร คือ รายได้เฉลี่ยชั่วชีวิต จึงสรุปได้ว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่แตกต่างกัน

สาลิทา ลิมโอบาสมณี (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตกรณีศึกษา : พนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โสด มีอายุน้อยกว่า 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-19,999 บาท นิยมถือบัตรเพียง 1 ใบ สาเหตุที่จูงใจให้ใช้บัตรเครดิต คือ ความสะดวก และปลอดภัย และสามารถผ่อนชำระได้ ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่ใช้บัตรเดือนละ 2-4 ครั้ง จำนวนเงินที่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเฉลี่ย 1,000-5,000 บาท สถานที่ใช้บัตรเครดิตส่วนใหญ่ คือ ห้างสรรพสินค้า และซูเปอร์มาร์เก็ต เหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต คือ ความสะดวก ความปลอดภัย มีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย และสามารถผ่อนชำระได้

ปรวีร์ หัตถกรรม (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โสด มีอายุระหว่าง 20-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000-30,000 บาท มีอาชีพเป็นพนักงานลูกจ้างบริษัทเอกชน กิจกรรมที่ใช้บัตรเครดิตภายในประเทศพบว่า กิจกรรมที่มีการใช้บัตรมากที่สุดซึ่งพบทั้งในปัจจุบันและอดีตคือการใช้บัตรเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภค การเลี้ยงรับรอง สำหรับสัดส่วนการใช้บัตรเครดิตในปัจจุบันที่มีมากกว่าในอดีต เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การชำระค่าวงเงินสินเชื่อเงินผ่อน การเติมน้ำมัน การเบิกเงินสด การรักษาพยาบาล อุปโภคบริโภค

กิตติศักดิ์ มีฤทธิ์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการใช้บัตรเครดิตอเมริกัน เอ็กซ์เพรส (Amex) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ถือบัตรเครดิต ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 25-35 ปี การศึกษาด้านต่ำกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ 30,001-35,000 บาท ระยะเวลาการถือครองบัตร 2-3 ปี ค่าใช้จ่ายผ่านบัตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาทต่อเดือน ความพึงพอใจในการใช้บัตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ธวัชชัย ประจักษ์เศรษฐ์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตชนิดีแบงก์วีซ่าในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี โสด การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ต่อเดือน 15,001-25,000 บาท ระยะเวลาถือครองบัตรมากกว่า 5 ปี สถานที่ใช้บัตรเครดิตส่วนใหญ่ คือ ห้างสรรพสินค้า รองลงมาคือ ซูเปอร์มาร์เก็ตและร้านอาหาร ความถี่ในการใช้บัตร 1-5

ครั้งต่อเดือน ส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน 2,501-5,000 บาท เวลาที่ใช้บัตรเครดิตส่วนมากจะอยู่ในช่วง 17.01-24.00 นาฬิกา วันที่ใช้บัตรเครดิตส่วนมากเป็นวันหยุดสุดสัปดาห์ ในด้านส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อใช้บัตรเครดิตส่วนมากจะตัดสินใจด้วยตนเอง

ไพศาล ลากสมบุญชัย (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการใช้บัตรเครดิตอิออนของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ 7,000-15,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ถือบัตรเครดิตจำนวน 1 ใบ ค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต 2,501-5,000 บาทต่อเดือน ความถี่ในการใช้บัตร 1-5 ครั้งต่อเดือน ระยะเวลาการถือครองบัตร 1-2 ปี ความพึงพอใจในการใช้บัตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

อนุช ชาญศิริวงศ์. (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความพึงพอใจและพฤติกรรมการของผู้ถือบัตรเครดิตวีซ่าระหว่างธนาคารซีทีแบงก์และธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 32-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน รายได้ 15,001-25,000 บาทต่อเดือน ระยะเวลาการถือครองบัตร 3-4 ปี ค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเฉลี่ย 8,920 บาทต่อเดือน ความถี่ในการใช้บัตร 1-5 ครั้งต่อเดือน จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเฉลี่ย 400 บาท ผู้ถือบัตรเครดิตวีซ่าของซีทีแบงก์ก็มีความพึงพอใจในการใช้บัตรมากกว่าผู้ถือบัตรเครดิตวีซ่าของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในด้านบริการด้านการจัดรายการส่งเสริมการใช้บัตร และด้านภาพลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคผ่านบัตรเครดิต การบริโภค และการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

จารุณี เกี่ยมณี (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริโภคและฟังก์ชันการบริโภคในประเทศไทย โดยศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคของประชาชนในประเทศไทย ซึ่งนำเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลในการกำหนดการบริโภคในประเทศไทย เช่น รายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้ ปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย โดยทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2534 ผลการวิจัยพบว่า รายได้ที่ใช้จ่ายได้เป็นตัวกำหนดการบริโภคในประเทศ ทั้งนี้เมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้นจะมีผลทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพศาล เตี้ยวงษ์สุวรรณ (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์อุปสงค์บัตรเครดิตภายในประเทศที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวกำหนดอุปสงค์ที่สำคัญ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย ราคาค่าธรรมเนียมในการใช้บัตรเครดิตภายในประเทศที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทย ราคาค่าธรรมเนียมในการใช้บัตรเครดิตชนิดอื่น และความจำเป็นในการใช้บัตรเครดิต โดยราคาค่าธรรมเนียมในการใช้บัตรเครดิตภายในประเทศที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทย ราคาค่าธรรมเนียมในการใช้บัตรเครดิตชนิดอื่น และความจำเป็นในการใช้บัตร

เครดิตมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณความต้องการใช้บัตรเครดิตภายในประเทศที่ ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทย

คุณิรัตน์ แวมณีวรรณ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมในการบริโภค และการออม ของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ อายุ และรายได้ และระยะเวลาการถือบัตรเครดิต ปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต คือ รายได้ และปริมาณดอกเบี้ยที่จ่ายคืนสถาบันการเงิน โดยทั้งสองปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการบริโภคในทิศทางเดียวกัน

พจนมาลย์ พึ่งน้อย (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการใช้บัตรเครดิตในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รายได้ประชาชาติและปริมาณเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความต้องการใช้บัตรเครดิต การเปลี่ยนแปลงในความต้องการใช้บัตรเครดิตจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ แต่จะมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยและเงินเฟ้อไม่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในความต้องการใช้บัตรเครดิต

ธีรเดช สนองทวีพร (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภคที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ในด้านรายได้ มีอิทธิพลต่อการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภค ในด้านการการตัดสินใจใช้บัตรเครดิต พบว่า ระดับการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับการโฆษณาชักชวนให้ใช้บัตรเครดิต และอาชีพกับรายได้ต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กับผู้บริโภคที่มีบัญชีเงินฝากในธนาคารที่บัตรเครดิตกำหนดไว้ ในด้านปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภค คือ การโฆษณาบัตรเครดิตที่เคาท์เตอร์ธนาคาร การโฆษณาทางโทรทัศน์ การโฆษณาในวารสาร และนิตยสาร และการใช้บัตรเครดิตในการเบิกเงินสด

ภาณุรัตน์ รัตนวราหะ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิต โดยพนักงานบริษัทเอกชนมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้นมากกว่าข้าราชการ โดยปัจจัยที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตของพนักงานบริษัทเอกชน ได้แก่ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ และวงเงินบัตรเครดิต ขณะที่ข้าราชการ ได้แก่ เพศ รายได้ จำนวนบัตรเครดิต และระยะเวลาถือบัตรเครดิต ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคของผู้ถือบัตรซึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ได้แก่ อายุ และรายได้ ส่วนผู้ถือบัตรที่เป็นข้าราชการ ได้แก่ เพศ และรายได้ ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคผ่านบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรซึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ได้แก่ รายได้ และการศึกษา ส่วนผู้ถือบัตรที่เป็นข้าราชการ ได้แก่ รายได้ และจำนวนบัตรเครดิต

สาลิพา ลิมโสภาสมณี (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภคกรณีศึกษา : พนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยน

แปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรหลังมีบัตรเครดิต ในส่วนของปัจจัยที่กำหนดการบริโภคผ่านบัตรเครดิต คือรายได้ และวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิต โดยปัจจัยทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการบริโภค

ปรวีร์ หัตถกรรม (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงใช้บัตรมากกว่าเพศชาย ระดับอายุ 41 ปีขึ้นไปใช้บัตรมากกว่าอายุช่วงอื่น สถานภาพโสดใช้บัตรมากกว่ามากกว่าสมรส อาชีพอื่นที่ไม่ใช่พนักงานบริษัทเอกชนใช้บัตรมากกว่าพนักงานบริษัทเอกชน การศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีใช้บัตรมากกว่าระดับการศึกษาอื่น ระดับรายได้ที่สูงกว่า 40,001 ใช้บัตรมากกว่าระดับรายได้อื่น

พรเทพ สมเชื้อเวียง. (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของบัตรเครดิตต่อการใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชน ผลการวิจัยพบว่า รายได้ที่หาได้เองบวกกับรายได้ที่จะใช้จ่ายมากขึ้นผ่านทางวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิต รวมกันเป็นรายได้ทั้งหมดของผู้ถือบัตร มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ถือบัตร โดยค่าสัมประสิทธิ์หรือค่า MPC ของความสัมพันธ์ดังกล่าวสูงถึง 0.83 ส่วนพฤติกรรมในการใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ถือบัตรและทัศนคติต่อการมีบัตรเครดิต ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในเชิงสถิติกับการใช้จ่ายในการบริโภค จึงกล่าวได้ว่า การมีบัตรเครดิตที่เสมือนทำให้มีเงินหรือรายได้ที่จะใช้จ่ายมากขึ้นเพิ่มเติมเข้ามาให้กับรายได้ที่หาได้ของผู้ถือบัตรเป็นตัวกำหนดสำคัญของการใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ถือบัตร ดังนั้นการมีบัตรเครดิตจึงมีแนวโน้มที่จะทำให้การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรมักจะเป็นการใช้จ่ายไปในสินค้าและบริการค่อนข้างฟุ่มเฟือย เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นภาระสนับสนุนการใช้จ่ายเกินกว่ารายได้ที่หาได้ของประชาชนอันจะส่งผลในทางลบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงมีข้อเสนอแนะว่า สถาบันการเงินไม่ควรมีนโยบายที่จะขยายการให้บริการบัตรเครดิตมากเกินไป โดยควรจะให้บัตรเครดิตให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การที่จะมีบัตรเครดิตเอาไว้ใช้แทนเงินสดจริง ๆ มากกว่า

ธวัชชัย ประจักษ์เศรษฐี (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตชี้แจงที่กรุงเทพฯ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อายุ สถานภาพสมรส รายได้ การศึกษา อาชีพ ประเภทของบัตรเครดิต ระยะเวลาการถือครองบัตรเครดิต มีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินโดยเฉลี่ยและความถี่ต่อเดือนที่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ส่วนผลสมทางการตลาด ในด้านผลิตภัณฑ์และช่องทางการจัดจำหน่ายมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินโดยเฉลี่ยและความถี่ต่อเดือนที่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่อายุ 25 ปีขึ้นไป สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และ/หรือ เจ้าของกิจการ รายได้ 15,000-25,000 บาท ค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาทต่อเดือน ความถี่ในการใช้บัตร 1-5 ครั้งต่อเดือน สถานที่ที่ใช้บัตร คือ ห้างสรรพสินค้าและซูเปอร์มาร์เก็ต เหตุผลที่ใช้บัตร คือ ความสะดวก ความปลอดภัย มีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย และสามารถผ่อนชำระได้ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ถือบัตรมีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิตโดยเฉพาะสินค้า

ฟุ่มเฟือย ในส่วนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคและการบริโภคผ่านบัตรเครดิต พบว่า ปัจจัยเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบัตรเครดิต วงเงินบัตรเครดิต และระยะเวลาการถือครองบัตรเครดิตมีความสัมพันธ์กับการบริโภคผ่านบัตรเครดิตและการบริโภค ทั้งนี้ รายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในงานวิจัยทุกเรื่อง ทั้งนี้ผู้วิจัยนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย และสมมติฐานของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยอาศัยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ณ ขนาดประชากรตั้งแต่ 100,000 คน ถึง ∞ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคลาดเคลื่อน 5%) โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง (วิรัช วรรณรัตน์. 2535 : 299)

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้หลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stages Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกสถานที่เก็บแบบสอบถามจากศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้า ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลการศึกษาวิจัย พบว่าสถานที่ที่ผู้ถือบัตรเครดิตนิยมไปใช้มากที่สุด คือ ศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้า (ธวัชชัย ประจักษ์เสรี. 2545 : 44)

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเขตปทุมวันมีจำนวนศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้าทั้งสิ้น 10 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ พลาซ่า ศูนย์การค้ามาบุญครองเซ็นเตอร์ ศูนย์การค้าเพนินซูล่า ศูนย์การค้าเกษรพลาซ่า ศูนย์การค้าสยามเซ็นเตอร์ ศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรี ศูนย์การค้าสวนลุมไนท์บาซาร์ ห้างสรรพสินค้า

เซ็นทรัล สาขาชิดลม ห้างสรรพสินค้าโซโก้ และบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ (กระทรวงมหาดไทย, 2547. ออนไลน์.) ผู้วิจัยทำการจับฉลากเพื่อให้ได้ศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้าที่เก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ พลาซ่า ศูนย์การค้ามาบุญครองเซ็นเตอร์ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลชิดลม และศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรี

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยการกำหนดโควตา (Quota Sampling) โดยเก็บข้อมูลแห่งละ 100 ชุด

ขั้นที่ 4 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกระทำระหว่างวันที่ 23 – 30 ตุลาคม 2547 ใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลแห่งละ 2 วัน สถานที่ที่ใช้เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 4 แห่ง รวมเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 8 วัน ช่วงเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ 11.00 น. - 19.00 น. ของทุกวัน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ จำแนกเป็น

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค จากตำรา เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. พัฒนาข้อคำถามโดยพิจารณาจากจากความมุ่งหมายของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ กรอบแนวความคิด และสมมติฐานการวิจัย

3. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบคลุม และการใช้ภาษาของแบบสอบถาม
แบบสอบถามที่สร้างขึ้น จำแนกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด ข้อคำถามสามารถจำแนกเป็น

1. เพศ ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
2. อายุ ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)
3. สถานภาพสมรส ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
4. ระดับการศึกษา ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลประเภทประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
5. อาชีพ ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
6. รายได้ ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)
7. จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

8. ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

9. วงเงินรวมของบัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด ข้อคำถามสามารถจำแนกเป็น

1. เหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

2. การตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

3. สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

4. หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

5. จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

6. ความถี่ในการบัตรเครดิตต่อเดือน ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

7. การชำระหนี้บัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

8. การบริโภคผ่านบัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

9. การบริโภค ใช้ระดับการวัดเป็นข้อมูลเป็นประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

10. การเปลี่ยนแปลงในการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

11. การเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิต ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

4. เสนอแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

6. เสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนนำมาทดลอง (Try Out)

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถานที่ คือ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล สาขา พระราม 3 เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ตัวอย่าง

8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปจัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ผู้วิจัยได้จากการออกแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการเลือกตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวันที่ 23 - 31 ตุลาคม 2547 สถานที่ที่ใช้เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 4 แห่ง ใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลแห่งละ 2 วัน รวมเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 8 วัน ช่วงเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ 11.00 น. - 19.00 น. ของทุกวัน

2. ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) For Windows Version 11.5 โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์

2. นำข้อมูลที่ได้อ้างรหัสตัวเลขตามที่กำหนดไว้

3. บันทึกข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์

4. ทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows Version

11.5

5. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิตโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

6. วิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลที่ใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

7. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ระยะเวลาการ

ถือบัตรเครดิต และวงเงินรวมของบัตรเครดิต โดยใช้ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคลาดเคลื่อน 5%) ทั้งนี้โดยกำหนดสมมติฐานเพื่อทดสอบนัยสำคัญดังนี้

H_0 : ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กัน (Independence)

H_1 : ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กัน (Dependence)

ถ้าค่าไค-สแควร์ที่คำนวณได้มากกว่าค่าไค-สแควร์จากตาราง ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ก็ไม่รับสมมติฐาน H_0 ที่ตั้งไว้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 177-180)

8. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้แบบจำลองความถดถอยอย่างง่าย ดังนี้

$$C = a + bY \dots \dots \dots (1)$$

โดยที่ C = ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (พันบาท)

Y = รายได้ต่อเดือน (พันบาท)

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ F-test ทดสอบแบบจำลองความถดถอยอย่างง่าย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกแบบทางเดียว ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคลาดเคลื่อน 5%) ทั้งนี้โดยกำหนดสมมติฐานเพื่อทดสอบนัยสำคัญดังนี้

H_0 : $\beta_1 = \beta_2 = \dots \dots \dots \beta_i = 0$

H_1 : มี β_i อย่างน้อย 1 ค่าที่ $\neq 0$; $i = 1, 2, \dots, k$

ถ้าค่า F ที่คำนวณได้มากกว่าค่า F จากตาราง ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ก็ไม่รับสมมติฐาน H_0 ที่ตั้งไว้

เมื่อพบว่าแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ จากนั้นใช้ t-test ทดสอบสัมประสิทธิ์ความถดถอยของแต่ละตัวแปร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคลาดเคลื่อน 5%) ทั้งนี้โดยกำหนดสมมติฐานเพื่อทดสอบนัยสำคัญดังนี้

H_0 : $\beta_i = 0$

H_1 : $\beta_i \neq 0$; $i = 1, 2, \dots, k$

ถ้าค่า t ที่คำนวณได้มากกว่าค่า t จากตาราง ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ก็ไม่รับสมมติฐาน H_0 ที่ตั้งไว้ (กัลยา วาณิชย์ปัญญา. 2538 : 303-307)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายข้อ 1

1.1 ความถี่

1.2 ร้อยละ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 136)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

โดยที่ P แทน ค่าร้อยละ
f แทน ความถี่หรือจำนวนตัวอย่าง
n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายข้อ 2

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 โดยใช้ไค-สแควร์ (Chi-square test) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 177-180)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

โดยที่ χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์
 O_{ij} แทน ความถี่ที่ได้จากการสังเกตที่อยู่ในแต่ละแถวและคอลัมน์
 E_{ij} แทน ความถี่ที่คาดหวังไว้ หรือความถี่ที่ควรจะเป็นตาม
ทฤษฎีที่อยู่ในแต่ละแถวและคอลัมน์
r แทน ผลรวมของความถี่ในแถว
c แทน ผลรวมของความถี่ในคอลัมน์

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายข้อ 3

3.1 การหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Unstandardized Coefficients) (ดำรงค์ทิพย์โยธา. 2545 : 174)

$$\beta = \frac{n \cdot \sum_{i=1}^n x_i y_i - n \cdot \sum_{i=1}^n x_i \cdot n \cdot \sum_{i=1}^n y_i}{n \cdot \sum_{i=1}^n (x_i)^2 - \{\sum_{i=1}^n x_i\}^2}$$

$$\alpha = \text{mean}(y) - b.\text{mean}(x)$$

โดยที่ β แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

α แทน ค่าคงที่ในแบบจำลองการถดถอย

X แทน ค่าตัวแปรอิสระของกลุ่มตัวอย่าง

Y แทน ค่าตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่าง

n แทน จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความแปรผัน (Coefficient of Determination : R^2) (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 157)

$$R^2 = \frac{SS_{\text{reg}}}{SS_t}$$

โดยที่ R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความแปรผัน

SS_{reg} แทน ผลรวมของกำลังสองของ Y ที่เกิดจากการถดถอย

SS_t แทน ผลรวมของกำลังสองของทั้งหมดของ Y

3.3 การทดสอบสมมติฐาน

3.3.1 ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

3.3.1.1 ใช้ F - test ทดสอบแบบจำลองความถดถอยโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกแบบทางเดียว (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2538 : 303)

$$F = \frac{(b' X' Y - \bar{ny}^2) / k}{(Y' Y - b' x' Y) / (n - k - 1)}$$

โดยที่ F แทน ค่าของการแจกแจงใน F-distribution

X แทน ค่าตัวแปรอิสระของกลุ่มตัวอย่าง

Y แทน ค่าตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่าง

b แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย

n แทน จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

k แทน จำนวนตัวแปรอิสระ

3.3.1.2 ใช้ t - test ทดสอบสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรอิสระรายตัว (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2538 : 307)

$$t = \frac{b_i - 0}{S_{b_i}}$$

โดยที่ t แทน ค่าของการแจกแจงใน t-distribution
 b แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย
 S_b แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ความถดถอย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต
- ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลที่ใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตร
- ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ของรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ สมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต และวงเงินรวมของบัตรเครดิต ได้สรุปผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต

หน่วย : คน		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	175	43.8
หญิง	225	56.3
รวม	400	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	55	13.8
26 – 35	233	58.3
36 – 45	90	22.5
45 ปีขึ้นไป	22	5.5
รวม	400	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วย : คน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
3. สถานภาพสมรส		
โสด	255	63.8
สมรส / อยู่ด้วยกัน	123	30.8
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	22	5.5
รวม	400	100.00
4. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	58	14.5
ปริญญาตรี	225	56.3
สูงกว่าปริญญาตรี	117	29.3
รวม	400	100.00
5. อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	19	4.8
พนักงานบริษัทเอกชน	82	20.5
กิจการส่วนตัว / ค้าขาย	284	71.0
อื่น ๆ	15	3.8
รวม	400	100.00
6. รายได้		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท	36	9.0
15,001 – 30,000 บาท	208	52.0
30,001 – 45,000 บาท	103	25.8
45,000 บาทขึ้นไป	53	13.3
รวม	400	100.00
7. จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่		
1 – 2 ใบ	97	24.3
3 – 4 ใบ	185	46.3
5 ใบขึ้นไป	118	29.5
รวม	400	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วย : คน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
8. ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต		
0 - 2 ปี	98	24.5
3 - 5 ปี	189	47.3
5 - 10 ปี	106	26.5
10 ปีขึ้นไป	7	1.8
รวม	400	100.00
9. วงเงินรวมของบัตรเครดิต		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท	38	9.5
50,001-100,000 บาท	92	23.0
101,000 - 150,000 บาท	142	35.5
150,000 บาทขึ้นไป	128	32.0
รวม	400	100.00

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปดังนี้

1. เพศ

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.3 อีกร้อยละ 43.8 เป็นเพศชาย

2. อายุ

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมามีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.8 และอายุมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.5

3. สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 63.8 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส / อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และสถานภาพหย่า / ม่าย / แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 5.5

4. การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 29.3 และมีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 14.5

5. อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาคือ มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20.5 อาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 4.8 และอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.8

6. รายได้

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 30,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 30,000-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.8 มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.0

7. จำนวนบัตรเครดิต

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่มีบัตรเครดิต 3-5 ใบ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมามีบัตรเครดิตมากกว่า 5 ใบ คิดเป็นร้อยละ 29.5 และมีบัตรเครดิต 1-2 ใบ คิดเป็นร้อยละ 24.3

8. ระยะเวลาถือบัตรเครดิต

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาถือบัตรเครดิตระหว่าง 3-5 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือ ถือบัตรเครดิตระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.5 ถือบัตรเครดิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.5 และถือบัตรเครดิตมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.8

9. วงเงินรวมของบัตรเครดิต

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่มีวงเงินรวมของบัตรเครดิตระหว่าง 100,000-150,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาคือ มีวงเงินรวมของบัตรเครดิตมากกว่า 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.0 มีวงเงินรวมของบัตรเครดิตระหว่าง 50,001-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.0 และมีวงเงินรวมของบัตรเครดิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.5

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลที่ใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร โดยพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตจำแนกตาม การตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต ความถี่ในการใช้บัตรเครดิต จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต การชำระหนี้บัตรเครดิต การบริโภคผ่านบัตรเครดิต การบริโภค การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต และการเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิต สามารถสรุปได้ดังตาราง 3 ถึง 13

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต

หน่วย : คน (ร้อยละ)

เหตุผลที่ใช้บัตรเครดิต	ความสำคัญ		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
ได้ประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที	165 (41.25)	116 (29.00)	78 (19.50)
ปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการถือเงินสด	51 (12.75)	86 (21.5)	203 (50.75)
มีความสะดวกสบายและคล่องตัว	127 (31.75)	42 (10.50)	52 (13.00)
ได้รับสิทธิประโยชน์จากบัตรเครดิต	44 (11.00)	157 (39.25)	61 (15.25)
ได้รับการยอมรับหรือความเชื่อถือจากสังคม	3 (0.75)	0 (0.00)	2 (0.50)
เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ทางสังคม	5 (1.25)	0 (0.00)	1 (0.25)
เลียนแบบผู้อื่น	3 (0.75)	0 (0.00)	1 (0.25)
อื่น ๆ (กรณีฉุกเฉิน เร่งด่วน)	2 (0.50)	1 (0.25)	2 (0.50)
รวม	400	400	400
ร้อยละ	(100.00)	(100.00)	(100.00)

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการใช้บัตรเครดิต ได้แก่ การได้ประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที คิดเป็นร้อยละ 41.25 การได้รับความสะดวกสบายและคล่องตัว คิดเป็นร้อยละ 31.75 เหตุผลลำดับที่ 2 ได้แก่ การได้รับสิทธิประโยชน์จากบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 39.25 เหตุผลลำดับที่ 3 ได้แก่ ความปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการถือเงินสด คิดเป็นร้อยละ 50.75

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต

หน่วย : คน (ร้อยละ)

ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต	ความสำคัญ		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
ความสามารถในการชำระคืนเต็มจำนวน	45 (11.25)	52 (13.00)	71 (17.75)
วงเงินบัตรเครดิตที่เหลืออยู่	9 (2.25)	140 (35.00)	37 (9.25)
อัตราดอกเบี้ย (หากไม่สามารถชำระทันเวลา)	2 (0.50)	12 (3.00)	8 (2.00)
ความจำเป็นในการใช้จ่ายครั้งนั้น	309 (77.25)	53 (13.25)	38 (9.50)
รายได้สุทธิของแต่ละเดือน	7 (1.75)	94 (23.50)	59 (14.75)
รายจ่ายทั้งหมดของแต่ละเดือน	27 (6.75)	47 (11.75)	186 (46.50)
อื่น ๆ	1 (0.25)	2 (0.50)	1 (0.25)
รวม	400	400	400
ร้อยละ	(100.00)	(100.00)	(100.00)

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต โดยปัจจัยที่คำนึงถึงเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ ความจำเป็นในการใช้จ่ายครั้งนั้น คิดเป็นร้อยละ 77.25 ปัจจัยที่คำนึงถึงเป็นลำดับที่ 2 ได้แก่ วงเงินบัตรเครดิตที่เหลืออยู่ คิดเป็นร้อยละ 35.00 และรายได้สุทธิในเดือนนั้น คิดเป็นร้อยละ 23.50 ปัจจัยที่คำนึงถึงเป็นลำดับที่ 3 ได้แก่ รายจ่ายทั้งหมดในเดือนนั้น คิดเป็นร้อยละ 46.50 และ ความสามารถในการชำระคืนเต็มจำนวน คิดเป็นร้อยละ 17.75

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของสถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต

หน่วย : คน (ร้อยละ)

สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต	ความสำคัญ		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
ห้างสรรพสินค้า / ศูนย์การค้า	203 (50.75)	92 (23.00)	99 (24.75)
ซูเปอร์มาร์เก็ต	56 (14.00)	166 (41.50)	157 (39.25)
ภัตตาคาร / ร้านอาหาร	30 (0.75)	37 (9.25)	85 (21.25)
ปั้มน้ำมัน	89 (22.25)	95 (23.75)	53 (13.25)
แหล่งบันเทิง / ท่องเที่ยว	22 (0.55)	10 (2.50)	6 (1.50)
รวม	400	400	400
ร้อยละ	(100.00)	(100.00)	(100.00)

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร นิยมใช้บัตรเครดิต โดยสถานที่ที่ให้ความสำคัญลำดับที่ 1 ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า / ศูนย์การค้า คิดเป็นร้อยละ 50.75 และ ปั้มน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 22.25 สถานที่ที่ให้ความสำคัญลำดับที่ 2 และ 3 ได้แก่ ซูเปอร์มาร์เก็ต คิดเป็นร้อยละ 41.50 และ 39.25 ตามลำดับ

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของหมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต

หน่วย : คน (ร้อยละ)

หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต	ความสำคัญ		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม	184 (46.00)	47 (11.75)	69 (17.25)
หมวดเครื่องแต่งกาย	34 (8.50)	232 (58.00)	41 (10.25)
หมวดเคหสถาน และเครื่องใช้ในบ้าน	66 (16.5)	27 (6.75)	39 (9.75)
หมวดการรักษาโรคและการตรวจรักษา	0 (0.00)	0 (0.00)	25 (6.25)
หมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร	96 (24.00)	62 (15.50)	52 (13.00)
หมวดการอ่าน และการศึกษา	1 (0.25)	5 (1.25)	10 (2.50)
หมวดการบันเทิง และการท่องเที่ยว	18 (4.50)	27 (6.75)	160 (40.00)
หมวดยาสูบ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (1.00)
รวม	400	400	400
ร้อยละ	(100.00)	(100.00)	(100.00)

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร นิยมใช้บัตรเครดิตในหมวดสินค้าและบริการลำดับที่ 1 ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 46.00 หมวดสินค้าและบริการลำดับที่ 2 ได้แก่ หมวดเครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 58.00 หมวดสินค้าและบริการลำดับที่ 3 ได้แก่ หมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของจำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิตต่อครั้ง

หน่วย : คน		
จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิตต่อครั้ง	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 200 บาท	109	27.25
201 - 500 บาท	145	36.25
501 - 1,000 บาท	78	19.50
มากกว่า 1,000 บาท	68	17.00
รวม	400	100.00

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีจำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต 201-500 บาทต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมา คือ จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต น้อยกว่าหรือเท่ากับ 200 บาทต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.25 จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต 501-1,000 บาทต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.50 และ จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิตมากกว่า 1,000 บาทต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.00

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของความถี่ในการใช้บัตรเครดิตต่อเดือน

หน่วย : คน		
ความถี่ในการใช้บัตรต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ครั้ง	78	19.50
6 - 10 ครั้ง	203	50.75
11 - 15 ครั้ง	82	20.50
มากกว่า 15 ครั้ง	37	9.25
รวม	400	100.00

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้บัตรเครดิต 6-10 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมาคือ ใช้บัตรเครดิต 11-15 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ใช้บัตรเครดิต 1-5 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และ ใช้บัตรเครดิตมากกว่า 15 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 9.25

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของการชำระหนี้บัตรเครดิต

หน่วย : คน		
การชำระหนี้บัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
ตามยอดชำระขั้นต่ำ	28	7.00
มากกว่ายอดชำระขั้นต่ำ แต่ไม่เกินร้อยละ 50	49	12.25
มากกว่าร้อยละ 50 แต่ไม่เต็มยอดการใช้จ่าย	66	16.5
เต็มจำนวนยอดการใช้จ่าย	257	64.25
รวม	400	100.00

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการชำระเงินเต็มจำนวนยอดการใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 64.25 รองลงมาคือ ชำระมากกว่าร้อยละ 50 แต่ไม่เต็มยอดการใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 16.5 ชำระมากกว่ายอดชำระขั้นต่ำ แต่ไม่เกินร้อยละ 60 คิดเป็นร้อยละ 12.25 และชำระตามยอดชำระขั้นต่ำ คิดเป็นร้อยละ 7.00

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของการบริโภคผ่านบัตรเครดิตของผู้ถือบัตร

หน่วย : คน		
การบริโภคผ่านบัตรเครดิต / เดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท	126	31.5
3,001 – 6,000 บาท	177	44.3
6,001 – 10,000 บาท	62	15.5
มากกว่า 10,000 บาท	35	8.8
รวม	400	100.00

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการบริโภคผ่านบัตรเครดิตระหว่าง 3,001-6,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาคือ บริโภคผ่านบัตรเครดิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 31.5 บริโภคผ่านบัตรเครดิตระหว่าง 6,001-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15.5 และบริโภคผ่านบัตรเครดิตมากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 8.8

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

หน่วย : คน		
การบริโภค / เดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	80	20.0
10,001 – 20,000 บาท	209	52.3
20,001 – 30,000 บาท	65	16.3
มากกว่า 30,000 บาท	46	11.5
รวม	400	100.00

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการบริโภคระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมาคือ บริโภคน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20.0 บริโภคระหว่าง 20,001-30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และบริโภคมากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 11.5

ตาราง 12 การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน		
การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เปลี่ยนแปลง	160	40.00
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	185	46.25
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	55	13.75
รวม	400	100.00

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต โดยบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% ของการบริโภคเดิม คิดเป็นร้อยละ 46.25 รองลงมา ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 40.00 และ บริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% ของการบริโภคเดิม คิดเป็นร้อยละ 13.75

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของการเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน

พฤติกรรมกรบริโภคหลังมีบัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม		
ไม่เปลี่ยนแปลง	135	33.75
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	192	48.00
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	73	18.25
รวม	400	100.00
หมวดเครื่องแต่งกาย		
ไม่เปลี่ยนแปลง	155	38.75
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	201	50.25
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	44	11.00
รวม	400	100.00
หมวดเคหสถานและเครื่องใช้ในบ้าน		
ไม่เปลี่ยนแปลง	213	53.25
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	152	38.00
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	35	8.75
รวม	400	100.00
หมวดยารักษาโรคและการตรวจรักษา		
ไม่เปลี่ยนแปลง	385	96.25
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	11	2.75
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	4	1.00
รวม	400	100.00
หมวดพาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร		
ไม่เปลี่ยนแปลง	256	64.00
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	119	29.75
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	25	6.25
รวม	400	100.00
หมวดการอ่านและการศึกษา		
ไม่เปลี่ยนแปลง	351	87.75
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	38	9.50
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	11	2.75
รวม	400	100.00

ตาราง 13 (ต่อ)

พฤติกรรมบริการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
หมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว		
ไม่เปลี่ยนแปลง	163	40.75
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	195	48.75
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	42	10.50
รวม	400	100.00
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		
ไม่เปลี่ยนแปลง	332	83.00
เพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50%	58	14.50
เพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50%	10	2.50
รวม	400	100.00

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากตาราง 13 การเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิตของกลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น

1. หมวดอาหารและเครื่องดื่ม

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 33.75 และบริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 18.25

2. หมวดเครื่องแต่งกาย

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็น 50% .25 รองลงมาไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 38.75 และบริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 11.00

3. หมวดเคสสถานและเครื่องใช้ในบ้าน

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 53.25 รองลงมาบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 38.00 และบริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 8.75

4. หมวดยารักษาโรคและการตรวจรักษา

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 96.25 รองลงมาบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 2.75 และบริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 1.00

5. หมวดพาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา มีการบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 29.75 และบริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 6.25

6. หมวดการอ่านและการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 87.75 รองลงมาบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 9.50 และบริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 2.75

7. หมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมาไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 40.75 และบริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 10.50

8. หมวดยาสูบและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 71.25 รองลงมาบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 18.00 และบริโภคเพิ่มขึ้นเท่ากับหรือมากกว่า 50% หลังมีบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 10.75

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภค หลังมีบัตรเครดิต

เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต และวงเงินรวมของบัตรเครดิต กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

χ^2	แทน	ค่าสถิติของการทดสอบไค-สแควร์
Sig (2 Sided)	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบแบบสองทาง
α	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในการทดสอบสมมติฐาน หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ (Level of Significance) โดยกำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
H_0	แทน	สมมติฐานหลัก (Null Hypothesis)
H_1	แทน	สมมติฐานรอง (Alternative Hypothesis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตาราง 14 ถึง 23

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.1 เพศมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานทางสถิติ

$$1) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของเพศกับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 14 ผลการทดสอบระหว่างเพศและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน

เพศ	พฤติกรรมการบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น น้อยกว่า 50%	เพิ่มขึ้นเท่ากับ หรือมากกว่า 50%	
ชาย	88	61	26	175
หญิง	72	124	29	225
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ แบบไค-สแควร์		$\chi^2 = 17.237$ Sig (2 Sided) = 0.000**		

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 คือ เพศมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.2 อายุมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานทางสถิติ

$$2) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของอายุกับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 15 ผลการทดสอบระหว่างอายุและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

อายุ	พฤติกรรมการบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นเท่ากับ	
		น้อยกว่า 50%	หรือมากกว่า 50%	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25ปี	27	20	8	55
26-35 ปี	88	113	32	223
36-45 ปี	38	40	12	90
มากกว่า 45 ปี	7	12	3	22
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ	$\chi^2 = 3.750$			
แบบไค-สแควร์	Sig (2 Sided) = 0.710			

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.3 สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบุตร
 เครดิต

สมมติฐานทางสถิติ

$$3) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของสถานภาพสมรสกับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบุตร
 เครดิต

ตาราง 16 ผลการทดสอบระหว่างสถานภาพสมรสและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบุตรเครดิต

หน่วย : คน

สถานภาพสมรส	พฤติกรรมการบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น น้อยกว่า 50%	เพิ่มขึ้นเท่ากับ หรือมากกว่า 50%	
โสด	94	132	29	255
สมรส / อยู่ด้วยกัน	54	48	21	123
หย่า / หม้าย / แยกกันอยู่	12	5	5	22
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ	$\chi^2 = 11.282$			
แบบไค-สแควร์	Sig (2 Sided) = 0.024*			

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัย
 สำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$)
 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 คือ สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบุตร
 เครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.4 การศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต
สมมติฐานทางสถิติ

$$4) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 17 ผลการทดสอบระหว่างการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน

การศึกษา	พฤติกรรมบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น น้อยกว่า 50%	เพิ่มขึ้นเท่ากับ หรือมากกว่า 50%	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	24	9	58
ปริญญาตรี	91	103	31	225
สูงกว่าปริญญาตรี	44	58	15	117
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ	$\chi^2 = 1.111$			
แบบไค-สแควร์	Sig (2 Sided) = 0.892			

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.5 อาชีพมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานทางสถิติ

$$5) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของอาชีพกับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 18 ผลการทดสอบระหว่างอาชีพและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน

อาชีพ	พฤติกรรมการบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น น้อยกว่า 50%	เพิ่มขึ้นเท่ากับ หรือมากกว่า 50%	
ข้าราชการ / รับวิสาหกิจ	6	12	1	19
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	40	30	12	82
พนักงานบริษัทเอกชน	107	136	41	284
อื่น ๆ	7	7	1	15
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ	$\chi^2 = 7.150$			
แบบไค-สแควร์	Sig (2 Sided) = 0.307			

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.6 รายได้มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานทางสถิติ

$$6) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของรายได้กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 19 ผลการทดสอบระหว่างรายได้และการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน

รายได้	พฤติกรรมการบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นเท่ากับ	
		น้อยกว่า 50%	หรือมากกว่า 50%	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บ.	19	11	6	36
15,001 - 30,000 บ.	84	98	24	208
30,001 - 45,000 บ.	46	45	13	103
มากกว่า 45,000 บ.	11	31	12	53
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ	$\chi^2 = 14.636$			
แบบไค-สแควร์	Sig (2 Sided) = 0.023*			

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 คือ รายได้มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.7 จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานทางสถิติ

$$7) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของจำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 20 ผลการทดสอบระหว่างจำนวนบัตรเครดิตและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน

จำนวนบัตรเครดิต	พฤติกรรมการบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น น้อยกว่า 50%	เพิ่มขึ้นเท่ากับ หรือมากกว่า 50%	
1 – 2 ใบ	41	44	12	97
3 – 4 ใบ	79	81	25	185
5 ใบขึ้นไป	40	60	18	118
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ	$\chi^2 = 2.696$			
แบบไค-สแควร์	Sig (2 Sided) = 0.610			

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ จำนวนบัตรเครดิตไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.8 ระยะเวลาถือบัตรเครดิตมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานทางสถิติ

$$8) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของระยะเวลาถือบัตรเครดิตกับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 21 ผลการทดสอบระหว่างระยะเวลาถือบัตรเครดิตและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน

ระยะเวลาถือบัตรเครดิต	พฤติกรรมการบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นเท่ากับ	
		น้อยกว่า 50%	หรือมากกว่า 50%	
0 – 2 ปี	38	45	15	98
3 – 5 ปี	74	91	24	189
6 – 10 ปี	43	48	15	106
มากกว่า 10 ปี	5	1	1	7
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ	$\chi^2 = 3.863$			
แบบไค-สแควร์	Sig (2 Sided) = 0.695			

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ระยะเวลาถือบัตรเครดิตไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.9 วงเงินรวมของบัตรเครดิตมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

สมมติฐานทางสถิติ

$$9) H_0 : r_{AB} = 0$$

$$H_1 : r_{AB} \neq 0$$

เมื่อ r_{AB} เป็นความสัมพันธ์ของวงเงินรวมของบัตรเครดิตกับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 22 ผลการทดสอบระหว่างวงเงินรวมของบัตรเครดิตและการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

หน่วย : คน

วงเงินรวมของบัตรเครดิต	พฤติกรรมการบริโภค			รวม
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น น้อยกว่า 50%	เพิ่มขึ้นเท่ากับ หรือมากกว่า 50%	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บ.	16	19	3	38
50,001 – 100,000 บ.	41	39	12	92
100,001 – 150,000 บ.	53	67	22	142
มากกว่า 150,000 บ.	51	60	18	128
รวม	160	185	55	400
การทดสอบทางสถิติ แบบไค-สแควร์	$\chi^2 = 2.557$ Sig (2 Sided) = 0.862			

ที่มา : การคำนวณจากข้อมูลในแบบสอบถาม

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Sig) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ วงเงินรวมของบัตรเครดิตไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ตาราง 23 สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

ปัจจัย	การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต	
	มีความสัมพันธ์	ไม่มีความสัมพันธ์
เพศ	✓	
อายุ		✗
สถานภาพสมรส	✓	
การศึกษา		✗
อาชีพ		✗
รายได้	✓	
จำนวนบัตรเครดิต		✗
ระยะเวลาถือบัตรเครดิต		✗
วงเงินรวมของบัตรเครดิต		✗

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้แบบจำลองการถดถอยอย่างง่าย สามารถแสดงได้ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

$$C = 1.270 + 0.65 Y \dots\dots\dots(1)$$

$$t\text{-Statistic} \quad (4.504)^{**} \quad (92.805)^{**}$$

$$R^2 = 0.956$$

$$F\text{-Statistic} = 8612.781^{**}$$

โดย C	แทน	การบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต
Y	แทน	รายได้ของผู้ถือบัตรเครดิต
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความแปรผัน
t-Statistic	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ
F-Statistic	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากแบบจำลอง 1 ได้ค่า R² เท่ากับ 0.956 แสดงว่า การบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตสามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยเหล่านี้รวมกันร้อยละ 95.60 และอธิบายด้วยปัจจัยอื่น ๆ ที่มีได้นำมาพิจารณาในการศึกษาครั้งนี้ก็ร้อยละ 4.40 โดยแบบจำลองที่ได้นี้มีค่า F-Statistic เท่ากับ 8,612.781 มากกว่าค่าวิกฤตของ F-Statistic ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 4,052 แสดงว่าแบบจำลองนี้สามารถใช้ทำนายการบริโภคผ่านบัตรเครดิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้ของกลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตมีค่าเท่ากับ 0.65 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า ถ้ารายได้เพิ่มขึ้น 100 บาททำให้การบริโภคผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้น 65 บาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ ซึ่งตรงกับทฤษฎีรายได้ที่ว่า การบริโภคจะแปรผันไปในทิศทางเดียวกันกับรายได้ เมื่อพิจารณาค่า t-statistic ซึ่งมีค่าเท่ากับ 92.805 มากกว่าค่าวิกฤตของ t-Statistic ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 31.821 แสดงว่ารายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการบริโภคผ่านบัตรเครดิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภค ของผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อมูลและผลการวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิต ได้แก่ หน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิตและร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต ในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางในการในการวางแผนการตลาดเพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค และหน่วยงานซึ่งกำกับและควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิต ในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทาง ในการกำกับดูแลธุรกิจบัตรเครดิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยอาศัยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ณ ขนาดประชากรตั้งแต่ 100,000 คน ถึง ∞ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคลาดเคลื่อน 5%) โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง (วิรัช วรรณรัตน์, 2535 : 299)

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กระทำโดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต และวงเงินรวมของบัตรเครดิต มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตร
2. รายได้มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตในทิศทางเดียวกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยอาศัยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ณ ขนาดประชากรตั้งแต่ 100,000 คน ถึง ∞ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคลาดเคลื่อน 5%) โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง (วิรัช วรรณรัตน์, 2535 : 299)

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้หลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stages Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกสถานที่เก็บแบบสอบถามจากศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้า ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลการศึกษาวิจัย พบว่าสถานที่ที่ผู้ถือบัตรเครดิตนิยมไปใช้มากที่สุด คือ ศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้า (ธวัชชัย ประจักษ์ เสรณี, 2545 : 44)

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเขตปทุมวันมีจำนวนศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้าทั้งสิ้น 10 แห่ง (กระทรวงมหาดไทย, 2547. ออนไลน์.) ผู้วิจัยทำการจับฉลากเพื่อให้ได้ศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้าที่เก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ พลาซ่า ศูนย์การค้ามาบุญครองเซ็นเตอร์ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลชิดลม และศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรี

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยการกำหนดโควตา (Quota Sampling) โดยเก็บข้อมูลแห่งละ 100 ชุด

ขั้นที่ 4 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกระทำระหว่างวันที่ 23 – 30 ตุลาคม 2547 ใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลแห่งละ 2 วัน สถานที่ที่ใช้เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 4 แห่ง รวมเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 8 วัน ช่วงเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ 11.00 น. - 19.00 น. ของทุกวัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำแนกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด จำนวน 11 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ผู้วิจัยได้จากการออกแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการเลือกตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 23 - 31 ตุลาคม 2547 สถานที่ที่ใช้เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 4 แห่ง ใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลแห่งละ 2 วัน รวมเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 8 วัน ช่วงเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ 11.00 น. - 19.00 น. ของทุกวัน

2. ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) For Windows Version 11.5 โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบัตรเครดิตที่ถืออยู่ ระยะเวลาการถือบัตรเครดิต และวงเงินรวมของบัตรเครดิต โดยใช้ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคลาดเคลื่อน 5%)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้แบบจำลองการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.3 อายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.3 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 63.8 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.3 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 71 มีรายได้ระหว่าง 15,001- 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 52.0 ถือบัตรเครดิตจำนวน 3-5 ใบ คิดเป็นร้อยละ 46.3 มีระยะเวลาถือบัตรเครดิต 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.3 และมีวงเงินรวมของบัตรเครดิตระหว่าง 100,000 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.0

2. พฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ การได้ประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที คิดเป็นร้อยละ 41.25 และความสะดวกสบายและคล่องตัว คิดเป็นร้อยละ 31.75 เหตุผลลำดับที่ 2 ได้แก่ การได้รับสิทธิประโยชน์จากบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 39.25 เหตุผลลำดับที่ 3 ได้แก่ ความปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการถือเงินสด คิดเป็นร้อยละ 50.75

ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต โดยปัจจัยที่ค้ำถึงเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ ความจำเป็นในการใช้จ่ายครั้งนั้น คิดเป็นร้อยละ 77.25 ปัจจัยที่ค้ำถึงเป็นลำดับที่ 2 ได้แก่ วงเงินบัตรเครดิตที่เหลืออยู่ คิดเป็นร้อยละ 35.00 และรายได้สุทธิในเดือนนั้น คิดเป็นร้อยละ 23.50 ปัจจัยที่ค้ำถึงเป็นลำดับที่ 3 ได้แก่ รายจ่ายทั้งหมดในเดือนนั้น คิดเป็นร้อยละ 46.50 และ ความสามารถในการชำระคืนเต็มจำนวน คิดเป็นร้อยละ 17.75

สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิตลำดับที่ 1 ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า / ศูนย์การค้า คิดเป็นร้อยละ 50.75 และ ปั้มน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 22.25 ลำดับที่ 2 และ 3 ได้แก่ ซูเปอร์มาร์เก็ต คิดเป็นร้อยละ 41.50 และ 39.25 ตามลำดับ

หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิตลำดับที่ 1 ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 46.00 หมวดสินค้าและบริการลำดับที่ 2 ได้แก่ หมวดเครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 58.00 หมวดสินค้าและบริการลำดับที่ 3 ได้แก่ หมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 40.00

การชำระหนี้บัตรเครดิต ส่วนใหญ่ชำระเต็มจำนวนยอดการใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 64.25 จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต 201-500 บาทต่อครั้ง ความถี่ในการใช้บัตรเครดิตต่อเดือน 6-10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.75 มีการบริโภคผ่านบัตรเครดิตระหว่าง 3,001-6,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 44.3 มีการบริโภคระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 52.3

ด้านการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่บริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 50% ของการบริโภคเดิม คิดเป็นร้อยละ 46.25 โดยเป็นการบริโภคเพิ่มขึ้นในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย และหมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ พบว่า เพศ สถานภาพสมรส และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นเพศหญิงมีการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิตมากกว่าเพศชาย ผู้ถือบัตรเครดิตที่มีสถานภาพโสดมีการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิตมากกว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่สมรส หรือหย่าร้าง และผู้ถือบัตรเครดิตที่รายได้สูงมีการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิตมากกว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท

4. ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้แบบจำลองการถดถอยอย่างง่าย พบว่า โดยผู้ถือบัตรเครดิตมีการบริโภคเมื่อรายได้เท่ากับศูนย์เท่ากับ 1,270 บาทและค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคเท่ากับ 0.65 และรายได้มีความสัมพันธ์กับการบริโภคในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคที่ขึ้นอยู่กับรายได้ ที่กล่าวว่า การบริโภคและรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต กรณีศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. พฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิต มีเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตเป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ได้แก่ การได้ประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที การได้รับสิทธิประโยชน์จากบัตรเครดิต และความปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการถือเงินสด ตามลำดับ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลิพา ลิ้มโอภาสมณี (2541 : 55) ที่พบว่า เหตุผลที่ผู้ถือบัตรเครดิตใช้บัตร ได้แก่ การมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย และผ่อนชำระได้ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณี เนตรรักษ์สกุล (2533 : 42) ที่พบว่า เหตุผลที่ผู้ถือบัตรเครดิตใช้บัตร ได้แก่ ความสะดวก ความปลอดภัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปีที่ทำการศึกษามีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เหตุผลในการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรใน

ด้านการได้ประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที อาจทำให้พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตเปลี่ยนแปลง โดยเป็นการบริโภคเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในหมวดสินค้าและบริการฟุ่มเฟือย ทั้งนี้เนื่องจากสามารถซื้อก่อนจ่ายทีหลัง หรือผ่อนชำระได้

ในด้านปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิตโดยคำนึงถึงปัจจัยลำดับที่ 1, 2 และ 3 ได้แก่ ความจำเป็นในการใช้จ่ายวงเงินบัตรเครดิตที่เหลืออยู่ และ รายจ่ายทั้งหมดในเดือนนั้น ตามลำดับ ทั้งนี้แสดงว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิตก็ยังคงคำนึงถึงความจำเป็นในการบริโภค รายจ่ายของตน อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ถือบัตรเครดิตตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรเครดิตโดยคำนึงถึงวงเงินบัตรเครดิตที่เหลืออยู่เป็นลำดับที่ 2 นั้น อาจทำให้ผู้ถือบัตรเครดิตมีพฤติกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสามารถซื้อก่อนจ่ายทีหลัง หรือผ่อนชำระได้

ในด้านสถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตนิยมใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในสถานที่เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า / ศูนย์การค้า บิมน้ำมัน และ ซูเปอร์มาร์เก็ต ตามลำดับ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลิพา ลิมโสภาสมณี (2541 : 56) และ ชวิชัย ประจักษ์เสรี (2545 : 44) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตนิยมใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในห้างสรรพสินค้ามากที่สุด รองลงมา คือ ซูเปอร์มาร์เก็ต อย่างไรก็ตาม การที่ผู้บริโภคนิยมใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในห้างสรรพสินค้าเป็นอันดับ 1 นั้น อาจทำให้ผู้ถือบัตรเครดิตมีพฤติกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเป็นสถานที่ที่จำหน่ายสินค้าและบริการในราคาค่อนข้างสูง

ในด้านหมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตนิยมใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในหมวดสินค้าและบริการเป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย และ หมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปนีย์ กันตามระ (2538 : 61) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายด้านอาหารมากที่สุด อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ถือบัตรเครดิตมีการบริโภคผ่านบัตรเครดิตในหมวดสินค้าข้างต้นโดยเฉพาะถ้าเป็นสินค้าและบริการประเภทฟุ่มเฟือย อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการพฤติกรรมการบริโภค โดยบริโภคเพิ่มขึ้นได้

ในด้านการชำระหนี้บัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการชำระหนี้บัตรเครดิตเต็มจำนวน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ถือบัตรเครดิตไม่ต้องการเสียดอกเบี้ยให้สถาบันผู้ออกบัตรเครดิต ซึ่งเรียกเก็บในอัตราที่ค่อนข้างสูง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุรัตน์ รัตนวราหะ (2540 : 54) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการชำระหนี้บัตรเครดิตเต็มจำนวน

ในด้านจำนวนขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีจำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต 201-500 บาทต่อครั้ง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุช ชาญศิริวงศ์ (2546 : 43) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีจำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิต 400 บาทต่อครั้ง

ในด้านความถี่ในการใช้บัตรเครดิตต่อเดือน พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต 6-10 ครั้งต่อเดือน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลิพา ลิมโสภาสมณี (2541 : 56)

ธวัชชัย ประจักษ์เสรี (2545 : 45) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต 1-5 ครั้งต่อเดือน ทั้งนี้เนื่องจาก ในปัจจุบันการแข่งขันในธุรกิจบัตรเครดิตอย่างรุนแรง ทำให้หน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิตแข่งขันให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ถือบัตรเครดิตในการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ส่งผลให้การใช้ผ่านบัตรเครดิตมีจำนวนบ่อยครั้งขึ้น และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล ลากสมบูรณ์ชัย (2546 : 78) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต 1-5 ครั้งต่อเดือนเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยเป็นผู้ถือบัตรเครดิตออนไลน์ ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 7,000 บาทขึ้นไป

ในด้านการบริโภคผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการบริโภคผ่านบัตรเครดิตระหว่าง 3,001 – 6,000 บาทต่อเดือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ประจักษ์เสรี (2545 : 46) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการบริโภคผ่านบัตรเครดิตระหว่าง 2,501 – 5,000 บาทต่อเดือน และ สาลิพา ลิ้มอาภาสมณี (2541 : 57) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการบริโภคผ่านบัตรเครดิตระหว่าง 1,000 – 5,000 บาทต่อเดือน อย่างไรก็ตาม ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุช ชาญศิริวงศ์ (2546 : 65) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการบริโภคผ่านบัตรเครดิตเฉลี่ย 8,920 บาท ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยเป็นผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารชาติแบงก์เท่านั้น

ในด้านการบริโภคต่อเดือน พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการบริโภคระหว่าง 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน ทั้งนี้เมื่อเทียบกับรายได้ต่อเดือนของผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท พบว่า การบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตเมื่อเทียบรายได้ต่อเดือนค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี ซึ่งเป็นช่วงเริ่มทำงาน ในช่วงนี้อาจมีการบริโภคหรือลงทุนในสินทรัพย์ใหญ่ เช่น รถยนต์ บ้าน ฯลฯ

ในด้านการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต โดยบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 50 หลังมีบัตรเครดิต ทั้งนี้เนื่องจาก การมีบัตรเครดิตทำให้ผู้ถือบัตรมีรายได้และอำนาจซื้อเพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นจากวงเงินบัตรเครดิตที่ได้ ทำให้ผู้ถือบัตรสะดวกสบายไม่ต้องพกเงินสดติดตัวมาก เมื่อต้องการจับจ่ายใช้สอยก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องใช้เงินสด ทำให้การตัดสินใจบริโภคใช้เวลาสั้นมาก ในขณะที่การใช้จ่ายด้วยเงินสดอาจทำให้เกิดความลังเลใจ หรือตัดสินใจบริโภคนานเนื่องจากเสียดายเงินและอาจเปลี่ยนใจไม่บริโภคได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุรัตน์ รัตนวราหะ (2540 : 52) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตมีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตโดยบริโภคเพิ่มขึ้น

ในด้านการเปลี่ยนแปลงการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการหลังมีบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต โดยบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 50 ในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย และหมวดบันเทิงและการท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากหมวดสินค้านี้ดังกล่าว ร้านค้าผู้รับบัตรเครดิตนิยมจัดรายการส่งเสริมการขาย โดยให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ถือบัตรเครดิต ทำให้ผู้ถือบัตรมีการบริโภคในหมวดสินค้าและบริการดังกล่าวเพิ่มขึ้นหลังจากมีบัตรเครดิต อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ถือบัตรเครดิตมีการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิต

โดยเฉพาะถ้าเป็นสินค้าและบริการประเภทฟุ่มเฟือยนั้น จะเป็นการสร้างนิสัยการบริโภคที่ผิด เป็นการสร้างภาระหนี้สินในอนาคต ทำให้การบริโภคและการออมในอนาคตลดลง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศ สถานภาพสมรส และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นเพศหญิงมีการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิตมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศหญิงเป็นเพศที่นิยมจับจ่ายซื้อสินค้าและบริการในห้างสรรพสินค้าหรือศูนย์การค้า ซึ่งเป็นสถานที่ที่นิยมใช้บัตรเครดิตมากที่สุด ทำให้ผู้ถือบัตรเครดิตได้รับความสะดวกสบาย คล่องตัว และมีการบริโภคเพิ่มขึ้นมากกว่าเพศชาย ผู้ถือบัตรเครดิตที่มีสถานภาพโสดมีการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิตมากกว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่สมรส หรือหย่าร้าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ถือบัตรที่มีสถานภาพโสดมีภาระค่าใช้จ่ายที่จำเป็นน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรส หรือหย่าร้าง ที่มีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูครอบครัวและบุตรมากกว่า จึงมีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิตแตกต่างจากผู้ถือบัตรเครดิตที่มีสถานภาพโสด และผู้ถือบัตรเครดิตที่รายได้สูงมีการบริโภคเพิ่มขึ้นหลังมีบัตรเครดิตมากกว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่มีรายได้ได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ถือบัตรเครดิตที่มีรายได้สูงมีความสามารถในการบริโภคเพิ่มขึ้น และความสามารถในการชำระคืนมากกว่าผู้ที่รายได้ได้น้อย ซึ่งผลที่ได้ส่วนหนึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุรัตน์ รัตนวราหะ (2540 : 60) และ คุณีรัตน์ แวมณีนววรรณ (2539 : 61-68) ที่พบว่า สถานภาพสมรส และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 อย่างไรก็ตาม ส่วนหนึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภาณุรัตน์ รัตนวราหะ (2540 : 67) และ คุณีรัตน์ แวมณีนววรรณ (2539 : 61) ที่พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยงานวิจัยทั้งสองเรื่องพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นเพศชายหรือเพศหญิงมีพฤติกรรมในการเปลี่ยนแปลงการบริโภคหลังมีบัตรเครดิตคล้ายคลึงกัน โดยบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการเท่านั้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต โดยใช้แบบจำลองการถดถอยอย่างง่าย พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตมีการบริโภคเมื่อรายได้เท่ากับศูนย์เท่ากับ 1,270 บาท และค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคเท่ากับ 0.65 โดยรายได้และการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคที่ขึ้นอยู่กับรายได้ ที่กล่าวว่า การบริโภคและรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณีรัตน์ แวมณีนววรรณ (2539 : 70) ที่พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตมีค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคเท่ากับ 0.73 และรายได้กับ

การบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิตในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26-35 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ระหว่าง 15,001- 30,000 บาทต่อเดือน

จากผลการศึกษาดังกล่าว หน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิตสามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ได้ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	
อายุ	26-35 ปี
สถานภาพสมรส	โสด
การศึกษา	ปริญญาตรีขึ้นไป
อาชีพ	พนักงานบริษัทเอกชน
รายได้ต่อเดือน	15,001 – 30,000 บาท

และจากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตลำดับแรก คือ การได้ประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที สถานที่ที่ใช้บัตรเครดิต ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า / ศูนย์การค้า ปั้มน้ำมัน และซูเปอร์มาร์เก็ต หมวดสินค้าและบริการที่ใช้บัตรเครดิตบ่อยที่สุด ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม มีความถี่ในการใช้บัตรเครดิต 6-10 ครั้งต่อเดือน หลังมีบัตรเครดิต ผู้ถือบัตรมีการบริโภคเพิ่มขึ้นในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย และหมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิตสามารถใช้การจัดการอุปสงค์ (Demand Management) จากข้อมูลข้างต้น ดังนี้

1.1 ผลิตภัณฑ์และบริการ (Product and service) เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้มีอายุน้อย อยู่ในช่วงวัยเริ่มต้นทำงาน หน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิตควรมีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่มนี้ เช่น บัตรเครดิตที่มีรูปลักษณะทันสมัย มั่นใจ สีสันสดใส การออกบัตรร่วมกับห้างสรรพสินค้า ร้านค้า หรือ องค์กรชั้นนำต่าง ๆ การออกบัตรเครดิตโดยเจาะกลุ่มลูกค้าเจาะจง เช่น บัตรเครดิตสำหรับผู้หญิง แพทย์ เป็นต้น

1.2 การตั้งราคา (Pricing) จากการศึกษาพบว่า เหตุผลในการใช้บัตรเครดิตที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การได้ประโยชน์จากการไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที ดังนั้นหน่วยงานผู้ออกบัตรสามารถจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตโดยให้ระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยยาวนานกว่าคู่แข่ง

1.3 การจัดจำหน่าย (Place) โดยเน้นการเพิ่มช่องทางการรับสมัครบัตรเครดิตให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และมีการศึกษาสูง ได้แก่ การจัดวางกล่องบรรจุใบคำขอสินเชื่อบัตรเครดิต ตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งอาคารสำนักงานหรือร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต การให้พนักงานขายออกไปรับสมัครบัตรเครดิตตามสถานที่ที่กลุ่มเป้าหมายอยู่ เช่น อาคารสำนักงาน ศูนย์การค้า หรือห้างสรรพสินค้า การรับสมัครบัตรเครดิตผ่านทางเว็บไซต์ เป็นต้น

1.4 การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

1.4.1 การโฆษณา (Advertising) ควรใช้สื่อโฆษณาที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนทำงานรุ่นใหม่ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา โดยเน้นในสถานที่ที่กลุ่มเป้าหมายอยู่ เช่น อาคารสำนักงาน เส้นทางคมนาคมหลัก ศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้า เป็นต้น หนังสือพิมพ์ธุรกิจ นิตยสารคนทำงาน และทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

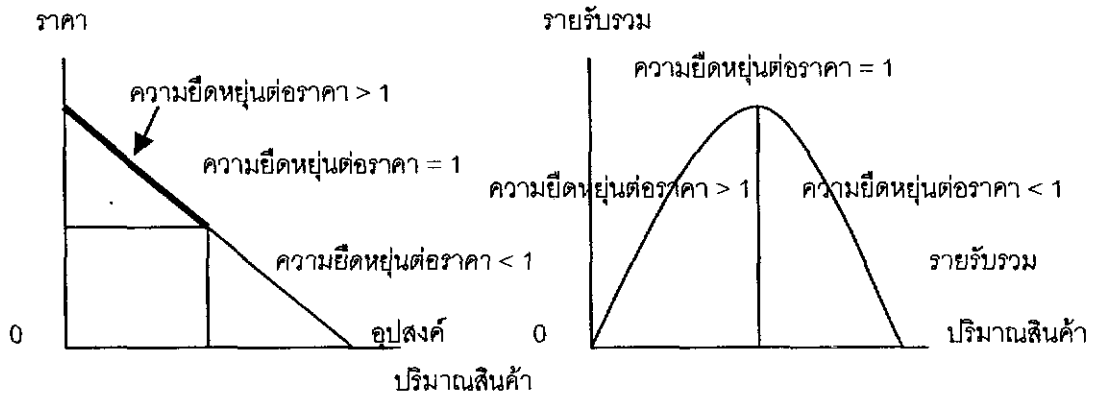
1.4.2 การให้ข่าวและประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relation) ควรใช้การแจ้งข่าวสารและสิทธิประโยชน์จากบัตรเครดิต เช่น รายการส่งเสริมการขายพิเศษ การให้ส่วนลดของสมนาคุณ การจับฉลากชิงรางวัล โปรแกรมการสะสมคะแนน เป็นต้น ผ่านทางจดหมายแจ้งยอดการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตทุก ๆ เดือน ใช้กลยุทธ์การตลาดเพื่อสังคม เช่น สนับสนุนกิจกรรมกีฬา แรลลี่การกุศล เพื่อเป็นการสร้างภาพพจน์ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมที่อาศัยอยู่

1.4.3 การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) ควรใช้การส่งเสริมการขายโดยเน้นหมวดสินค้าและบริการที่ผู้ถือบัตรนิยมใช้ และมีค่าความยืดหยุ่นสูง ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย และหมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว โดยให้ส่วนลดพิเศษ ของสมนาคุณ หรือการจับฉลากชิงรางวัล เมื่อใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

2. จากการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีการบริโภคผ่านบัตรเครดิต 3,001 – 6,000 บาทต่อเดือน ในขณะที่มีการบริโภครวม 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการบริโภคผ่านบัตรเครดิตต่อการบริโภครวมยังอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำ ดังนั้น หน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิตและร้านค้าผู้รับบัตรเครดิตสามารถเพิ่มรายได้จากการขายสินค้าและบริการและค่าธรรมเนียมการใช้บัตรเครดิต โดยกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตโดยหันมาใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตแทนเงินสดมากขึ้น ผ่านการออกกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดร่วมกัน เช่น การให้ส่วนลดพิเศษ การให้ของสมนาคุณ การจับฉลากชิงรางวัล โปรแกรมสะสมคะแนน การยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปี เป็นต้น

3. จากการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในหมวดสินค้าและบริการ ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย และหมวดการบันเทิงการท่องเที่ยว ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นสามารถนำมาใช้ในการจัดการอุปสงค์ของร้านค้าผู้รับบัตรเครดิตได้ โดยหากพบว่าสินค้าและบริการของตนเป็นสินค้าที่มีค่าความยืดหยุ่นสูง ก็สามารถใช้กระตุ้นให้เกิดการบริโภคมากขึ้นได้โดยการใช้กลยุทธ์ลดราคาสินค้าเมื่อผู้บริโภคใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ซึ่งจะทำให้ผู้ถือบัตรเครดิตเกิดความรู้สึกว่าสินค้านั้นมีราคาถูกลงและส่งผลให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้น ซึ่งตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวว่า การลดลงของราคาสินค้าจะทำให้

ให้การบริโภคเพิ่มขึ้น และรายรับรวมของผู้ขายเพิ่มขึ้นถ้าอุปสงค์ต่อราคาของสินค้าชนิดนั้น ๆ มีความยืดหยุ่นสูง ดังรูปประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาและรายรับรวมของร้านค้าผู้ออกบัตรเครดิต

4. จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีบัตรเครดิตมากกว่า 2 ใบ และได้รับวงเงินรวมของบัตรเครดิตมากกว่า 100,000 บาท ซึ่งเมื่อเทียบวงเงินบัตรเครดิตกับรายได้เฉลี่ยของผู้ถือบัตรเครดิตแล้วนั้นพบว่าสูงกว่าหลายเท่าตัว การที่ผู้ถือบัตรเครดิตได้รับวงเงินสินเชื่อสูงเมื่อเทียบกับความสามารถในการชำระคิ่นั้น หากผู้ถือบัตรเครดิตไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายของตนเองได้ อาจทำให้เกิดปัญหาหนี้ค้างชำระของหน่วยงานผู้ออกบัตรเครดิต และระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นหน่วยงานผู้ออกบัตรควรมีนโยบายในการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 นโยบายการอนุมัติสินเชื่อบัตรเครดิต ควรพิจารณาถึงรายได้ที่ใช้จ่ายได้ ความสามารถในการชำระคืน ประวัติการผ่อนชำระ และวงเงินรวมของทุกบัตรเครดิตที่ผู้ถือบัตรได้รับ

2.2 การบริหารและติดตามหนี้ โดยมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและขั้นตอนการติดตามหนี้ที่มีประสิทธิภาพ

2.3 นโยบายการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยใช้นโยบายในการจัดชั้นลูกหนี้ตามจำนวนงวดที่ลูกหนี้ค้างชำระ ได้แก่ การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน การตัดหนี้สูญ (Write-off) และการควบคุมสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อยอดลูกหนี้การค้ารวมให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

5. จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่นิยมใช้จ่ายในห้างสรรพสินค้า / ศูนย์การค้าซึ่งราคาสินค้าค่อนข้างสูง และหลังจากมีบัตรเครดิต ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยเป็นการบริโภคเพิ่มขึ้นในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดเครื่องแต่งกาย และหมวดการบันเทิงและการท่องเที่ยว ซึ่งจัดว่าเป็นหมวดสินค้าและบริการฟุ่มเฟือย อีกทั้งจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต พบว่า ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตมีค่าเท่ากับ

0.65 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้ถือบัตรเครดิตมีรายได้ 100 บาท จะนำไปบริโภค 65 บาท และเก็บออม 35 บาท ดังนั้นการที่ผู้ถือบัตรเครดิตมีการบริโภคเพิ่มขึ้นและออมลดลง อาจส่งผลให้เงินออมของประเทศลดลง ซึ่งเงินออมนี้ในระยะยาวจะถูกเปลี่ยนไปเป็นการลงทุนเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนเงินออมภายในประเทศเพื่อการลงทุนได้

ดังนั้นหน่วยงานผู้กำกับดูแลธุรกิจบัตรเครดิต ควรศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ หาแนวทางควบคุมดูแลคุณสมบัติของผู้ถือบัตรเครดิต ดูแลการใช้จ่ายอันเกิดจากบัตรเครดิต รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ถือบัตรเครดิตใช้จ่ายอย่างประหยัด โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสมจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ และป้องกันผลอันไม่พึงปรารถนาที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัย โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บัตรเครดิตให้ครอบคลุมทุกเขตในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และต่างจังหวัด
2. การศึกษาวิจัยโดยใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability sampling) เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือและการกระจายข้อมูลที่ตี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. (2547). *แผนที่เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์).* กรุงเทพฯ : กองสารสนเทศภูมิศาสตร์ สำนักงานนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. แหล่งที่มา: <http://www.moi.go.th>. วันที่สืบค้น 6 สิงหาคม 2547.
- กิตติศักดิ์ มีฤทธิ์. (2545). *ความพึงพอใจในการใช้บัตรเครดิตอเมริกันเอ็กซ์เพรส (Amex) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร.* สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2538). *การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คุณิรัตน์ แวมณีวรรณ. (2539). *พฤติกรรมในการบริโภคและการออมของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จารุณี เกี่ยมณี. (2537). *การศึกษารูปแบบการบริโภคและฟังก์ชันการบริโภคในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. (2535). *เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐาปนีย์ กันตามระ. (2538). *การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- ดำรงค์ ทิพย์โยธา. (2545). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS for Windows version 10.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2547). *การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตร. (ออนไลน์).* แหล่งที่มา: <http://www.bot.or.th>. วันที่สืบค้น 20 มิถุนายน 2547.
- _____. (2545) *ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58. (ออนไลน์).* แหล่งที่มา : <http://www.bot.or.th>. วันที่สืบค้น 27 มิถุนายน 2547.
- _____. (2545) *ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต สำหรับผู้ประกอบการบัตรเครดิต. (ออนไลน์).* แหล่งที่มา : <http://www.bot.or.th>. วันที่สืบค้น 27 มิถุนายน 2547.

- ธวัชชัย ประจักษ์เศรณี. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตชนิดดีแบงก์วีซ่าในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรเดช สนองทวีพร. (2540). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภคที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร*. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. แหล่งที่มา: <http://www.tiac.or.th>. วันที่สืบค้น 10 กรกฎาคม 2547.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรวีร์ หัตถกรรม. (2541). *วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต*. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรีชา กรินชัย. (2539). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตภายในประเทศ : กรณีศึกษาพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ สำนักงานใหญ่*. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. แหล่งที่มา: <http://www.tiac.or.th>. วันที่สืบค้น 30 กรกฎาคม 2547.
- ปิยสวัสดิ์ อัมระนันทน์. (2546, 1 มกราคม). *ระวิงหนีบัตรเครดิตไทย ก่อฟองสบู่เทียมแก้ไขยาก*. กรุงเทพฯธุรกิจ. หน้า 22.
- ปิยะฉัตร รัตนวิบูลย์. (2541). *การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการ*. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. แหล่งที่มา: <http://www.tiac.or.th>. วันที่สืบค้น 10 กรกฎาคม 2547.
- พจนมาลย์ พึ่งน้อย. (2539). *ความต้องการใช้บัตรเครดิตในประเทศไทย*. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. แหล่งที่มา: <http://www.tiac.or.th>. วันที่สืบค้น 10 กรกฎาคม 2547.
- พรเทพ สมเชื้อเวียง. (2541). *ผลของบัตรเครดิตต่อการใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชน*. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. แหล่งที่มา: <http://www.tiac.or.th>. วันที่สืบค้น 30 กรกฎาคม 2547.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *พิมพ์ครั้งที่ 7. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล ลาภสมบุรณ์ชัย. (2546). *ความพึงพอใจในการใช้บัตรเครดิตออนไลน์ของผู้ถือบัตร ในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล เตี้ยวงษ์สุวรรณ. (2537). *การวิเคราะห์อุปสงค์บัตรเครดิตภายในประเทศที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ภานุรัตน์ รัตนวราหะ. (2540). *พฤติกรรมในการบริโภคและการออมของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- วิรัช วรรณรัตน์. (2535). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2540). *หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาลีพา ลีมีโอภาสมณี. (2541). *พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต กรณีศึกษา : พนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุมนา วุฒิพงษ์รักษา. (2537). *เหตุผลของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณณี เนตรรักษ์สกุล. (2533). *พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต : ศึกษาเฉพาะบัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). *การวิจัยธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ เอ็น การพิมพ์.
- อนุช ชาญศิริวงศ์. (2546). *การเปรียบเทียบความพึงพอใจและพฤติกรรมของผู้ถือบัตรเครดิตวีซ่าระหว่างธนาคารซีทีแบงก์และธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Slavin, Stephen L. (1998). *Macroeconomics*. 5th ed. United state of America : McGraw-Hill.
- Frank, David M. (2001). *To switch or not to switch : An examination of consumer behavior in the credit card industry*. (online). Available : <http://www.ionacollege/present/macroconomics/html>. Retrieved July 15, 2004.
- Pippow, Ingo, and Detleaf Schoder. (2002). *The demand for stored valued payment instruments*. Freiburg : Institute for Computer Science and Social Studies, Albert-Lugwigs University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ค่าทางสถิติการกำหนดขนาดตัวอย่าง

ตาราง 24 จำนวนขนาดตัวอย่างจากร้อยละการตัดสินใจ

Sample Size for Specified Confidence Limits and Precision**When Sampling Attributes in Percent**

Size of Population (N)	Sample Size (n) for Precision (e) of					
	±1%	±2%	±3%	±4%	±5%	±10%
500	b	b	b	b	222	83
1,000	b	b	b	385	286	91
1,500	b	b	638	441	316	94
2,000	b	b	714	476	333	95
2,500	b	1,250	769	500	345	96
3,000	b	1,364	811	517	353	97
3,500	b	1,458	843	530	359	97
4,000	b	1,538	870	541	364	98
4,500	b	1,607	891	549	367	98
5,000	b	1,667	909	556	370	98
6,000	b	1,765	938	566	375	98
7,000	b	1,842	959	574	378	99
8,000	b	1,905	976	580	381	99
9,000	b	1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000	8,333	2,381	1,087	617	397	100
100,000	9,091	2,439	1,099	621	398	100
→ ∞	10,000	2,500	1,111	625	400	100

ที่มา : วิรัช วรรณรัตน์. (2535 : 299) ; อ้างอิงจาก Yamane. (1973). Statistics : An Introductory Analysis.)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

คำชี้แจง

เลขที่.....

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

**พฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต
กรณีศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร**

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต กรณีศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร" ของนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยสอบถามผู้ถือบัตรเครดิตในด้านต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

ผู้ทำการวิจัยใคร่ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้มาผู้ทำการวิจัยจะถือเป็นความลับ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายแก่ท่านแต่ประการใด และจะนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะในการวิจัยนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณ

น.ส. อภิชนา ศรีมณีมงคล

ผู้ศึกษาวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต

- 1 เพศ ชาย หญิง
- 2 อายุ.....ปี
- 3 สถานภาพสมรส

☐ โสด	☐ สมรส / อยู่ด้วยกัน
☐ หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
ระดับการศึกษา	
☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- 4 อาชีพหลัก

☐ รัฐบาล / รัฐวิสาหกิจ	☐ กิจการส่วนตัว / ค้าขาย
☐ พนักงานบริษัทเอกชน	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- 5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (รวมทั้งรายได้ประจำและรายได้พิเศษอื่น ๆ).....บาท
- 6 จำนวนบัตรเครดิตที่ท่านถืออยู่ในปัจจุบันมีทั้งหมด.....ใบ
- 7 ท่านใช้บัตรเครดิตมาเป็นระยะเวลา.....ปี (นับตั้งแต่มีบัตรเครดิตใบแรก)
- 8 วงเงินบัตรเครดิตที่ท่านได้รับรวมทั้งหมดทุกใบในปัจจุบัน.....บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต

- 1 เหตุผลที่ท่านเลือกใช้บัตรเครดิตในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค (เรียงตามลำดับความสำคัญ โดย 1 = สำคัญที่สุด และ 2, 3, ..., 8 สำคัญรองลงมาตามลำดับ)

☐ ได้ประโยชน์จากการไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที
☐ ปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการถือเงินสด
☐ มีความสะดวกสบายและคล่องตัว
☐ ได้รับสิทธิประโยชน์จากบัตรเครดิต
☐ ได้รับการยอมรับหรือความเชื่อถือจากสังคม
☐ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ทางสังคม
☐ เลียนแบบผู้อื่น
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

- 2 ทุกครั้งที่ท่านตัดสินใจใช้จ่ายเพื่อการบริโภคผ่านบัตรเครดิต ท่านคำนึงถึงสิ่งใดมากที่สุด (เรียงตามลำดับความสำคัญ โดย 1 = สำคัญที่สุด และ 2, 3, ..., 7 สำคัญรองลงมาตามลำดับ)
- ความสามารถในการชำระคืนเต็มจำนวน
 - วงเงินที่เหลืออยู่
 - อัตราดอกเบี้ย (หากไม่สามารถชำระทันตามกำหนดเวลา)
 - ความจำเป็นในการใช้จ่ายครั้งนั้น
 - รายได้สุทธิในเดือนนั้น
 - ใช้จ่ายทั้งหมดในเดือนนั้น
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- 3 สถานที่ที่ท่านใช้บัตรเครดิต (เรียงตามลำดับความสำคัญ โดย 1 = สำคัญที่สุด และ 2, 3, ..., 6 สำคัญรองลงมาตามลำดับ)
- ห้างสรรพสินค้า / ศูนย์การค้า
 - ภัตตาคาร / ร้านอาหาร
 - แหล่งบันเทิง / ท่องเที่ยว
 - ซูเปอร์มาร์เก็ต
 - ปั๊มน้ำมัน
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- 4 หมวดสินค้าและบริการที่ท่านซื้อผ่านบัตรเครดิต (เรียงตามลำดับความสำคัญ โดย 1 = สำคัญที่สุด และ 2, 3, ..., 8 สำคัญรองลงมาตามลำดับ)
- หมวดอาหารและเครื่องดื่ม
 - หมวดเคหสถาน และเครื่องใช้ในบ้าน
 - หมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร
 - หมวดการบันเทิง และการท่องเที่ยว
 - หมวดเครื่องแต่งกาย
 - หมวดยารักษาโรคและการตรวจรักษา
 - หมวดการอ่าน และการศึกษา
 - หมวดยาสูบและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- 5 จำนวนเงินขั้นต่ำโดยเฉลี่ยที่ท่านตัดสินใจใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดในแต่ละครั้ง.....บาท
- 6 ท่านใช้บัตรเครดิตในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคเฉลี่ยเดือนละ.....ครั้ง
- 7 โดยปกติท่านชำระหนี้บัตรเครดิตต่อเดือนในลักษณะใด
- ตามยอดชำระขั้นต่ำ
 - เต็มจำนวนยอดการใช้จ่าย
 - มากกว่ายอดชำระขั้นต่ำ แต่ไม่เกินร้อยละ 50
 - มากกว่าร้อยละ 50 แต่ไม่เต็มยอดการใช้จ่าย
- 8 ท่านมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคผ่านบัตรเครดิต (สำหรับตนเอง) เดือนละ.....บาท
- 9 ท่านมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคผ่านบัตรเครดิต (โดยรวม) เดือนละ.....บาท
- 10 ท่านมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคทั้งกรณีผ่านบัตรเครดิตและไม่ผ่านบัตรเครดิต (สำหรับตนเอง) เดือนละ.....บาท
- 11 ท่านมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคทั้งกรณีผ่านบัตรเครดิตและไม่ผ่านบัตรเครดิต (โดยรวม) เดือนละ.....บาท

	ค่าใช้จ่ายสำหรับตนเอง	ค่าใช้จ่ายโดยรวม
หมวดพาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร	☐ ไม่เปลี่ยนแปลง ☐ เปลี่ยนแปลง ☐ เพิ่มขึ้น.....เท่า หรือ.....% ☐ ลดลง.....เท่า หรือ.....%	☐ ไม่เปลี่ยนแปลง ☐ เปลี่ยนแปลง ☐ เพิ่มขึ้น.....เท่า หรือ.....% ☐ ลดลง.....เท่า หรือ.....%
หมวดการอ่าน และการศึกษา	☐ ไม่เปลี่ยนแปลง ☐ เปลี่ยนแปลง ☐ เพิ่มขึ้น.....เท่า หรือ.....% ☐ ลดลง.....เท่า หรือ.....%	☐ ไม่เปลี่ยนแปลง ☐ เปลี่ยนแปลง ☐ เพิ่มขึ้น.....เท่า หรือ.....% ☐ ลดลง.....เท่า หรือ.....%
หมวดการบันเทิง และการท่องเที่ยว	☐ ไม่เปลี่ยนแปลง ☐ เปลี่ยนแปลง ☐ เพิ่มขึ้น.....เท่า หรือ.....% ☐ ลดลง.....เท่า หรือ.....%	☐ ไม่เปลี่ยนแปลง ☐ เปลี่ยนแปลง ☐ เพิ่มขึ้น.....เท่า หรือ.....% ☐ ลดลง.....เท่า หรือ.....%
หมวดยาสูบและ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	☐ ไม่เปลี่ยนแปลง ☐ เปลี่ยนแปลง ☐ เพิ่มขึ้น.....เท่า หรือ.....% ☐ ลดลง.....เท่า หรือ.....%	☐ ไม่เปลี่ยนแปลง ☐ เปลี่ยนแปลง ☐ เพิ่มขึ้น.....เท่า หรือ.....% ☐ ลดลง.....เท่า หรือ.....%

ขอขอบพระคุณ

ภาคผนวก ค

ข้อมูลดิบที่รวบรวมจากแบบสอบถาม

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
1	1	39	2	2	3	35000	4	6	200000	10000	30000	1
2	2	35	1	2	3	16500	2	7	50000	2000	12000	1
3	2	29	1	3	4	48000	4	6	150000	10000	25000	2
4	1	32	1	2	2	18500	1	5	50000	4500	12000	1
5	2	31	1	2	2	24000	5	3	160000	6000	15000	2
6	1	36	1	2	3	22500	2	4	50000	6000	13000	2
7	1	37	1	2	3	24000	2	3	100000	12000	15000	1
8	2	31	1	3	1	42000	2	4	150000	6000	20000	2
9	2	43	2	1	3	52000	5	6	120000	6000	34000	2
10	2	35	1	2	3	18500	2	5	75000	4000	12000	1
11	2	25	1	2	3	28000	5	1	250000	3000	21000	2
12	1	29	1	3	3	24000	6	5	100000	10000	15000	1
13	2	35	1	2	3	18000	2	6	50000	3000	13000	2
14	1	29	1	2	3	35000	4	2	120000	5500	30000	2
15	2	35	1	2	3	17000	5	5	80000	4000	12000	2
16	1	29	1	1	3	24000	2	5	100000	5000	15000	1
17	1	26	1	2	3	23500	5	5	150000	5000	15000	2
18	2	27	2	2	3	15000	1	2	70000	2000	12000	1
19	1	26	1	2	3	30000	3	5	150000	5000	18000	2
20	2	29	2	3	3	20000	1	1	50000	2000	15000	1
21	2	28	1	2	3	19000	1	1	30000	2000	14000	2
22	1	28	2	2	3	40000	5	6	300000	3000	31000	2
23	1	26	1	2	3	30000	3	4	150000	5000	18000	2
24	1	23	1	3	2	16000	1	1	30000	2500	12000	1
25	2	29	1	3	3	28000	2	4	100000	6000	21000	1
26	2	32	1	2	3	20500	3	6	200000	3000	15000	1
27	1	30	2	3	2	32000	4	6	100000	6000	20000	1
28	2	34	1	2	3	32000	3	7	200000	2500	15000	2
29	1	25	2	1	2	15000	2	1	40000	3000	12000	1
30	2	27	1	2	2	26000	7	1	120000	6000	14000	3
31	1	26	1	3	3	16000	1	2	30000	3500	12000	1
32	2	32	1	2	3	17000	1	3	50000	2000	12000	3
33	2	32	1	2	3	18000	5	4	120000	5000	13000	3
34	1	25	1	2	3	13500	2	3	50000	3000	11000	2
35	1	48	1	1	2	15000	2	7	60000	3500	12000	1
36	2	23	1	1	3	15000	1	1	80000	3000	12000	2
37	1	23	1	1	1	16000	3	1	110000	6000	12000	2
38	2	24	1	1	3	14500	3	2	105000	5000	10000	1
39	1	32	2	1	4	15000	3	3	80000	6000	12000	1
40	2	35	1	2	2	18000	4	5	160000	3000	13000	2

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
41	1	45	1	1	1	15800	3	2	110000	6000	11000	2
42	1	22	2	1	3	15000	2	2	70000	3000	12000	1
43	2	29	1	3	3	30000	5	3	150000	5000	18000	2
44	2	25	2	1	3	15000	2	2	50000	3000	12000	2
45	2	28	1	3	3	16000	5	1	110000	7000	12000	3
46	2	40	1	2	3	18000	5	7	40000	1500	13000	2
47	2	23	1	3	3	15500	3	1	105000	5000	12000	2
48	1	28	1	2	3	15500	2	1	80000	3000	12000	1
49	2	35	1	2	2	80000	4	4	250000	9000	60000	1
50	2	33	1	3	3	24000	5	4	300000	10000	12000	2
51	2	28	1	2	3	52000	4	5	250000	5000	37000	2
52	1	24	2	3	3	12000	3	3	40000	2500	10000	2
53	1	24	1	1	3	15000	2	1	80000	3000	12000	3
54	1	24	1	3	3	16500	3	1	105000	5000	12000	1
55	2	33	1	1	3	15000	5	5	120000	28000	12000	2
56	1	25	2	3	3	16000	3	1	105000	5000	12000	1
57	2	40	1	2	3	32000	1	6	100000	4500	20000	3
58	2	32	1	2	3	18000	5	5	150000	5000	13000	1
59	2	31	1	1	3	24000	4	4	150000	5500	16000	2
60	2	29	1	2	2	22500	4	6	100000	9000	16000	3
61	2	32	1	3	3	18000	5	5	200000	5000	13000	1
62	2	32	1	2	3	30000	5	3	100000	3000	18000	2
63	1	25	1	2	3	16000	1	2	50000	3000	12000	2
64	2	28	1	3	3	29000	5	5	200000	5000	18000	2
65	1	29	1	1	3	21000	3	1	110000	6000	15000	3
66	2	29	1	2	2	25000	4	6	100000	7000	16000	2
67	1	23	1	2	4	16000	1	2	80000	3000	12000	1
68	2	31	2	2	3	28000	5	6	100000	2000	21000	1
69	1	53	3	1	3	18000	3	6	120000	3000	13000	1
70	2	24	1	2	3	16800	5	3	50000	1000	11000	2
71	1	25	1	3	3	15000	2	2	80000	3000	12000	1
72	1	32	1	3	2	16000	1	6	50000	3000	12000	1
73	2	32	1	2	3	28000	2	5	100000	2000	21000	3
74	2	32	1	3	2	30000	2	5	11000	3000	18000	2
75	1	50	3	1	3	35500	3	6	150000	2600	15000	2
76	1	36	3	2	3	18000	3	6	110000	2000	13000	1
77	1	24	1	2	4	16000	3	2	105000	3000	12000	3
78	2	32	2	2	3	18000	5	5	150000	5500	13000	3
79	2	32	1	2	3	30000	2	6	100000	3000	18000	2
80	2	66	3	2	2	50000	4	15	150000	10000	35000	3

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
81	2	30	1	1	2	29500	5	5	90000	3000	18000	3
82	1	52	2	1	3	50000	2	3	100000	10000	35000	1
83	1	49	3	1	3	36000	4	6	150000	9000	25000	1
84	1	46	3	1	2	32500	3	20	150000	10000	18000	1
85	2	37	1	2	3	30000	2	6	100000	2500	18000	2
86	1	48	2	1	3	50000	2	6	110000	10000	35000	1
87	1	36	3	1	3	18000	3	4	110000	3000	13000	3
88	1	36	3	2	3	15000	2	3	80000	1800	12000	3
89	1	50	2	1	3	50000	1	3	150000	8500	35000	3
90	2	35	1	2	3	38000	4	3	160000	7000	27000	3
91	1	47	1	1	3	36000	3	3	150000	5000	25000	1
92	2	28	3	2	3	25000	4	4	100000	10000	20000	2
93	2	36	3	2	3	18000	3	3	110000	2000	13000	1
94	1	23	1	3	3	16000	3	1	105000	3000	12000	1
95	2	29	1	3	3	30000	5	5	200000	4500	18000	2
96	1	36	3	2	3	18000	3	4	110000	2000	13000	1
97	2	37	1	2	2	25800	4	6	100000	7500	16000	1
98	1	36	3	3	3	35000	3	5	150000	3000	30000	2
99	1	36	2	3	1	36000	4	3	150000	12000	25000	2
100	2	30	1	2	3	18000	5	6	150000	1000	13000	1
101	2	24	1	2	3	24000	5	5	150000	5000	15000	2
102	1	36	2	3	3	35000	2	3	100000	10000	30000	1
103	1	36	2	3	3	40000	4	4	100000	11000	31000	2
104	1	38	2	2	3	40000	4	5	200000	3000	31000	1
105	2	29	1	3	2	30000	5	5	150000	5000	18000	2
106	2	28	2	2	2	14000	1	2	50000	2000	9500	1
107	1	29	2	3	3	48000	4	7	300000	8000	35000	3
108	2	33	1	2	3	24000	5	5	170000	3500	16000	2
109	1	38	2	2	1	34500	4	3	200000	3000	20000	1
110	1	38	2	2	1	38000	4	3	200000	4000	25000	1
111	1	26	1	1	4	15000	3	5	50000	5000	12000	1
112	2	30	1	3	3	100000	6	5	500000	10000	70000	2
113	2	34	1	2	3	20000	5	10	120000	3000	15000	2
114	1	38	2	2	3	35000	3	6	200000	6000	25000	1
115	1	27	2	3	3	58000	4	2	100000	4500	40000	2
116	2	29	3	2	2	20000	2	6	100000	3000	10000	1
117	2	36	1	2	2	22500	5	5	180000	3000	16000	1
118	1	45	2	2	3	36000	3	12	200000	6000	25000	1
119	1	36	3	3	3	35000	4	3	150000	75000	25000	1
120	1	38	2	2	3	15000	3	6	70000	3000	12000	1

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
121	1	38	2	2	3	18000	1	7	150000	2000	13000	1
122	2	34	1	2	3	38000	5	4	500000	9000	30000	2
123	1	29	2	3	4	60000	3	6	150000	6000	45000	2
124	2	35	1	2	3	38000	4	4	250000	10000	24000	1
125	1	45	1	3	4	36000	3	15	200000	3000	25000	1
126	2	45	1	2	3	32000	3	6	180000	4000	23000	2
127	1	27	2	3	3	60000	4	2	150000	9000	45000	2
128	2	40	2	2	3	70000	3	10	200000	2500	55000	1
129	1	45	2	2	3	120000	7	2	300000	10000	70000	3
130	1	27	3	2	2	17000	3	4	105000	3000	12000	2
131	1	35	2	3	3	48000	4	5	200000	6000	35000	2
132	2	27	3	2	2	18000	3	5	100000	3500	13000	3
133	1	26	3	1	3	18000	3	1	200000	3000	13000	1
134	1	31	2	3	3	60000	2	4	150000	12000	45000	1
135	1	33	2	2	3	60000	4	2	200000	6000	45000	2
136	1	32	2	3	3	48000	4	6	200000	10000	35000	3
137	2	36	2	3	2	28000	6	4	200000	5000	15000	2
138	1	29	2	3	3	50000	5	7	150000	9000	35000	2
139	1	30	1	3	3	32000	3	5	150000	5000	15000	2
140	1	26	3	3	3	25000	4	1	150000	5000	18000	2
141	2	27	1	3	2	28000	3	2	200000	3000	17000	2
142	1	30	2	2	2	32000	4	3	250000	5000	25000	1
143	2	27	1	2	3	28000	3	2	200000	6000	16000	2
144	2	25	2	2	4	13500	3	1	50000	2500	11000	2
145	2	35	1	2	3	13500	2	7	40000	1500	11000	1
146	2	30	2	3	3	25000	4	6	150000	3000	15000	1
147	1	30	2	3	2	32000	4	6	150000	8000	23000	1
148	2	26	2	2	3	14000	3	2	50000	3000	10000	2
149	2	25	2	2	3	23000	3	1	160000	2500	15000	1
150	1	32	2	2	3	32000	4	6	160000	5000	23000	2
151	2	30	2	3	3	22000	5	2	160000	2500	16000	3
152	2	30	2	3	3	32000	4	4	150000	5000	23000	2
153	1	29	2	3	3	48000	2	6	200000	6000	35000	2
154	1	30	2	3	2	25000	4	5	150000	3000	17000	1
155	1	45	2	2	3	36000	3	4	200000	6000	25000	1
156	1	42	2	3	2	32000	4	6	100000	10000	23000	1
157	1	32	2	3	4	25000	4	6	160000	3000	17000	2
158	1	29	2	2	3	47000	4	5	200000	6000	24000	1
159	2	25	2	3	3	22000	5	1	160000	2500	16000	1
160	1	32	2	3	3	45000	4	6	250000	5000	35000	2

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
161	1	45	2	2	4	36000	3	15	200000	6000	20000	1
162	2	23	2	1	3	23000	3	1	160000	7500	14000	3
163	2	28	1	3	3	28000	6	3	200000	5000	15000	2
164	2	25	2	3	3	22000	5	3	160000	3000	16000	1
165	1	30	2	1	2	32000	4	4	200000	15000	23000	1
166	2	28	2	3	2	27000	4	1	160000	9000	20000	1
167	1	32	1	3	3	25000	3	8	100000	3000	17000	3
168	1	31	2	3	3	25000	5	5	150000	3000	17000	1
169	2	42	2	2	3	25000	5	5	160000	5000	20000	3
170	1	32	2	3	4	45000	4	7	250000	5000	35000	2
171	2	37	1	2	3	52000	4	9	150000	6000	37000	2
172	2	38	2	2	2	50000	6	7	300000	9900	35000	1
173	1	32	2	2	3	25000	5	6	160000	5000	20000	3
174	2	29	2	3	3	30000	5	5	100000	6000	18000	2
175	2	32	1	2	3	30000	2	3	100000	2000	18000	2
176	1	32	2	3	3	50000	3	4	150000	5000	35000	3
177	1	41	2	1	3	32000	4	6	160000	5000	23000	3
178	2	37	1	2	3	52000	2	5	150000	6000	37000	2
179	1	32	2	2	3	25000	5	6	50000	3000	20000	2
180	2	23	1	3	3	21000	6	1	160000	5000	15000	3
181	1	32	2	3	3	25000	5	6	160000	5000	20000	1
182	2	25	2	1	2	22000	4	1	160000	5200	16000	1
183	1	39	2	3	3	19000	5	6	140000	5000	14000	2
184	2	32	2	2	3	50000	2	6	150000	4500	35000	1
185	1	32	2	1	2	20000	1	7	50000	5000	13000	2
186	1	36	2	2	2	50000	7	6	200000	10000	35000	1
187	1	35	1	2	2	57000	9	8	150000	20000	35000	2
188	2	35	2	2	3	18000	4	8	180000	3000	13000	1
189	1	32	1	2	3	25000	5	6	50000	2000	16000	2
190	2	26	1	2	3	18500	4	5	160000	3000	12000	1
191	1	33	2	3	3	55000	6	3	150000	5800	45000	3
192	2	38	1	3	3	25000	4	6	100000	7500	21000	2
193	1	35	1	2	2	21000	5	4	100000	3000	15000	1
194	1	37	1	2	2	55000	2	8	150000	15000	45000	2
195	2	34	1	2	2	20000	2	5	100000	3000	12000	2
196	1	32	1	3	3	55000	7	4	150000	10000	45000	3
197	1	32	2	2	2	48000	5	6	200000	5000	35000	1
198	1	36	1	3	2	19000	3	5	150000	6000	14000	1
199	2	30	1	2	3	100000	3	4	250000	38000	70000	2
200	1	35	1	3	3	20000	7	6	150000	6000	17000	1

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
201	2	26	1	2	3	18000	3	2	100000	4000	13000	2
202	2	50	2	1	3	38000	4	5	150000	12000	24000	2
203	1	32	2	2	3	50000	2	6	150000	5000	35000	2
204	2	36	2	3	2	42000	4	4	250000	30000	23000	2
205	2	30	1	3	2	42000	8	5	250000	10000	25000	2
206	2	30	1	3	2	68000	5	6	250000	6000	45000	1
207	1	35	2	3	3	20000	5	5	100000	6000	17000	1
208	1	29	1	2	3	45000	3	7	150000	3200	35000	1
209	2	34	1	2	3	50000	5	8	150000	5000	35000	2
210	1	35	1	1	3	20000	5	6	100000	3000	17000	1
211	2	43	2	1	3	18000	1	5	60000	2500	13000	2
212	2	30	1	2	3	100000	2	7	200000	25000	70000	3
213	1	35	1	2	2	20000	2	6	50000	2000	17000	3
214	1	34	1	2	3	30000	6	6	50000	3000	18000	2
215	2	28	1	2	3	45000	3	4	150000	4200	35000	1
216	1	32	2	1	3	20000	5	8	110000	5000	17000	2
217	1	35	1	2	2	55000	10	3	150000	30000	45000	1
218	2	24	1	3	3	28000	4	2	120000	5000	17000	2
219	1	34	2	2	3	45000	3	6	120000	5000	35000	3
220	2	36	2	2	3	33000	1	4	100000	4500	21000	2
221	2	36	1	2	2	20000	1	5	100000	4000	17000	2
222	2	28	1	2	3	25000	4	3	100000	6500	20000	2
223	1	35	1	2	2	21500	5	6	100000	3000	15000	2
224	2	31	1	3	3	42000	7	6	150000	1200	26000	1
225	2	43	3	1	3	27000	5	4	300000	10000	14000	1
226	1	27	1	2	3	45000	3	3	150000	5000	35000	1
227	2	38	1	1	2	20000	5	6	100000	3000	17000	1
228	1	33	1	2	3	45000	3	8	120000	4500	35000	1
229	2	28	1	3	3	15500	3	5	80000	1000	12000	1
230	2	34	1	2	3	32000	5	8	110000	4500	23000	3
231	1	36	1	2	3	45000	5	5	280000	6000	35000	1
232	1	34	1	2	3	42000	5	5	250000	5500	25000	2
233	2	28	1	2	2	25000	4	2	100000	5300	17000	2
234	1	28	1	2	3	40000	5	4	100000	3200	31000	1
235	1	26	1	2	3	15000	3	5	80000	1000	12000	2
236	1	28	1	1	3	30000	3	2	150000	5000	18000	2
237	2	25	1	2	3	27000	1	5	60000	2500	15000	2
238	1	34	1	1	3	40000	3	6	130000	5000	31000	2
239	2	52	2	1	3	55000	4	3	200000	5000	45000	2
240	1	25	1	2	3	31500	3	2	150000	5000	21500	1

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
241	2	37	1	3	3	42000	6	6	250000	8000	20000	3
242	1	26	1	2	3	30000	3	5	150000	6000	22000	1
243	1	26	1	2	3	30000	3	5	150000	5000	24000	2
244	2	27	2	2	2	12000	5	3	100000	3000	10000	1
245	1	26	1	2	3	30000	3	3	150000	5500	24000	1
246	1	27	3	2	2	15000	4	1	70000	2800	12000	3
247	2	25	2	2	3	15000	4	2	150000	4000	12000	3
248	2	49	2	1	3	55000	2	3	60000	5000	45000	2
249	2	26	1	2	3	25000	3	4	50000	1000	13000	1
250	1	30	1	3	3	14000	1	5	60000	1500	10000	2
251	1	30	1	2	3	30000	3	3	150000	4000	20000	1
252	2	22	2	2	3	14500	2	1	50000	4000	10000	1
253	1	30	2	2	3	30000	3	5	150000	2800	20000	2
254	1	34	1	2	3	30000	3	4	150000	1900	19000	3
255	1	33	1	2	2	24000	5	3	120000	2000	10000	2
256	1	27	1	2	2	26000	3	2	100000	5000	20000	2
257	1	30	1	2	3	30000	3	5	150000	4000	19000	1
258	2	28	1	2	2	27000	3	2	100000	5000	22000	2
259	2	27	1	2	2	26000	5	1	120000	12000	13000	1
260	1	29	1	2	2	15000	3	6	90000	5000	12000	1
261	1	29	2	2	3	40000	5	6	150000	5000	31000	2
262	2	59	1	2	3	27000	3	3	130000	2500	18000	2
263	1	29	1	2	3	40000	5	2	150000	5000	31000	2
264	2	29	1	1	3	28000	5	3	120000	4000	17000	2
265	1	30	1	2	3	15000	3	2	150000	5000	12000	1
266	2	37	1	2	3	200000	13	6	800000	60000	120000	2
267	2	25	1	2	2	27000	3	1	120000	8000	14000	2
268	2	32	1	2	3	36000	4	1	150000	5000	23000	1
269	1	31	1	3	3	40000	3	5	150000	5000	31000	3
270	2	30	2	3	3	28000	5	2	130000	4000	16000	2
271	1	32	1	2	3	32500	4	4	170000	12000	20000	2
272	2	27	3	2	3	35000	3	2	120000	4000	25000	1
273	2	37	1	2	3	100000	9	6	500000	30000	70000	1
274	1	37	1	2	3	35000	5	2	110000	6000	25000	2
275	2	26	1	3	3	28000	2	2	100000	5000	18000	2
276	2	25	2	1	4	14000	5	3	150000	2000	10000	1
277	2	28	1	2	3	50000	4	2	180000	5000	35000	2
278	2	21	2	2	3	15000	2	2	50000	2000	12000	3
279	1	39	1	2	3	35000	4	2	110000	10000	25000	1
280	2	24	2	2	3	15000	1	1	50000	2000	12000	2

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
281	1	41	2	2	3	26000	3	2	15000	2900	18000	2
282	1	25	2	2	3	26000	3	2	140000	5000	21000	1
283	2	27	1	2	3	28000	2	4	100000	8500	21000	2
284	2	25	1	1	2	28500	4	1	120000	10000	12000	2
285	1	25	1	3	3	28000	2	1	60000	5000	15000	1
286	1	62	2	1	3	70000	5	3	120000	6000	55000	2
287	2	27	2	2	3	15000	1	5	60000	2000	12000	2
288	1	23	1	2	3	36500	4	1	150000	5000	18000	1
289	2	26	1	2	3	26000	4	1	120000	5000	14000	2
290	2	24	1	2	3	28000	8	1	250000	15000	20000	2
291	2	25	1	3	2	29500	2	1	60000	8000	16000	3
292	2	49	1	1	2	75000	4	3	150000	8000	46000	2
293	2	25	1	3	2	28000	6	1	180000	5000	17000	2
294	2	28	1	3	3	31000	2	1	60000	4500	18000	2
295	2	26	1	3	3	24500	2	1	100000	4000	15000	1
296	2	27	1	3	3	28000	3	2	180000	3000	17000	2
297	2	42	1	2	4	18000	5	10	150000	2500	13000	2
298	2	30	1	3	3	25500	3	1	160000	4000	15000	1
299	2	25	1	3	3	30000	3	1	180000	4000	16000	2
300	1	43	2	1	3	35000	6	3	300000	10000	22000	1
301	2	43	2	2	3	31500	4	4	150000	25000	21500	2
302	1	67	2	1	3	70000	4	4	120000	7000	55000	3
303	1	23	1	3	2	16000	3	1	180000	2000	12000	3
304	2	27	1	3	3	22000	3	2	180000	2500	16000	2
305	2	25	1	2	3	27000	1	1	60000	2500	14000	2
306	2	51	2	1	2	66000	4	4	150000	10000	40000	2
307	2	60	2	2	3	70000	4	3	110000	6000	55000	2
308	2	58	1	2	3	27000	2	3	120000	2500	18000	2
309	2	57	1	2	3	35000	4	1	200000	7500	25000	2
310	2	45	2	2	3	70000	5	5	120000	6000	55000	2
311	2	43	2	1	3	52000	5	10	500000	6000	37000	2
312	2	48	2	1	3	35000	3	3	150000	6000	25000	2
313	1	27	1	2	3	18000	1	3	50000	1000	13000	1
314	1	27	1	3	3	28000	4	8	150000	5500	15000	1
315	2	43	2	2	3	52000	5	9	300000	10000	37000	3
316	2	43	1	2	3	38000	4	5	250000	25000	24000	2
317	2	43	1	1	2	38000	4	3	120000	15000	24000	2
318	1	45	2	2	3	70000	5	5	120000	6000	55000	1
319	2	43	1	2	4	17000	2	3	150000	2500	12000	2
320	2	37	2	3	3	52000	2	6	140000	6000	38000	2

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
321	2	36	1	3	3	80000	5	6	130000	7500	60000	1
322	2	29	2	3	2	27000	6	2	140000	7000	17000	3
323	1	43	1	2	2	15000	3	5	80000	1500	12000	3
324	2	35	1	2	3	80000	6	7	150000	10000	60000	3
325	2	37	1	2	2	24000	5	5	160000	3500	10000	1
326	2	37	1	2	3	80000	9	6	300000	20000	60000	2
327	1	37	1	2	3	150000	12	6	600000	50000	90000	2
328	2	27	2	1	3	38000	2	5	150000	8000	24000	1
329	2	27	1	2	2	18000	5	4	150000	3000	13000	1
330	2	38	1	3	3	80000	4	2	250000	12000	60000	1
331	2	26	1	3	3	22000	5	2	180000	2500	16000	1
332	2	27	1	2	2	18000	4	4	150000	3000	13000	1
333	2	43	1	2	3	18000	2	5	140000	2500	13000	2
334	2	25	2	3	2	22000	4	2	160000	4000	16000	1
335	2	25	1	3	3	27000	5	3	200000	5000	15000	1
336	1	31	2	2	3	80000	4	5	250000	50000	60000	1
337	2	38	1	2	2	32000	5	6	190000	6000	23000	1
338	1	29	1	3	1	25000	4	5	100000	5000	22000	2
339	2	29	1	3	3	30000	3	5	130000	6000	20000	2
340	1	35	1	3	3	42000	7	4	250000	12000	25000	2
341	2	40	1	3	3	25000	5	7	250000	6000	22000	2
342	1	35	1	2	3	38000	4	4	180000	10000	24000	1
343	2	27	1	2	3	18000	2	5	150000	3000	14000	1
344	1	25	1	2	3	27000	5	2	200000	6000	15000	1
345	2	29	1	2	3	120000	4	4	250000	50000	70000	2
346	2	27	1	2	3	18000	1	4	50000	1000	13000	1
347	2	31	1	2	3	100000	4	4	300000	35000	70000	2
348	2	30	1	2	1	20000	1	5	100000	2500	15000	3
349	2	33	1	1	1	15000	3	5	60000	4000	12000	1
350	2	38	1	2	1	26500	3	3	140000	3500	12000	1
351	2	25	1	2	3	27000	1	1	50000	3000	15000	1
352	2	33	1	2	2	24000	2	5	50000	3500	14000	2
353	2	35	1	2	3	38000	4	4	200000	10000	24000	1
354	2	38	1	3	3	42000	6	8	250000	9000	25000	2
355	2	35	1	2	3	38000	5	4	220000	10000	24000	1
356	1	36	1	2	1	24000	3	5	150000	2500	15000	2
357	2	35	1	1	3	24000	4	4	150000	15000	16000	1
358	2	28	1	2	1	80000	2	2	250000	25000	60000	2
359	2	35	2	2	3	38000	4	5	160000	5000	24000	3
360	1	45	2	1	3	65000	2	4	150000	6000	40000	3

no.	sex	age1	mar	edu	occ	inc1	card1	time	line1	cc	ct	change
361	2	36	1	2	2	80000	4	3	250000	6000	60000	3
362	2	28	1	2	3	50000	4	2	300000	5000	35000	2
363	1	27	3	2	2	15000	4	3	70000	2500	12000	1
364	2	31	1	3	3	30000	6	3	200000	4000	20000	2
365	2	28	1	2	3	50000	5	4	250000	5000	35000	2
366	2	28	1	2	3	28500	3	2	150000	4000	15000	1
367	1	27	1	2	3	28000	2	5	100000	10000	16000	1
368	2	35	1	2	3	38000	4	5	250000	10000	24000	2
369	1	45	2	2	3	60000	4	5	140000	6000	45000	3
370	2	27	1	2	3	28000	2	3	200000	5000	20500	2
371	1	22	2	1	4	14500	1	1	50000	2000	10000	1
372	1	43	1	3	2	28000	6	4	200000	5000	20500	2
373	2	29	1	2	3	80000	4	6	250000	30000	60000	3
374	1	28	1	2	3	20000	2	6	100000	3000	15000	1
375	2	31	1	3	1	42000	2	4	100000	4500	21000	2
376	1	35	1	3	3	150000	10	5	300000	30000	90000	3
377	2	39	1	2	1	42000	5	9	250000	4500	25000	2
378	2	27	1	3	3	28000	6	5	120000	5000	20500	2
379	2	29	1	2	3	25000	4	3	100000	9000	16000	1
380	2	34	1	2	2	21000	2	4	90000	3000	12000	2
381	1	29	2	3	1	60000	5	2	205000	6000	45000	2
382	2	32	1	3	3	20000	2	7	100000	2500	15000	2
383	2	25	1	2	2	18000	5	3	100000	3000	12000	1
384	2	29	1	3	1	25000	4	6	100000	5000	22000	2
385	2	41	1	3	2	65000	5	4	250000	6000	40000	1
386	1	32	1	2	3	20000	2	5	100000	2000	15000	2
387	2	32	1	3	2	28000	6	3	200000	5500	20500	2
388	2	30	1	3	3	120000	4	4	250000	23000	70000	2
389	2	29	1	2	3	20000	2	6	100000	3000	15000	2
390	2	28	1	2	3	18000	1	3	60000	4000	12000	1
391	1	31	1	3	1	20000	1	5	100000	4500	15000	1
392	2	40	1	2	3	95000	9	6	250000	20000	75000	2
393	2	39	1	2	2	32000	4	6	200000	7000	23000	1
394	2	28	1	2	1	80000	2	2	250000	10000	60000	2
395	2	27	1	2	3	20000	2	4	140000	4000	15000	2
396	1	28	1	3	3	18000	2	4	80000	4000	12000	1
397	2	25	1	2	3	28000	4	3	100000	5000	21000	1
398	1	23	1	3	2	17500	3	1	165000	3000	12000	1
399	2	28	1	2	1	20000	1	6	90000	4000	15000	1
400	2	36	1	2	3	18000	4	6	100000	4000	13000	2

ภาคผนวก
ค่าทางสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์

Regression

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Y ^a	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: C

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.978 ^a	.956	.956	3.081	1.836

a. Predictors: (Constant), Y

b. Dependent Variable: C

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	81756.724	1	81756.724	8612.781	.000 ^a
	Residual	3778.010	398	9.492		
	Total	85534.734	399			

a. Predictors: (Constant), Y

b. Dependent Variable: C

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.270	.282		4.504	.000
	Y	.645	.007	.978	92.805	.000

a. Dependent Variable: C

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
SEX * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%
AGE * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%
MAR * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%
EDU * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%
OCC * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%
INC * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%
CARD * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%
TIME * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%
LINE * CHANGE	400	100.0%	0	.0%	400	100.0%

SEX * CHANGE

Crosstab

		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
SEX	Male	88	61	26	175
	Female	72	124	29	225
	Total	160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17.237 ^a	2	.000
Likelihood Ratio	17.389	2	.000
Linear-by-Linear Association	5.579	1	.018
N of Valid Cases	400		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24.06.

AGE * CHANGE

Crosstab

Count

		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
AGE	less than or equal 25 years old	27	20	8	55
	26-35 years old	88	113	32	233
	36-45 years old	38	40	12	90
	more than 45 years old	7	12	3	22
Total		160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.750 ^a	6	.710
Likelihood Ratio	3.776	6	.707
Linear-by-Linear Association	.322	1	.570
N of Valid Cases	400		

a. 1 cells (8.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.03.

MAR * CHANGE

Crosstab

Count

		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
MAR	single	94	132	29	255
	marriage	54	48	21	123
	Divorce	12	5	5	22
Total		160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.282 ^a	4	.024
Likelihood Ratio	11.574	4	.021
Linear-by-Linear Association	.151	1	.698
N of Valid Cases	400		

a. 1 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.03.

EDU * CHANGE

Crosstab

Count		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
EDU	less than Bachelor	25	24	9	58
	Bachelor	91	103	31	225
	Higher than Bachelor	44	58	15	117
Total		160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.111 ^a	4	.892
Likelihood Ratio	1.112	4	.892
Linear-by-Linear Association	.079	1	.778
N of Valid Cases	400		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7.98.

OCC * CHANGE

Crosstab

Count		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
OCC	civil servant	6	12	1	19
	merchant / own business	40	30	12	82
	private co. officer	107	136	41	284
	Others	7	7	1	15
Total		160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.150 ^a	6	.307
Likelihood Ratio	7.513	6	.276
Linear-by-Linear Association	.288	1	.591
N of Valid Cases	400		

a. 2 cells (16.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.06.

INC * CHANGE

Crosstab

Count

		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
INC	less than or equal 15000 B	19	11	6	36
	15001-30000 B	84	98	24	206
	30001-50000	46	45	13	104
	more than 50000 B	11	31	12	54
Total		160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.636 ^a	6	.023
Likelihood Ratio	15.379	6	.018
Linear-by-Linear Association	6.077	1	.014
N of Valid Cases	400		

a. 1 cells (8.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.95.

CARD * CHANGE

Crosstab

Count

		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
CARD	1-2 cards	41	44	12	97
	3-5 cards	79	81	25	185
	more than 5 cards	40	60	18	118
Total		160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.696 ^a	4	.610
Likelihood Ratio	2.732	4	.604
Linear-by-Linear Association	1.558	1	.212
N of Valid Cases	400		

a. 0 cells (0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13.34.

TIME * CHANGE

Crosstab

Count		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
TIME	0-2 years	38	45	15	98
	3-5 years	74	91	24	189
	6-10 years	43	48	15	106
	more than 10 years	5	1	1	7
Total		160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.863 ^a	6	.695
Likelihood Ratio	4.109	6	.662
Linear-by-Linear Association	.481	1	.488
N of Valid Cases	400		

a. 3 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .96.

LINE * CHANGE

Crosstab

Count		CHANGE			Total
		no change	change less than 50%	increase more than 50%	
LINE	less than or equal 50000 B	16	19	3	38
	50001-100000 B	41	39	12	92
	100001-150000 B	53	67	22	142
	more than 150000 B	50	60	18	128
Total		160	185	55	400

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.557 ^a	6	.862
Likelihood Ratio	2.712	6	.844
Linear-by-Linear Association	.904	1	.342
N of Valid Cases	400		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.23.

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

อาจารย์ ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี

อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ อุดุลย์ สุภนัท

อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	น.ส. อภิชนา ศรีมณีมงคล
วันเดือนปีเกิด	13 กรกฎาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/42 ซ.ร่วมมิตร ถ.นนทบุรี แขวงช่องนนทบุรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์การตลาด บริษัท จีอี แคปิตอล ออโต้ ลีส จำกัด (มหาชน) 87/1 อาคารซีอาร์ซี ทาวเวอร์, ออลซีซั่นเพลส ถ.วิทยุ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2544	เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2540	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (เกียรตินิยม) โรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชย์